

EGYES ÁGAZATI FELADATOK TÁRCASZINTŰ VÉGREHAJTÁSA

1. A Közösségi Vívmányok átvételének Nemzeti Programja (ANP) 2003. évi feladatainak végrehajtása

Horizontális szabályozás

1.3. és 1.4. A Tanács 1210/90/EGK rendelete az Európai Környezetvédelmi Ügynökség (EEA) és az Európai Környezeti Információs és Megfigyelő Hálózat (EIONET) létrehozásáról (módosította: a Tanács 933/99/EK rendelete) és a Tanács 90/313/EGK irányelve a környezeti információhoz jutás szabadságáról (hatályon kívül helyezi a 2003/4/EK irányelv 2005. február 15-étől)

Magyarország EEA-tagsága 2002. január 1-jétől hatályos. Az Országgyűlés a 2001. évi LXXXI. törvénnyel kihirdette az Aarhusi Egyezményt. Az újabb jogharmonizációs kényszer (2003/4/EK irányelv) nem sürgeti jogszabály kiadását (határidő: 2005. február 15.).

Az EIONET nemzeti hálózatát alkotó intézmények ideiglenes kijelölése 2002-ben megtörtént. 2003-ban nem került sor intézményfejlesztésre. Az intézményi hálózat rögzítése, véglegesítése 2004 folyamán várható.

A felkészülési folyamat a jogszabályi megfelelést tekintve befejeződött. Az egyseges hazai környezeti adat-gazdálkodás jogi környezetének kialakítása külső okokból megtorpant, amivel összhangban a jogérvényesítés és a technikai megvalósítás, valamint a létszámfejlesztés területén elmaradás tapasztalható.

Levegőtisztaság-védelem

Megjelent az Európai Parlament és a Tanács 2037/2000/EC rendeletét harmonizáló 94/2003.(VII.2.) Korm. rendelet az ózonréteget károsító anyagokról.

Megjelent az Európai Parlament és Tanács 2001/80/EC irányelvének megfelelő 10/2003.(VII.11.) KvVM miniszteri rendelet az 50 MW és annál nagyobb névleges bemenő hőteljesítményű tüzelőberendezések működési feltételeiről és légszennyező anyagainak kibocsátási határértékeiről.

Megjelent az Európai Parlament és Tanács 2001/81/EC irányelvét részlegesen harmonizáló, az egyes légszennyező anyagok nemzeti összkibocsátási határértékeiről szóló 7/2003.(V.16.) KvVM-GKM együttes miniszteri rendelet.

Megtörtént az Európai Parlament és Tanács 2002/3/EC irányelvének harmonizálását biztosító, a talajközeli ózonnal kapcsolatos jogszabályok szakmai tervezetének kidolgozása, a tárcaközi egyeztetés folyamatban van.

Az országos légszennyezettségi mérőhálózat egységes adatátviteli rendszere területi szinten és a folyamatos adatátvitel az országos adatközpont felé kiépült. Több monitorállomás felszerelése kiegészült mindazon új mérőeszközökkel, amelyek a környezeti állapot folyamatos figyeléséhez szükségesek (BTEX monitorok, ózon monitorok, pormérők stb.).

A budapesti monitorhálózat felújítása megtörtént és a mérőpontok száma kibővült, és jelentős eredmény, hogy az országos manuális hálózat mintavételi eszközeinek túlnyomó részét korszerűsítettük.

A mérőhálózatok minőségbiztosítási rendszere kiépítésre került, több városban a lakossági tájékoztatást biztosító kijelzők létesültek.

A jelenleg üzemelő nagy tüzelőberendezések közül néhány nem felel meg a követelményeknek, ezeknél az implementációs terveknek megfelelően technológiai korszerűsítéseket, illetve pótlólagos beruházásokat hajtanak végre. Az átmeneti mentesség időtartama 2004. december 31-ig terjed. 2003. évben nemzetgazdasági szinten 9581 M Ft értékű beruházás valósult meg.

Azokat az üzemelő veszélyes hulladék égetőműveket és berendezéseket, amelyek jelenleg nem tesznek eleget az EU-követelményeknek, 2005. június 30-ig kell átalakítani az előírások teljesítésére. A környezetvédelmi felügyelőségek az intézkedési tervekben előírt kötelezések teljesítését rendszeresen ellenőrzik az érintett 41 veszélyes hulladékégetőben. A megfelelés érdekében szükséges beruházások viszonylagosan nagy költségei miatt várhatóan több hulladékégető működését 2004. végéig megszüntetik. A jelentések alapján 6 berendezést 2003. folyamán máris leállítottak.

Zaj és káros rezgések elleni védelem

Az Európai Parlament és a Tanács 2002/30/EK irányelve a repülőgépek zajkibocsátásával kapcsolatos jogharmonizációjának előkészítése megtörtént, a környezeti zaj kezeléséről szóló 2002/49/EK irányelvet harmonizáló szakmai jogszabálytervezetek elkészültek, egyeztetésük folyamatban van.

A Környezetgazdálkodási Intézetben a vizsgáló laboratórium fejlesztése, a műszerezettség jelentős megújítása 2003-ban megtörtént, ezzel a laboratórium a

háztartási gépek, az ún. kültéri berendezések zajkibocsátásának vizsgálatára alkalmassá vált, a vizsgálati feladatokra a laboratórium a GKM által ki lett jelölve.

A kültéri berendezések zajkibocsátás-vizsgálatával és -tanúsításával kapcsolatos, a végrehajtást elősegítő „Guide” (alkalmazási útmutató) elkészült, a 2002/49/EK irányelvben foglaltaknak megfelelően Budapest egyik kerületének stratégiai zajtérképe elkészült.

3. Hulladékgazdálkodás

A 110/2002. (XII. 12.) OGY határozattal kihirdetett Országos Hulladékgazdálkodási Tervvel összhangban 2003-ban az alábbi jogszabályok jelentek meg: a 126/2003.(VIII.15.) Korm. rendelet a hulladékgazdálkodási tervek tartalmi követelményeiről, majd 15/2003.(XI.7.) KvVM rendelettel kihirdetésre kerültek a területi hulladékgazdálkodási tervek.

A 164/2003.(X.18.) Korm. rendelet a hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről egységes rendszerbe foglalja a vonatkozó tárgyi irányelvek adatszolgáltatási és adatforgalmi követelményeit és biztosítja a hulladékstatisztikáról szóló 2150/2002/EK Parlamenti és Tanácsi rendelet végrehajtási feltételeit.

Az EU irányelvben foglalt, a gépjárművek gyártására, illetve kiselejtezett járművek hasznosítására vonatkozó előírásokhoz hasonló követelmények a jelenlegi magyar jogrendben még nincsenek. Az irányelvvel harmonizáló jogszabályok a Csatlakozási szerződéssel összhangban 2004. évben kerülnek kiadásra.

2003. januárjától párhuzamosan működik azonos kötelezettek mellett a régi, ún. termékdíjas, valamint az új, ún. hasznosítási díjas rendszer. Az ez utóbbi keretben alakult két „integrált” koordináló szervezet a csomagolási hulladék közel felére kötött már szerződést a kötelezettekkel, az arány várhatóan jövő év végére eléri a 80%-ot. Létrejött és elkezdte működését egy önálló „duális” szervezet is, amely a növényvédő szerek csomagolásainak gyűjtésével és ártalmatlanításával/hasznosításával foglalkozik. A termékdíjas rendszeren belül is bevezették a hasznosítás hatósági ellenőrzését.

A hulladéklerakó környezetvédelmi, műszaki megfelelőségének megállapítására az üzemeltető köteles a környezetvédelmi törvény szerinti teljes körű környezetvédelmi felülvizsgálatot végezni. A felülvizsgálati dokumentációt, beleértve az intézkedési tervet, a törvény hatályba lépésétől számított 2 éven belül kellett a környezetvédelmi felügyelőségnek benyújtani. Az önkéntes jogkövetés alapján az üzemeltetők mintegy 1/3-a készítette el és nyújtotta be határidőben az előírt

dokumentációt. A kötelezettek által benyújtott felülvizsgálati dokumentációk alapján a környezetvédelmi felügyelőségeknél a hatósági eljárás folyamatos.

Vizek védelme

2003-ban kiadásra került - a 25/2002 (II. 27.) Kormányrendelet szerinti Nemzeti Szennyvízelvezetési és -tisztítási Megvalósítási (A) Program kiegészítéseként – a közműves szennyvíz-elvezetéssel gazdaságosan el nem látható területekre vonatkozó Egyedi Szennyvízkezelési Nemzeti Megvalósítási (B) Program, mely a 174/2003. (X. 28.) Korm. rendelettel került kihirdetésre. Elkészültek a kapcsolódó kormány- és miniszteri rendeletek tervezetei is.

A B-program végrehajtásához szükséges szervezeti- és intézményrendszer kormányzati, illetve helyi önkormányzati szinten megegyezik az A programnál már kialakult rendszerekkel. A B-program tárgyát képező, ingatlanonkénti létesítmények/építmények szakszerűségét helyi szinten biztosító szakszolgáltató - jellemzően kistérségi - hálózat kialakításához a szükséges jogszabály-tervezetek elkészültek.

A B-program végrehajtásának önálló gazdaságfejlesztési hatása várható, mivel a piacon jelentkezik a Magyarországon még újnak számító egyedi szennyvízkezelési kislétesítmények iránti kereslet, elsősorban a gazdasági versenyszférában jelentkező az új típusú szaktanácsadói, szakszolgáltatói, tervezői és kivitelezői feladatok. Kedvező társadalmi hatás rejlik a kistelepülések, illetve az alacsony beépítettségű területek költségkímélő szennyvízkezelési megoldásában, mely egyben jelentősen hozzájárul a környezetvédelem érdekeinek érvényesüléséhez is, a felszíni- és a felszín alatti vizek minőségi védelméhez.

A felülvizsgált Nemzeti Szennyvízelvezetési és -tisztítási Megvalósítási Program a 2002. december 31-ei adatokra alapozva határozza meg a feladatokat. Eszerint 644 db 2000 lakosegyenérték (továbbiakban: LE) feletti agglomeráció került lehatárolásra a kialakított metodika alapján összesen mintegy 12,47 millió LE terheléssel és ezek közül 23 db 440 ezer LE terheléssel fekszik a hivatkozott jogszabály alapján kijelölt érzékeny területen. A hazai sajátosságok miatt (sérülékeny felszín alatti vízbázisok védelme) további 792 db 2000 LE alatti agglomerációt is tartalmaz a program - összhangban a vízgazdálkodásról szóló törvény módosításával előírt kötelező feladatokkal -, melyek összes terhelése 592 ezer LE. A fenti agglomerációkból összegyűjtött szennyvíz mintegy 8,24 millió LE terhelést jelent, melyből az előírást kielégítő módon kerül tisztításra 6,38 millió LE a kiinduló állapotban.

A célállapot 2015-re, a fentiek alapján a Megvalósítási Programba beépített, 2000 LE felett 653, az alatt 753, azaz összesen 1436 agglomerációból közel 13,8 millió LE terhelést prognosztizál.

A Programban szereplők közül összesen 24 db 2000 LE feletti agglomeráció fekszik érzékeny területen, együttes terhelésük 463 957 LE. A Program a közművel összegyűjtésre tervezett szennyvízterhelést 12,82 millió LE értékre, a megfelelő szennyvíztisztítási kapacitást 13,89 millió LE értékre irányozza elő kiépíteni, figyelembe véve az üdülőterületek szezonális terhelését is.

Az irányelv hatálya alá tartozott az állapotfelmérés időpontjában 38 db közvetlen szennyvíz- kibocsátású üzem. A Program véglegesítése során elvégzett felülvizsgálat alapján ez a szám 34 db-ra csökkent (megszűnt, közcsatornára kötött, illetve 4000 LE alá csökkent a terhelés). Ezek közül 21 üzem megfelel az EU kibocsátási határértékeknek, a többi 13-nál intézkedések szükségesek, melyek összes becsült költségigénye mintegy 1,5 milliárd Ft.

2003. decemberében megtörtént az egyes tevékenységi körökre érvényes, legjobb elérhető technikákon alapuló technológiai határértékek kidolgozása és megjelenítése. Ennek eredményeként megjelent a 9/2002 (III. 22.) KöM-KöViM együttes rendelet módosításaként a 25/2003 (XII. 30.) KvVM rendelet, mely az IPPC-köteles tevékenységekre meghatározza a bevezetésre kerülő új technológiai kibocsátási követelményeket, a környezeti minőségi normákat, a mérési/ellenőrzési és adatszolgáltatási kötelezettségeket, valamint a monitoring- követelményeket. A módosításról szóló rendelet 2004. január 1-től lépett hatályba.

A felszíni vizek védelméről szóló 203/2001.(X.26.)Korm. rendelet módosítása a 271/2003.(XII.26.) Korm. rendeletben jelent meg. A módosítások célja az eredeti rendelet 2003. január 1-i életbelépése óta felmerült alkalmazási problémák kiküszöbölése volt.

Elkészült a II. listás veszélyes anyagok kibocsátásainak csökkentésére vonatkozó országos szennyezés-csökkentési program.

Megkezdődött a veszélyes anyagok kibocsátásainak ellenőrzését szolgáló monitoring-rendszer kialakítása a jelenleg működő rendszer továbbfejlesztésével, mely biztosítja az információcseréhez és adatszolgáltatáshoz szükséges adatokat is. A II. listás anyagokra vonatkozó, területi szintű szennyezés-csökkentési programok kidolgozását elősegítő útmutató tervezete elkészült.

Az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat végzi a vonatkozó 201/2001.(X.25.) Korm. rendelet szerint a vízminőség hatósági ellenőrzését, továbbá feldolgozza, nyilvánosságra hozza és jelenti a vízművek által végzett önellenőrző vizsgálatok eredményeit. A vízművek önellenőrző vizsgálatainak, va-

lamint az ÁNTSZ által végzett hatósági minőségellenőrző vizsgálatok eredményeinek feldolgozásához, továbbá az adatokon alapuló jelentések elkészítéséhez és nyilvánosságra hozatalához szükséges nyilvántartási rendszer kidolgozása (ÁNTSZ-nél) 2003-ban megkezdődött, a szükséges alkalmazás azonosítása -, valamint a feldolgozást, megjelenítést a megfelelő GIS beszerzése és alkalmazásának előkészítése megtörtént.

A fürdőzésre alkalmas vizek minőségéről szóló 76/160/EGK irányelvet harmonizáló, a természetes fürdővizek minőségi követelményeiről, valamint a fürdőhelyek üzemeltetésének szabályairól szóló 273/2001. (XII.21.) Korm. rendeletben előírtak végrehajtása folytatódott 2003.-ban is. A kormányrendeletben előírtaknak megfelelően a nyilvántartási és jelentési rendszer kidolgozása, az informatikai háttér biztosítása, a fürdőhelyek vízminőségére vonatkozó adatok nyilvánosságra hozatalának korszerűsítése megkezdődött. A fürdőzési szezonban az ÁNTSZ megyei intézetei hetente jelentik a vízminőség vizsgálati eredményeket, amelyeket az OKK-OKI feldolgoz és honlapján folyamatosan nyilvánosságra hoz.

A jó mezőgazdasági gyakorlat, valamint a vizek mezőgazdasági eredetű nitrát szennyeződéssel szembeni védelméről szóló 49/2001. (IV.3.) Korm. rendeletben meghatározott akcióprogram előírásainak való megfelelés érdekében a gazdálkodók állattartó telepek korszerűsítésére, valamint a környezetkímélő földhasználatra a 3/2003. (I.24.) FVM rendelet alapján támogatásra pályázhattak.

Integrált szennyezés-megelőzés

A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium a 2002-ben már elkezdődött egységes környezethasználati (IPPC) engedélyezési eljárásokat nyomon követte, és a gyakorlati tapasztalatokra, valamint a társtárcaik észrevételeire támaszkodva felülvizsgálta a jogszabályt és ennek megfelelően elkészítette a javaslatot a pontosabb értelmezést és végrehajtást segítő jogszabályi módosításokra. 2003. december 31-ig 38 integrált engedély (egységes környezethasználati, IPPC-engedély) került kiadásra.

Folytatódott a határokon túli hatások eseteire a két-, illetve többoldalú megállapodások létrehozásának vizsgálata (a szlovák-magyar kétoldalú szakmai kapcsolatokra koncentrálnak).

Az EMAS-ban résztvevő szervezetek nyilvántartásának vezetésére, a Nemzeti Akkreditáló Testülettel történő kapcsolattartásra felhatalmazott szervezet kijelölése megtörtént. A kijelölő Korm. rendelet rendelkezik arról, hogy 2004. január 1-vel az akkreditálási kérelmek benyújtása elkezdődhet.

Az EMAS-ban résztvevő szervezetek nyilvántartásának vezetésére felhatalmazott szervezet kijelölése megtörtént. A Nemzeti Akkreditáló Testület a környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszert (EMAS) hitelesítő szervezetek és természetes személyek akkreditálására részben felkészült.

Kihirdetésre került a közösségi öko-címke termékminősítő rendszer hazai működésének jogszabályi keretét adó kormányrendelet, továbbá kidolgozásra került a nemzeti környezetbarát termék minősítő rendszer harmonizációját biztosító KvVM miniszteri rendelet szakmai tervezete.

Az Illetékes Testület funkcióit a KvVM látja el, döntéseit érdekegyeztető bizottság segíti, amelynek tagjai az érintett szervezetek (ipar, kereskedelem, szolgáltatás, fogyasztás, környezetvédelem, tudomány) képviselői.

Természetvédelem

2003. júliusában megalakult a Natura 2000 hálózat kijelölését és fenntartását segítő Natura 2000 Tanácsadó Testület. A nemzeti park-igazgatóságok javaslatai alapján 2003. szeptemberében elkészült a Natura 2000 területek végleges listája, és megkezdődött a Natura 2000 adatlapok kitöltése. A KvVM és FÖMI közötti megállapodás keretében megkezdődött a Natura 2000 területek helyrajzi számainak kigyűjtése.

A veszélyeztetett vadon élő állat- és növényfajok nemzetközi kereskedelméről szóló egyezmény (CITES) EU-n belüli végrehajtásáról szóló közösségi jogszabályok kapcsán az Igazgatási Hatóságra háruló jelentős többletfeladatok ellátásához szükséges feltételek részben megteremtődtek. (A Washingtoni Egyezmény (CITES) törvényként való megjelentetése [2003. évi XXXII. törvény] és az új, EU jogközelített végrehajtási rendeletének [271/2002.(XII.20.) Korm. r.] bevezetése; a NPI szintjén történő ellenőrzések, intézkedések érdekében képzések megtartása, a területi rendszer felépítése, megszervezése, működő képessé tétele)

A Natura 2000 hálózattal kapcsolatos feladatokra és a vadon élő veszélyeztetett állatok kereskedelmének ellenőrzésére a nemzeti park-igazgatóságok létszáma 2003. év elején 50 fővel bővült.

Vegyí anyagok, ipari kockázat, biotechnológia

Kiadásra került a biocid termékek előállításának és forgalomba hozatalának feltételeiről szóló 38/2003. (VII. 7.) ESzCsM-FVM-KvVM együttes rendelet, mely hatályba lépett a csatlakozási szerződésről szóló törvény kihirdetése napján. A

korábbi irányelveket módosító új közösségi jogszabályok átvétele céljából módosításra kerültek az érintett hazai jogszabályok is.

A biocid szabályozás az ÁNTSZ területileg illetékes intézeteinél - ahol a kialakított kémiai biztonsági, illetőleg munkaegészségügyi felügyeletet más jogszabályok által előírt feladatok miatt is meg kell erősíteni - többletmunkát igényel. Jelentősebb a többletigény a Fodor József Országos Közegészségügyi Központban (OKK), valamint a Johan Béla Országos Epidemiológiai Központban (OEK). A forrásokat az OTH költségvetésében kell biztosítani.

A vegyi anyagok törzskönyvezése, az anyagokra és a készítményekre vonatkozó bejelentések fogadása a Fodor József Országos Közegészségügyi Központ Országos Kémiai Biztonsági Intézetének (OKK-OKBI) feladata. A veszélyes anyagok behozatalával és kivitelével összefüggő információs eljárás ellátásában, illetve az engedélyek megadásában érintettek: az OKK-OKBI, a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium és a Gazdasági Minisztérium. Feladataik ellátásához a létszám és a szükséges forrás folyamatosan biztosított. Folytatja működését a Kémiai Biztonsági Információs Rendszer (KBIR).

Az ÁNTSZ-nél foglalkoztatott kémiai biztonsági hatósági feladatot ellátó 151 munkatárs esetében 2001-2002-ben megvalósult kémiai biztonsági felügyelő képzés. Az ÁNTSZ-nek a piacfelügyeletben való részvétele – a Phare támogatás segítségével megvalósult vizsgáló laboratóriumi központ (ún. csúcslabor) és decentrumok révén – biztosított.

A létező, meglévő EINECS-anyagokra (kb. 100 HPV-anyag, 1000t-nál nagyobb mennyiségekről van szó) vonatkozó bejelentési kötelezettségnek a vegyipari vállalatok eleget tettek. Adataikat az OKBI adatbázisba vette és kiadásra került a HPV anyagok nemzeti listája is.

A mosószeres hatóanyagainak mérésére, a hatósági munka támogatására megkezdett laboratórium-fejlesztés 2003-ban folytatódott, megtörtént két laboratórium akkreditációja.

A Nemzeti Azbesztmentesítési Program keretében a KvVM által végeztetett felmérés adatai átadásra kerültek az OTH-hoz. Ezt követően az ÁNTSZ-decentrumok megkezdtek az azbeszttartalmú szigetelést tartalmazó épületek felderítését, az azbesztmentesség sürgősségének megállapítását.

A vegyi anyagok törzskönyvezése, az anyagokra és a készítményekre vonatkozó bejelentések fogadása a Fodor József Országos Közegészségügyi Központ Országos Kémiai Biztonsági Intézeténél (OKK-OKBI) folyik, ezidáig 2 vegyi anyag törzskönyvezésére került sor. Megkezdte működését a Kémiai Biztonsági Információs Rendszer (KBIR).

A SEVESO II. irányelv teljes jogharmonizációja a Katasztrófa-törvény (Kat.) IV. fejezetét és a végrehajtására kiadott kormányrendeletet 2002. január 1-jével hatályba léptető jogszabályok és a Magyar Műszaki Biztonsági Hivatal (MMBH, szakhatóság) szakhatósági tevékenységét szabályozó GM rendelet kiadásával megtörtént. A hatóságok rendelkeznek a hatósági engedélyezési és felügyeleti ellenőrzési feladatok végzéséhez szükséges - az uniós végrehajtási segédleteknek megfelelő - belső szabályozókkal és módszertani útmutatókkal.

A jogszabályokban meghatározottak alapján a hatósági feladatokat a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (BM OKF), a szakhatósági feladatokat pedig az MMBH végzi. Az új veszélyes üzemek engedélyezése 2002. január 1-jétől folyik. A már működő veszélyes üzemek tevékenységének bejelentése 2002. június 1-ig megtörtént. A felső küszöbértékű veszélyes üzemek (46) által 2003. január 1., illetve az alsó küszöbértékű veszélyes üzemek (68) által 2003. április 1. határidővel megküldött biztonsági jelentések és elemzések feldolgozása és értékelése folyamatban van. A felső küszöbértékű veszélyes üzemek környezetében lévő településekre vonatkozó külső védelmi tervek 2003. év végéig elkészültek.

Biotechnológia

Az új EU-jogszabály (2001/18/EK irányelv és kapcsolódó határozatai) harmonizálása keretén belül megjelent:

- 82/2003. (VII. 16.) FVM rendelet a géntechnológiai tevékenységre vonatkozó nyilvántartás és adatszolgáltatás rendjéről, valamint a géntechnológiai tevékenységhez szükséges engedély iránti kérelemhez csatolandó dokumentációról.
- 148/2003. (IX. 22.) Korm. rendelet a géntechnológiai bírság megállapításáról. A rendelet a csatlakozás napján lép hatályba.
- 111/2003. (XI. 5.) FVM-GKM-ESzCsM-KvVM együttes rendelet a géntechnológiai módosításnak tekintendő, valamint annak nem minősülő eljárásokról és a géntechnológiai tevékenység ellenőrzésére jogosult hatóságokról.

A teljes harmonizációt biztosító további rendeletek előkészítése megtörtént, de kiadásuk 2004-ben várható (GMO-k környezetbe bocsátását, GMM-ek zárt rendszerű alkalmazását szabályzó irányelvek módosításának átvételéről).

2. Nemzeti Környezetvédelmi Program

Az első Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP-I) 1997-2002. közötti végrehajtásáról szóló, kétévenként készített jelentéseket az Országgyűlés a 39/2004.(V.11.) OGY, a 40/2004.(V.11.) OGY és a 41/2004.(V.11.) OGY határozataival elfogadta.

A 2003–2008 közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP-II) kidolgozása 2001-ben indult, a tervezet széleskörű szakmai és társadalmi vitája 2002 őszén kezdődött meg. Elkészült az NKP-II vizsgálati elemzése, a tervezetet megtárgyalta az Országos Környezetvédelmi Tanács is.

Az NKP-II kidolgozásának és végrehajtásának az a stratégiai célja, hogy a társadalmi és gazdasági fejlődés, amely az Európai Unióba való belépésünk nyomán várhatóan felgyorsul, a Program végrehajtásának hat évében a környezeti szempontok legmesszebb menő figyelembe vételével menjen végbe: a fejlődés ne veszélyeztesse a lakosság egészségét és természeti környezetét.

A második NKP kidolgozásának egyik alappilléret az NKP-I (1997-2002) végrehajtása során felhalmozott tapasztalatok alkották, másik pillérét az Európai Unió 2010-ig szóló, a tagországok számára iránymutatásul szolgáló 6. Környezetvédelmi Akcióprogram képezte.

Az NKP-II kidolgozása a legfontosabb hazai és nemzetközi környezetpolitikai alapelvek mellett az átfogó társadalom- és gazdaságfejlesztési politikákat és programokat is figyelembe veszi (Magyarország Középtávú Gazdaságpolitikai Programja, Országos Területfejlesztési Konceptió, Országos Területrendezési Terv, Nemzeti Fejlesztési Terv stb.). Épít a már meglévő ágazati politikákra és szakterületi tervekre, programokra is, és ösztönzi, hogy elsősorban a többszörös hasznú (környezeti, társadalmi, gazdasági) intézkedések kapjanak támogatást. Elősegíti, hogy a különböző részprogramok és feladatok a horizontális integráció kedvező feltételei mellett hatékonyan, egymáshoz képest megfelelő arányban és összhangban valósuljanak meg.

Az NKP-II a környezeten túl az egész gazdaságot érintő program, amely az egyes ágazatokra – közlekedés, energetika, ipar, mezőgazdaság, turizmus, kereskedelem stb. – eltérő hatást gyakorol. Az a cél, hogy az érintett ágazatokkal együttműködve, megfelelő ösztönző szabályozórendszer kialakításával elősegítse az ökológiailag hatékonyabb vállalati működést, azaz a termékek kisebb anyagfelhasználás, kevesebb károsanyag-kibocsátás és kisebb hulladékképződés mellett történő előállítását. Ezzel biztosítja, hogy a gazdasági növekedés ne járjon együtt a környezeti terhelések indokolatlan növekedésével és az elkerülhető károk kialakulásával.

Az ország gazdasági modernizációjában a környezetvédelem és a környezetvédelmi ipar az egyik húzóágazat szerepét töltheti be. A Program megvalósulása a hazai környezetvédelmi piac jelentős, az átlagos növekedési ütemet messze meghaladó bővülését is jelenti.

A Programban tervezett beruházások, fejlesztések foglalkoztatási hatása, valamint (főleg a közigazgatás helyi és regionális szintjein) a szélesebb körű és ma-

gasabb színvonalú irányítás, ellenőrzés növekvő munkaerőigénye összességében több, mint 40 ezer többlet munkahely teremtéséhez járulhat hozzá az NKP-II időszakának végére. Az agrár-környezetvédelem és az ökoturizmus bővítése a vidéki foglalkoztatási lehetőségek jobb megőrzéséhez, ill. javításához járul hozzá. Ez számos kritikus foglalkoztatási helyzetben lévő vidéki kistérség helyzetén javíthat.

Az NKP-II megvalósulása nemcsak a környezetvédelmi ráfordításoknál lényegesen nagyobb mértékű környezeti, hanem pénzben kifejezhető gazdasági hasznot is jelent, amely javítja számos ágazat gazdálkodási, fejlődési feltételeit, versenyképességét. Hozzájárul továbbá a termelő tevékenységek környezeti-infrastrukturális feltételeinek biztosításához, a gazdaság fejlettségében mutatkozó regionális különbségek kedvező irányú csökkentéséhez. Az NKP-II keretet teremti az EU források hatékony hasznosításához is.

Az NKP-II keretében tovább folytatandó, vagy induló új országos programok végrehajtásával egyebek között a következő célkitűzéseket tartalmazza:

- 2010-re a levegő minősége az ország minden településén meg kell, hogy feleljen az egészségügyi határértéknek. A légszennyezett területek aránya a jelenlegi 11%-ról 5-8%-ra, így az érintett lakosság aránya 20-25%-ra csökkenjen.
- 2009 végére minden lakos számára biztosítjuk az EU minőségi követelményeinek is megfelelő ivóvíz szolgáltatását. Ez az intézkedés 877 település 2.750.000 lakosát érinti.
- 2008-ig minden érzékeny területen biztosítható legyen az összes települési szennyvíz megfelelő mértékű tisztítása, 2015-ig pedig az ország egész területén valósuljon meg a szennyvizek megfelelő szintű kezelése.
- 2009-ben már nem működhet a környezetvédelmi követelményeknek maradéktalanul meg nem felelő lerakó. A hulladékhasznosítást 2008-ig az összes hulladék tömegéhez viszonyítva a jelenlegi 3%-ról 35-40%-ra növeljük.
- Az 1996-ban elindított Országos Környezeti Kármentesítési Program ütemezett végrehajtásával biztosítjuk, hogy 2010 végére a kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi területeken megszűnik a földtani közeg és a felszín alatti víz károsodása.
- Az NKP-II időszakában legveszélyeztetettebb, legértékesebb területeink védett természeti területté nyilvánítása lezárul és eléri az ország területének 11 %-át.
- 2008-ra az ország területének legalább 15%-át kitevő, közösségi jelentőségűnek tekinthető területeink az Európai Unió NATURA 2000 elnevezésű ökológiai hálózatának részévé válnak.
- Az agrár-környezetvédelem kiemelt programjai körébe tartozó ökológiai gazdálkodás, a vizes élőhelyeken és a gyepterületeken bevezetendő, valamint az érzékeny természeti területeken elindított gazdálkodási programok együttesen az ország termőterületének a felén (kb. 3 millió hektár) valósuljanak meg.

- A külterjes agrárzónába tartozó érzékeny természeti területek rendszerének kialakításával az ország 28%-án lesz lehetőség arra, hogy a földtulajdonosok a helyes környezethasználatért támogatásban részesüljenek, és egészséges, versenyképes terméket állítsanak elő.

A Program megfelelő koordinációját és végrehajtását átlátható, nyomon követhető és ellenőrizhető intézmény- és eszközrendszer szolgálja, amely megfelelő szintű képviselőket biztosít a döntéshozók (hatóságok), a tudomány, az üzleti szféra és a civil szervezetek képviselői számára.

A különleges kezelést igénylő területeken az NKP-II konkrét beavatkozásokat (tematikus akcióprogramokat) vázol fel, amelyek a következők:

- Környezettudatosság növelése akcióprogram;
- Éghajlatváltozás akcióprogram;
- Környezet-egészségügyi és élelmiszerbiztonsági akcióprogram;
- Városi környezetminőség akcióprogram;
- Biológiai sokféleség védelme és tájvédelem akcióprogram;
- Vidéki környezetminőség, terület- és földhasználat akcióprogramja;
- Vizeink védelme és fenntartható használata akcióprogram;
- Hulladékgyűjtési akcióprogram;
- Környezetbiztonság akcióprogram.

Az NKP-II foglalkozik a környezetpolitika ágazati és regionális integrációjának erősítésével, az előrehaladás mérésével, ellenőrzésével, valamint a végrehajtás szervezési kérdéseivel.

A Magyar Köztársaság 2003-tól 2008-ig terjedő időszakra szóló, az elkövetkező generációk egész sorának életésélyét befolyásoló második Nemzeti Környezetvédelmi Programot az Országgyűlés határozattal hagyta jóvá (132/2003.(XII.11.) OGY határozat).

3. Környezetvédelmi ágazati feladatok végrehajtása

Levegőtisztaság-védelem

A jogharmonizáció keretében 2003.-ban megjelent és hatályba lépett

- a 7/2003. (V. 16.) KvVM-GKM együttes rendelet az egyes levegőszennyező anyagok összkibocsátási határértékeiről,
- a 94/2003. (VII. 2.) Korm. rendelet az ózonréteget károsító anyagokról,
- a 10/2003. (VII.11.) KvVM rendelet az 50 MW és annál nagyobb névleges bemenő hőteljesítményű tüzelőberendezések működési feltételeiről és légszennyező anyagainak kibocsátási határértékeiről.

Megtörtént a levegő védelmével kapcsolatos egyes szabályokról szóló kormányrendelet módosításának szakmai előkészítése és az Európai Parlament és Tanács 2002/3/EC irányelvének harmonizálását biztosító, a talaj-közeli ózonra vonatkozó jogszabályok szakmai tervezetének kidolgozása.

A légszennyezettségi mérőhálózatok adatfeldolgozó és értékelő egységes rendszerének, valamint országos minőségellenőrzési rendszerének kiépítése folytatódott, a területi szerveknél számos eszközfejlesztés valósult meg. A mérőhálózatok átvételekor részletes állapotfelmérés és fejlesztési terv készült, amely alapján a KvVM a manuális mérőhálózati eszközparkjának 30%-át korszerűsítette és a monitorállomások egy részén a felszerelések kiegészítését végrehajtotta. A beruházások előkészítése 2002-ben megtörtént, az üzembe állítás és a próbaüzem 2003-ban befejeződött. A budapesti monitorhálózat rekonstrukciója keretében 8 új monitorállomás beszerzésére került sor.

A vidéki mérőhálózat bővült Ajkán, Dunaújvárosban, Százhalombattán és Sopronban egy-egy komplett monitorállomással. További 2 vidéki városban, Salgótarjánban és Veszprémben a fix helyre telepítve üzemelő mobil mérőállomásokat új beszerzésű konténer mérőállomások váltották ki.

A Veszprémben felszabadult mobil állomás segítségével 2003. nyarán Siófokon megkezdődött a Balaton-térség üdülő övezet légszennyezettségének mérése. Esztergomban a Mária Valéria híd megépítését követően megnövekedett közúti forgalom, valamint a helyi és a határon áterjedő szlovák ipari eredetű légszennyezettség ellenőrzésére 2003. év végén létesült mérőállomás.

2003. évben megkezdődött az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat (OLM) egységes adatkommunikációs és tömegtájékoztató rendszerének kialakítása. A környezetvédelmi felügyelőségeken létrejöttek az on-line adatgyűjtő és továbbító alközpontok. Budapest több pontján, valamint az automata mérőállomással rendelkező vidéki városokban köztéri kijelzőkön láthatók a helyi légszennyezettségi adatok.

Az országos halonbank létrehozása érdekében, a vonatkozó jogszabály kiadását követően megkezdtük a közbeszerzési eljárás előkészítését.

Elkészült a GKM-el közös környezetkímélő közlekedés és közlekedési-infrastruktúrafejlesztés hosszú távú stratégiája és az ehhez kapcsolódó cselekvési program. A hosszú távú program részletesen tartalmazza azokat a feladatokat tennivalókat (költségvonzatuk megjelölésével), amelyeket meg kell valósítani annak érdekében, hogy a „fenntartható közlekedés” elvei érvényesülni tudjanak a jövőben.

Folyamatban van az alternatív tüzelőanyaggal működő autóbuszok Magyarországon történő alkalmazásba vételének elősegítésére szolgáló műszaki – környezetvédelmi - gazdasági tervezési segédlet összeállítása, amely az alternatív tüzelőanyagok bevezetésére vonatkozó döntéshozatal megalapozását fogja szolgálni.

Zaj- és rezgésvédelem

Megkezdődött a felkészülés a környezeti zaj kezelésére vonatkozó 2002/49/EK irányelvben rögzített feladatok elvégzésére. Ennek keretében kidolgozásra került a Nemzeti Fejlesztési Terv Környezetvédelem és Infrastruktúra Operatív Programjában egy olyan project, ami négy környezetvédelmi felügyelőséget lát el zajtérkép készítésére alkalmas számítástechnikai eszközökkel. A jogharmonizációs feladat teljesítésének elősegítésén túl az utóbbi program négy felügyelőség elvégzésére alkalmas zajmérő műszerrel való felszerelését is szolgálja.

Vizek védelme

A 2003. év és az elkövetkező évek kiemelt feladata az EU 2000/60/EK Víz Keretirányelvben foglalt feladatok végrehajtása. Tekintettel arra, hogy a jogharmonizáció és az intézményfejlesztési feladatok teljesítése során a hangsúly 2003-ban az előkészítésre helyeződött.

Az EU jogharmonizáció keretében a Víz Keretirányelv szerint elkezdődött a vizek mennyiségi védelmére kiterjedő, a 33/2000. (III.17.) Korm. rendeletet kiváltó új kormányrendelet kidolgozása, továbbá a felszín alatti vizek monitoring rendszerére vonatkozó miniszteri rendelet megalkotása.

A hatályba lépett jogszabályok végrehajtásának elősegítése érdekében 2003-ban

- folytatódott a rendeletekhez kapcsolódó mérési szabványok felülvizsgálata és korszerűsítése, illetve a még hiányzó szabványok kidolgoztatása;
- folytatódott az EU és egyéb nemzetközi adatszolgáltatás teljesítésének biztosításához a megfelelő szakterületi információs rendszer fejlesztése és feltöltése.

A víz keretirányelv, a nitrát irányelv, és a készülő felszín alatti víz leányirányelv előírásai szükségessé teszik a monitoring rendszerek felülvizsgálatát.

Tárcaközi Bizottság jött létre a KvVM és az FVM képviselőinek részvételével a nitrát irányelv által előírt, 2004-ben esedékes Országjelentés elkészítésének elősegítése érdekében. Az egyeztetések során megállapodás történt az Országjelentés előkészítésének és összeállításának feladatmegosztása, ill. a két szakterület közötti, a 49/2001. (IV. 3.) Korm. rendelet által a mezőgazdasági te-

vékenységet végzők számára előírt adatszolgáltatás adatainak a két szakterület közötti átadása terén.

2003-ban a szakterületen, a felszíni vizek védelmével kapcsolatban a következő jogszabályok kerültek kiadásra:

- A felszíni vizek védelmének új szabályozását megalapozó 203/2001. (X.26.) Korm. rendeletet módosító 271/2003. (XII.24.) Korm. rendelet elfogadásra került, amelyben a végrehajtás során felmerült, a rendeletben hiányosan, vagy nem egyértelműen megfogalmazott rendelkezések kiegészítése és pontosítása történt meg.
- Megjelent a használt és szennyvizek kibocsátási határértékeiről szóló 9/2002. (III. 22.) KöM-KöViM rendeletet módosító 25/2003.(XII.30.) KvVM rendelet, amely tartalmazza az IPPC hatálya alá tartozó tevékenységekre vonatkozó technológiai kibocsátási határértékeket.
- Megjelent a közműves szennyvízelvezető és -tisztító művel gazdaságosan el nem látható területekre vonatkozó Egyedi Szennyvízkezelés Nemzeti Megvalósítási Programjáról szóló 174/2003. (X. 28.) Korm. rendelet. („B” program)

A felszíni vizekbe bocsátott „veszélyes” anyagok szabályozásával kapcsolatban új technológiai határértékek kerültek kiadásra, a II. listás anyagok kibocsátásaira elkészült az országos szennyezés-csökkentési program. A területi szervek felmérései alapján javaslatok készültek a „halas” vizek kijelölésére, illetve az ivóvíz céljára használt és a halak életkörülményeire alkalmas vizek kategorizálására.

Megvalósult az ország keleti határvizein (Szamos, Hernád, Berettyó) az amerikai US-AID/GEF pénzügyi támogatással létesült három automata vízminőségvizsgáló állomás beüzemelése.

A külföldről érkező szennyeződések időelőnyel történő észlelése érdekében 2003-ban magyar költségből és magyar kivitelezésben, az árvízi előrejelző rendszer fejlesztéséhez kapcsolódóan Técsőn (Ukrajna) automata monitor állomás létesült, műszaki átadása 2003.-ban megtörtént azóta folyik a próbaüzem.

2003-ban a KAC Pályázati felhívása jelentős átalakításra került, melynek következtében a szennyvízkezelés témakörében a Zöld falu, zöld város programon belül az ún. alternatív szennyvízkezelési megoldások támogatása került előtérbe, ezen túlmenően pedig a szennyezett területek kármentesítése mellett a barnamezős beruházások támogatására nyílt lehetőség.

Folytatódott az ötoldalú együttműködéssel megvalósuló Tisza-vízgyűjtő Környezetvédelmi Program kidolgozása, a rövid távú programelemek végrehajtása:

Összehangolt kárelhárítási tervek készültek határfolyóinkra, illetve ezek előkészítése valósult meg külföldi támogatások segítségével (finn, norvég). Megkezdődött a Körös folyó teljes vízgyűjtőjére kiterjedően egy közös – VKI végrehajtását elősegítő – program megvalósítása, francia támogatással.

Az Országos Környezetvédelmi Kármentesítési Program (OKKP) keretében folytatódott a szennyezett területek számbavétele és az adatok feldolgozása. A meglévő információs rendszer (FAVI és KÁRINFO) felülvizsgálata és korszerűsítése során új adatlapok kerültek kidolgozásra és bevezetésre. Elkészült és a belső hálózaton üzemel a szennyezett területekre vonatkozó vezetői lekérdező rendszer. Az OKKP feladatainak jobb ellátása érdekében több irányú szakmai terület fejlesztése folytatódott (szabványosítás, műszaki információs anyagok kiadása, háttérkutatások, stb.)

Az állami felelőségi körbe tartozó, szennyezett területek kármentesítésének munkái folytatódtak. A KvVM alprogram keretében és finanszírozásával 10 projekt-nél tényfeltárást, 5 projekt-nél már a műszaki beavatkozást végezték. Korábban befejezett kármentesítések után 35 területen végeztek - a jogszabályban előírt rendszerességgel – utóellenőrzést. A projektek előkészítését, végrehajtásának koordinációját és ellenőrzését a KGI végezte. A nem állami felelősségű kármentesítések ösztönzésére a KAC pályázat nyújtott támogatást, 2003-ban 11 projekt indításához közel 300 millió forintot.

Környezet-egészségügy

Megalakult az Országgyűlés „*Parlagfümentes Magyarországért*” eseti bizottsága, amely áttekintette a biológiai allergénnel kapcsolatos hazai helyzetet, és Országgyűlési határozati javaslatban fogalmazta meg a parlagfű elleni küzdelem legfontosabb feladatait. A határozat –többek között - arról döntött, hogy a közérdekű védekezés végrehajtása érdekében, a 2004. évi költségvetési törvényben 1,5 milliárd forintot szükséges elkülöníteni, amit négy tárca biztosított a 2004. évi költségvetéséből. (ESzCSM: 400 M Ft, KvVM: 400 M Ft, FVM: 400 M Ft, BM: 300 M Ft.)

Hulladékgazdálkodás és Környezettechnológia

A hulladékgazdálkodási szakmai tevékenységet 2003-ben egyrészt az Országgyűlés által 2002. novemberében elfogadott Országos Hulladékgazdálkodási Terven alapuló területi hulladékgazdálkodási tervek elkészítése, valamint a helyi hulladékgazdálkodási tervek kidolgozásának előkészítése, másrészt az uniós jogharmonizációs kötelezettségek, valamint a 2001. január 1-én hatályba lépett, a

hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény végrehajtása keretében további szakterületi szabályozási feladatok határozták meg.

A környezettechnológia terén a legfontosabb feladat a kémiai biztonságra vonatkozó (veszélyes anyagok, detergensok) hazai szabályozás módosításainak (deregulációs és notifikációs) előkészítése volt.

Új feladat volt az EU Interim eljárásában a részvétel, a szakterületi mandátumok és háttéranyagok elkészítése a COREPER és miniszteri ülésekre. Kiemelt terület volt az EU új átfogó vegyi anyag szabályozásának előkészítése, illetve a detergens rendelet véglegesítése.

A hulladékgazdálkodással és környezettechnológiával kapcsolatosan a következő jogszabályok kerültek kiadásra:

- egyes törvények környezetvédelemmel kapcsolatos rendelkezéseinek módosításáról szóló 2003. évi CXX. törvény (ezen törvény keretében valósult meg a hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény módosítása),
- a hulladékgazdálkodási tervek részletes tartalmi követelményeiről szóló 126/2003. (VII.15.) Korm. rendelet,
- a hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 164/2003. (X.18.) Korm. rendelet,
- a veszélyes hulladékkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételeiről szóló 98/2001. (VI. 15.) Korm. rendelet módosításáról szóló 192/2003. (XI. 26.) Korm. rendelet,
- a területi hulladékgazdálkodási tervekről szóló 15/2003. (XI. 7.) KvVM rendelet,
- a biohulladék kezeléséről és a komposztálás műszaki követelményeiről szóló 23/2003. (XII.29.) KvVM rendelet,
- a biocid termékek előállításának és forgalomba hozatalának feltételeiről szóló 38/2003. (VII. 7.) ESzCsM-FVM-KvVM együttes rendelet,
- a géntechnológiai módosításnak tekintendő, valamint annak nem minősülő eljárásokról és a géntechnológiai tevékenység ellenőrzésére jogosult hatóságokról szóló 111/2003. (XI. 5.) FVM-GKM-ESzCsM-KvVM együttes rendelet,
- a veszélyes hulladékkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételeiről szóló 98/2001. (VI. 15.) Korm. rendelet módosításáról szóló 192/2003. (XI. 26.) Korm. rendelet.

A hulladékgazdálkodással kapcsolatos regionális tervezési, valamint engedélyezési és hatékony ellenőrzési feladatok ellátásához szükséges felkészülést - az Európai Delegáció által 2002. február 20-án elfogadott és 2002. március 1. óta működő HU2001/IB/EN02 programszámon elfogadott - Magyar-Francia Twinning projekt segítette elő. A Twinning program fő célkitűzése a környezetvédelmi felügyelőségek gyakorlati munkájának elősegítése. A program 2002. márciusában

indult, és a teljesítés a munkaprogramban meghatározott ütemterv szerint 2003-ban lezárult. A program teljes költségvetése 750.000 EUR volt, amelyet az EU garantált. Ezen felül eszköz beszerzésre 5.000 EUR állt rendelkezésre.

4. Természetvédelmi ágazati feladatok végrehajtása

Természeti területek védetté nyilvánítása

Jelenleg 857334 hektár (Magyarország területének 9,2 %-a) védett természeti területet tartunk nyilván; ebben szerepelnek a helyi jelentőségű természetvédelmi területek is, de nincsenek benne az "ex lege" védett lápok, szikes tavak, kunhal-
mok, földvárak, melyet az alábbi táblázat szemléltet. Az újabb, országos jelentőségű védett természeti területek létesítését nagymértékben lelassítja a természetvédelmi kezelési tervek készítésének kötelezettsége (ehhez a megfelelő anyagi és személyi feltételeket egyaránt biztosítani kell).

	hektár
<i>Nemzeti-parkok</i>	484.883
Tájvédelmi körzetek	309.817
Természetvédelmi területek	25.934
Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal védett term. terület	820634
Helyi jelentőségű védett természeti területek	36.700
<i>Védett természeti terület mindösszesen*</i>	857.334
<i>Ex lege védett láp**</i>	47.500
<i>Ex lege védett szikes tó**</i>	14.000

* ex lege védett területek nélkül

** a Tájékoztató jegyzékekben szereplő, láppal, ill. szikes tóval egészében vagy részben érintett ingatlanok területadatai a felmérések eddigi eredményei alapján.

Birtokügyi nyilvántartás vezetése

A védett természeti területek és értékek nyilvántartásáról szóló 13/1997.(V. 28.) KTM rendelet alapján az országos és a helyi jelentőségű védett természeti területekről vezetett országos nyilvántartásnak (Védett Természeti Területek Törzskönyve) legfontosabb melléklete a földhivatali ingatlan-nyilvántartáson alapuló, számítógépes programmal kezelt birtokügyi adatbázis. A pontosabb nyilvántartás érdekében a nemzetipark-igazgatóságok és a TvH a birtokügyi nyilvántartást a 2000. év folyamán korszerűsített és 2001. júliusától kötelezően alkalmazott szoftver segítségével vezetik.

Élővilágvédelmi feladatok

Folytatódott a veszélyeztetett ill. közösségi jelentőségű fajok védelmi terveinek kidolgozása: 18 növény ill. állatfaj védelmi terve elkészült, 3 befejezése szerződés szerint 2004. májusig megtörténik.

A kipusztulással veszélyeztetett rákosi vipera fajvédelmi tervben foglaltak gyakorlati megvalósítása elkezdődött. A témalapok elkészültek, az alvállalkozói szerződéskötéseket megkötöttük.

A Duna-Tisza közti élőhelyterképezés eredményeinek (D-TMap) felhasználásával tanulmány készült annak felmérésére, hogy figyelembe véve a rövid-és középtávú veszélyeztetettségi mutatókat, a Nemzeti Ökológiai Hálózat megvalósulásával a hálózat területei mennyire hatékony és eredményes élőhelyvédelmi szerepet játszhatnak a térség természetvédelmileg értékes területeinek megőrzésében.

A Balaton és parti zóna nádasainak védelméről, valamint az ezeken folytatott nádgazdálkodás szabályairól szóló 22/1998.(II.13.) Korm. rendelet alapján megkezdődött a Balaton nádasainak felmérése, melyet 5 évente kell minősíteni. Ennek első lépcsőjeként a légi-fotók, azok kiértékelése és a terepi-botanikai felméréshez szükséges alaptérképek elkészültek. 2004. december 31-el zárul a program, és az új minősítés alapján 2005-től ez a minősítés lesz hatályban.

Elkészült a „A szárazföldi csigákra vonatkozó fontosabb szakirodalom áttekintése, a magyarországi éti csiga (*Helix pomatia*) állományainak megőrzése és hasznosítása szempontjából” című témadokumentáció (idáig ez az első ilyen összefoglaló mű), valamint a későbbiekben alkalmazható új rendszerű éti csiga monitorozási terv a gyakorlati tapasztalatok és javaslatok figyelembe vételével.

A Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) működtetése

A Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer a magyarországi biológiai sokfélétség állapotát megfigyelő országos program. Az NBmR feladatai 10 projekt köré szerveződnek, melyeken belül a meghatározott célok elérésére alkalmas objektumok (komponensek: élőhelyek, életközösségek, növény- és állatfajok populációi) kerültek kiválasztásra. Az elmúlt években a projektek és protokollok által körvonalazott program beindítása folyamán több országos, regionális és lokális program kidolgozása és fokozatos beindítása történt meg.

2003-ban a régebben megkezdett programok folytatására került sor, 16 programhoz kapcsolódva folytak a monitorozó vizsgálatok. Kilenc program monitorozása, vagy annak koordinációja országos léptékű. Ezek, a kisemlősök, az ürge, a halak, a kétéltűek-hüllők, a nagylepkék és a vízi makroszkópikus gerinctelenek a növényfajok, növénytársulások és élőhelyek komponensekhez köthetőek.

A NBmR Szakértői Tanács ülésén megfogalmazódott a NBmR 5 éves tevékenysége összefoglalása és értékelése érdekében kialakítandó felülvizsgálati program szükségessége. Elkészült a részletes program, mely a kijelölt háromtagú bizottság jóváhagyásával született meg. Ennek keretében a következő élőlénycsoportok ötéves adatsorainak átfogó feldolgozása kezdődött meg: növénytársulások, növényfajok, élőhely-térképezés, egyenesszárnyúak, kisemlősök (bagolyköpetek vizsgálatával), makrozoobentosz és halak. A részletes szakmai elemzéseket megelőző meta-adatbázisok elkészítése és feltöltése folyamatos. A meta-adatbázisok a növényfajokra és a növénytársulások jelentős részére elkészültek.

Az év folyamán tartott szakmai üléseken sikerült a kisemlős-monitorozás bagolyköpetek alapján, a kétéltű-hüllő monitorozás, a halközösségek monitorozása mintavételezési protokolljait a tapasztalatok alapján elemezni és kijelölni a protokollok továbbfejlesztésének lépéseit.

A Kis-Balaton természetvédelmi monitorozása 2003-ban is a programnak megfelelően működött. A monitorozó program továbbfejlesztésének előkészületei megtörténtek, az adatok adatbázisba szervezése megkezdődött.

Folytatódott a Tisza menti fénycsapdák üzemeltetése. A Tisza cián-szennyezését követően felállított négy lokalitásban, a Tisza partján felállított fénycsapdák a 2003. évben is üzemeltek, a begyűjtött anyag szétválogatása és szakmai értékelése 2004. évre húzódott át.

Fokozottan védett és telepesen fészkelő madarak felmérése idén is fontos feladatunkat képezte. A nemzetipark-igazgatóságok 2001 óta mérik fel a fokozottan védett, illetve a telepesen költő madárfajok hazai állományát. E fajok különösen sérülékenyek, éppen ezért gondoskodni kell állományaik folyamatos figyelemmel kíséréséről, annak érdekében, hogy ha gyakorlati védelmi intézkedésekre van szükség, azokat késedelem nélkül végre lehessen hajtani. A fajok többségével kapcsolatban hazánknak nemzetközi egyezményekben rögzített jelentési kötelezettségei is vannak (pl. a vízimadárfajok állományait a Ramsari Egyezmény, ezen kívül számos fajt a Berni Egyezmény Titkársága felé).

Barlangtani és védett természeti emlékekkel kapcsolatos feladatok

A források és víznyelők számítógépes természetvédelmi adatbázisainak kialakítása közül a víznyelők adatbázisának elkészítése folyamatban van, a megadott határidőre elkészül.

Egyes természetvédelmi szempontból kiemelkedő jelentőségű mesterséges üregek védetté nyilvánításának előkészítését (pl. fontos denevéres üregek) szakmailag megalapozó adatfelvételek megtörténtek.

A barlangok közhiteles nyilvántartásának felállítása folyamatban van. A feldolgozott barlangok száma az adatbázis 2003 végi állapota szerint 3112; további 462 barlang feldolgozásra előkészített. A közhiteles barlangnyilvántartás adatfeldolgozási és adatszolgáltatási rendjének meghatározásához; az adatszolgáltatások teljesítéséhez elkészült anyag kitér a jogszabályi háttérre, a nyilvántartás részeire és vezetésének (felállítás, kezelés) személyi feltételeire, az adatfelvétel, adatfeldolgozás módjára valamint az adatszolgáltatás rendjére.

Az egyes földtani-felszínalaktani természeti értékek védetté nyilvánítását megalapozó tanulmány elkészítésére vonatkozó megállapodás az ELTE-vel 2003. szept. 17-én került aláírásra. A nem védett területen lévő objektumok leválogatása megtörtént.

Erdészeti feladatok

Az EU jogharmonizáció keretében a Kormány vállalta a nemzeti erdőstratégia kidolgozását. A Nemzeti Erdőstratégia megalapozásán munkálkodó tudományos műhelyekkel való szoros együttműködésben, a tárca szakmai irányításával folytatódott a Nemzeti Erdőstratégia természetvédelmi irányelveinek kidolgozása. Elkészült az Országgyűlés részére elfogadásra ajánlott Nemzeti Erdőnyilatkozat tervezete.

A védett természeti területeken alkalmazható természetközeli erdőkezelési, erdőgazdálkodási módszerek egyes kísérleti területeinek kijelölése, az ezzel kapcsolatos kutatások támogatása keretében két mintaterület kijelölése történt meg.

A Szigetköz Nemzeti Park létrehozása céljából végzendő szakmai előkészítő, tervező munka keretében bizottság került felállításra. A hazai és nemzetközi egyeztetések alapján a nemzeti-park helyett egy közös Naturpark létrehozása látszik kivitelezhetőnek.

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény végrehajtásával 49 erdőrezervátum céljára kijelölt védett természeti területet erdőrezervátummá nyilvánító 9 miniszteri rendelet kihirdetése 2000. évben megtörtént, a további tizennégy erdőrezervátum esetében pedig folyamatban van a védetté nyilvánító rendelet előkészítése.

Az erdőrezervátum program keretében 7 erdőrezervátumban kijelölt mintaterület-hálózatban vegetáció- erdőfolt típus-, valamint "állab" térképezés, mikrokvadrátos felvételezés készült. A nagy területet lefedő hálózatban faállomány-szerkezet felmérési módszertan kidolgozását célzó összehasonlító vizsgálat

kezdődött a Nyugat-Magyarországi Egyetem Termőhely-ismerettani Tanszékével együttműködésben.

Vadászati, vadgazdálkodási feladatok

2003. évi kiemelt feladatként elkészült a természetvédelem vadgazdálkodási-vadászati szakmai koncepciója és távlati fejlesztési elképzelése.

A vadgazdálkodási körzetenként fenntartandó legkisebb és fenntartható legnagyobb vadlétszám felülvizsgálata - különös tekintettel a nagyvadállományra - az FVM Vadászati és Halászati Főosztályával közösen megtörtént. A fenntartható legnagyobb vadlétszám csökkentésére a muflon esetében – három vadgazdálkodási körzetben került sor.

Növényvédő szerek használatával kapcsolatos feladatok

A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium szakhatóságként vesz részt a növényvédő szerek és termésknövelő anyagok engedélyezésében a növényvédelemről szóló 2000. évi XXXV. törvény 14.§ (2) bekezdése alapján.

A munka keretében az elmúlt évben is jelentős számú készítmény engedélyezési dokumentációja érkezett a tárcához. A dokumentációk áttekintése és az esetenként szükséges egyéb információk beszerzése és elemzése alapján, a környezetvédelmi és vízügyi tárca szakhatósági állásfoglalásaiban meghatározza a peszticidekre vonatkozó, környezet és természetvédelmi szempontból szükséges, alkalmazhatósági előírásokat és feltételeket. A Természetvédelmi Hivatal Természetmegőrzési Főosztálya határozza meg a készítmények öko-toxikológiai minősítését és veszélyességi osztályokba való besorolását.

Az invazív fajokkal kapcsolatos feladatok

Folytatódott az invazív növény- és állatfajokkal kapcsolatos problémák kezelését előírányzó jövőbeli program és természetvédelmi stratégia kidolgozása, az invazív fajokkal kapcsolatos feladatok a kihirdetett Nemzeti Környezetvédelmi Program Nemzeti Természetvédelmi Alaptervében is kiemelt feladatként szerepel. Befejeződött az invazív növényfajok számbavételét célzó kutatási program, és hasonló kutatás indult gerinces állatfajok esetében is. A természetvédelmi probléma nagyságát jól mutatja, hogy szinte valamennyi nemzetipark-igazgatóság folytat illetékességi területén e fajok ellen rendszeres védekezést. Ide tartoznak az olyan súlyosan allergén fajok is mint pl. a parlagfű.

A hazai invazív gerincesek elleni természetvédelmi stratégiát megalapozó tanulmány elkészült.

A hazai inváziós növényekkel foglalkozó kutatók összegyűjtötték a kapcsolódó hazai és nemzetközi eddigi háttér információkat, az inváziós növényfajok teljes aktuális listája elkészült (kb. 270 faj). A legfontosabbnak és legveszélyesebbnek ítélt 11 faj részletes monográfiája természetvédelmi kezelési lehetőségei rendelkezésre állnak.

Tájvédelem

A 166/1999.(XI. 19.) Korm. rendelet alapján a természetvédelmi hatóság tájvédelmi szakhatósági jogkörét gyakorolta a tájat befolyásoló, - elsősorban külterületi - beavatkozásoknál elősegítve és szorgalmazva a hazai tájak átfogó védelmét, a szép tájak megőrzését.

Elkezdődött az 1996. évi LIII. törvényben foglalt természetvédelmi tervek rendszerének szakmai felépítése annak érdekében, hogy a Nemzeti Természetvédelmi Alapterv végrehajtását elősegítse, illetve a nemzetgazdaság más ágaiban készülő tervek (pl. területrendezési , területfejlesztési tervek, hálózati tervek) készítése során figyelembe lehessen venni a természetvédelem, tájvédelem elvárásait, prioritásait. A tervek rendszerére vonatkozó megalapozó szakmai anyag első fázisa elkészült.

2003-ban folytatódott az egyedi tájértékek felmérése, amelynek során 163 település egyedi tájérték-katasztere készült el. Ezzel az egyedi tájérték-kataszterrel rendelkező települések száma országos szinten 383-ra növekedett. A felmérések számítógépes feldolgozása, az egyedi tájértékek központi nyilvántartásba vétele megtörtént. Elkészült az a szakmai anyag, amelynek alapján meghatározásra került az egyedi tájértékek jogi védelmének lehetősége.

Kezelési tervek készítése

A TvH koordinációjával és szakmai támogatásával folytatódott a nemzetiparkigazgatóságokon a természetvédelmi kezelési tervek készítése mind a már természetvédelmi oltalom alatt lévő, mind a védelemre tervezett területek esetében. A szakmai szempontok, a folyamatban lévő tárcaegyeztetések tapasztalatai alapján folyamatosan készült a természetvédelmi kezelési tervek készítését támogató szakmai ajánlás, valamint megkezdődött a természetvédelmi kezelési tervek egyeztetési folyamatát támogató, valamint a védetté nyilvánítási- és a természetvédelmi kezelési terv egyeztetési folyamatának összehangolását segítő ajánlások kidolgozása.

A kezelési terv a védett természeti területekre vonatkozó alapvető fontosságú dokumentum. A területtel kapcsolatos szakmai teendők széles skáláját felölelő terv tartalmazza a gazdálkodással összefüggő terveket is. Általa egyértelművé válnak a természetvédelmi oltalomból adódó elvárások és lehetőségek.

A természetvédelmet érintő nemzetközi kötelezettségek, megállapodások, együttműködések

A veszélyeztetett vadon élő állat- és növényfajok nemzetközi kereskedelméről szóló Washingtoni Egyezmény (CITES)

Az Egyezmény és a Részes Felek konferenciája által módosított legújabb függelékek 2003-ban törvényként (2003. évi XXXII. törvény) kerültek kihirdetésre. Ezzel egyidejűleg az Egyezményt 1986-ban kihirdető törvényerejű rendelet hatályát veszítette.

2002. december 28-án lépett hatályba az Egyezmény új hazai végrehajtási rendelete, amely az Európai Unió szabályozásával összeegyeztethető szabályozást tartalmaz. A rendelet gyakorlati alkalmazása 2003-ban megkezdődött. Ennek keretében az export és import vonatkozásában már az EU – az Egyezmény alapelírásainál szigorúbb - rendeletei által előírt engedélyek kerültek kiállításra. 2003-ban a CITES Igazgatási Hatóság 623 (re-) export és import engedélyt állított ki. Ugyanakkor a rendelet fenntartotta a korábbi bejelentési kötelezettséget és előírta a bejelentés-köteles példányok kötelező egyedi jelölését. Megtörtént az egyedi jelölési rendszer kiépítése és a bejelentés-köteles fajok nyilvántartásának aktualizálása a példányok egyedi jelölési adataival.

2004. márciusában a Vám- és Pénzügyőrség határvámhivataloknál dolgozó tisztviselői részére az Igazgatási Hatóság dán szakértőkkel közösen egy háromnapos továbbképzést tartott, melynek témája a hazai végrehajtási rendelet, a közösségi szabályozás és a egy egzotikus fajok határozására alkalmas program ismertetése volt. A továbbképzésen részt vett a szomszédos országok közül Horvátország és Románia delegációja, valamint a veszélyeztetett élővilággal folytatott kereskedelem monitorozásával foglalkozó nemzetközi civil szervezet, a TRAFFIC Közép-kelet Európai Programjának két képviselője is.

2003 nyarán, az utazási főszezonban a WWF-el és a Rex Alapítvánnyal közösen ismét megrendezésre került a CITES kampány. A kampány keretében 150.000 szórólap készült, melyeket elsősorban az utazási irodák juttattak el az érintettekhez. Számos óriásplakát, citylight poszter, peron reklám, internet banner, rádióspot és a Ferihegyi repülőtéren elhelyezett állandó kiállítás hirdette a kampány szlogenjét („Mindent a szemnek, semmit a kéznek”).

Biológiai Sokféleség Egyezmény

Magyarország részt vett az Egyezménnyel kapcsolatos nemzetközi folyamatokban és fórumokon, illetve regionális tanácskozásokon. Folyamatos kapcsolattartás zajlott az Egyezmény Titkárságával, megtörtént a határidős álláspontok, vélemények elküldése a Titkárság felé. Pénzügyi jelentés készült 2003. januárban, valamint tematikus jelentés készült 2003. márciusban a felelősség és kártérítés témakörében.

A Nemzeti Biodiverzitás Stratégia és Akcióprogrammal (NBSAP) kapcsolatos dokumentumokból egy rövid összefoglaló szöveg készült a 2003. augusztus 27-29. között tartott Magyar Ökológus Kongresszus 6. találkozási pontjára, ahol a NBSAP-ról vitautlás megrendezésére került sor.

Cartagena Jegyzőkönyv a biológiai biztonságról

2003-ban megkezdődött a biológiai biztonságról szóló Cartagena Jegyzőkönyv ratifikációjának előkészítése. Ennek a munkának eredménye az, hogy 2003 szeptemberében az Országgyűlés a 94/2003. (IX. 23.) OGY határozattal megerősítette a Jegyzőkönyvet.

A Cartagena Jegyzőkönyv előkészítésének időszakában fogadta el Magyarország a géntechnológiai tevékenységről szóló 1998. évi XXVII. törvényt, ami a végrehajtásáról szóló rendeletekkel együtt biztosítja a Cartagena Jegyzőkönyv legfontosabb célkitűzéseinek hazai teljesítését is. Gondoskodni kell azonban a teljes körű végrehajtás további feltételeiről is, ezért megkezdődött a végrehajtási rendelet előkészítése.

Ezen kívül Magyarország részt vett a Jegyzőkönyvvel kapcsolatos nemzetközi folyamatokban és fórumokon, illetve regionális tanácskozásokon. Folyamatos kapcsolattartás zajlott a Jegyzőkönyv Titkárságával, megtörtént a különböző álláspontok, vélemények elküldése a Titkárság felé.

Egyezmény a vándorló vadon élő állatfajok védelméről (Bonni Egyezmény)

Az Egyezmény 2002. évi Részes Felek Konferenciáján határozat született 'Szélerőművek és vándorló fajok' címmel. Az előírások hazai végrehajtása érdekében a Természetvédelmi Hivatal által kiadott 'A szélerőművek elhelyezésének táj- és természetvédelmi szempontjairól' szóló útmutatóba beépítésre került a szélerőműveknek a vándorló fajokra kifejtett lehetséges negatív hatásainak vizsgálata. A

Bonni Egyezmény függelékein található fajok közül elkészült a fekete gólya, a fehér gólya, a cigányréce, a réti sas, a parlagi sas, a kék vércse, a kerecsensólyom, a haris, a tűzok, a széki lile és a gyurgyalag fajvédelmi terve.

Megállapodás az európai denevérfajok populációinak megőrzéséről

A megállapodás a – jelenleg 45 - európai denevérfajok védelmét tűzte ki célul, amelyek közül 28 hazai előfordulása bizonyított. 2003-ban elkészült a Nemzeti Biodiverzitás Monitorozó Rendszer harmadik denevérekre vonatkozó protokoll tervezete. 2004-ben a NBmR keretében kezdetét veszi a denevér-monitoring Magyarországon. Összeállításra került az európai kiemelt jelentőségű földalatti denevérbúvóhelyek listája. Magyarország 3 földalatti élőhelyét is a 20 legjelentősebb európai élőhely között tartják számon.

Megállapodás az afrikai-eurázsiai vándorló vízimadarak védelméről. (AEWA)

A 2003. évi XXXIII. törvénnyel kihirdetésre került a Megállapodás szövege, így a vízimadarak hazai védelmének eszközrendszere újabb, a jövőt meghatározó elemmel bővült.

Fontos feladat 2005. augusztus 15-ig a vizes élőhelyeken az ólomsörét használatának megszüntetése. A legveszélyeztetettebb vízimadárfajok (pl. cigányréce) esetében fajvédelmi tervek készülnek. A jelentős vízimadár-élőhelyek megőrzésének, esetleges rekonstrukciójának biztosítása folyamatos feladata mind a tárcának, mind az illetékes nemzetipark-igazgatóságoknak.

Egyetértési Memorandum a Közép-európai Tűzokpopulációk védelméről

A memorandum a tűzok védelme érdekében született, amelynek létrehozásában Magyarország, mint a legnagyobb közép-európai tűzokállománnyal rendelkező ország, vezető szerepet játszott. 2003-ban a Nyugat-Magyarországi Egyetem és az illetékes nemzetipark-igazgatóságok munkája révén elkészült a Fajvédelmi terv a tűzok védelmére Magyarországon, amely cselekvési terv meghatározza az elkövetkezendő évek célkitűzéseit, valamint megvalósításukhoz szükséges feladatokat. A Tűzokvédelmi Munkacsoport rendszeres ülésein tárgyalja a védelmi – pl. tűzokkíméleti gazdálkodás – intézkedéseket, elemzi azok hatásait, és meghatározza a védelem további irányvonalait.

Egyetértési memorandum a vékonycsőrű póling védelméről

A memorandum a vékonycsőrű póling védelme érdekében született. A faj hazai jogi védelme adott, 1954 óta védett, 1993 óta fokozottan védett. A faj potenciális élőhelyeinek védelme az illetékes nemzetipark-igazgatóságok számára folyamatos feladat.

Egyetértési memorandum a csíkosfejű nádiposzáta védelméről

A memorandum a csíkosfejű nádiposzáta védelme érdekében született. A 2003. áprilisában elfogadott memorandum kidolgozásában hazánk aktívan részt vett. A faj hazai jogi védelme adott, 1901 óta védett, 1993 óta fokozottan védett. A faj élőhelyeinek (mely döntően a Hortobágyi Nemzeti Park területén található) védelme az illetékes nemzetipark-igazgatóságok számára folyamatos feladat.

Egyezmény az európai vadon élő növények, állatok és természetes élőhelyeik védelméről. (Berni Egyezmény)

Az 1990. évi 7. számú nemzetközi szerződésként közzétett berni egyezmény célja a európai flóra és fauna kipusztulással fenyegetett tagjainak, illetve élőhelyeinek védelme. Az egyezmény állandó bizottságának évenkénti ülésén az e célból született határozatok végrehajtása folyamatos feladatot jelent valamennyi tagállamnak, így hazánknak is.

Az egyezmény keretében a rákosi vipera (*Vipera ursinii rakosiensis*) védelme érdekében Magyarországra vonatkozó ajánlás alapján került sor 2003-ban a fajvédelmi terv véglegesítésére. A faj jogi védelme adott, mivel 1974 óta védett, illetve 1988 óta fokozottan védett. Az élőhelyvédelmi feladatokat az illetékes nemzetipark-igazgatóságok (Duna-Ipoly, Fertő-Hanság, Kiskunság) folyamatosan látják el.

Állatvédelem

Az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvényből fakadó feladatok közül az állatkertekben tartott és bemutatott állatok, valamint a veszélyes állatok kapcsán felmerülő állatvédelmi kérdések elsődlegesen tárcánk hatáskörében tartoznak.

Fontos, napi feladat mind a Minisztérium, mind a nemzetipark-igazgatóságok számára az állatvédelmi törvény, illetve végrehajtási rendeletei előírásainak érvényesítése. Az állatkertek működésének engedélyezése, felügyelete, a védett,

illetve nemzetközi egyezmény hatálya alá tartozó veszélyes állatok tartásának engedélyezése, a jogszabályban rögzített tartási feltételek ellenőrzése a nemzeti park-igazgatóságok elsőfokú hatósági jogköre, illetve feladata. Ezzel összefüggésben minisztériumi feladat e munka koordinálása, illetve a társadalom állatvédelemmel kapcsolatos tudatosságának növelése.

Natura 2000 hálózat kialakítása

A Natura 2000 hálózat kialakításának és fenntartásának szakmai elősegítésére 2003. július 17-én megalakult a Natura 2000 Tanácsadó Testület. A testület a hálózat kijelölésének alapjául szolgáló élőhelytípusokról, növény- és állatfajokról országos áttekintéssel rendelkező szakértőkből áll. A testület 2003 folyamán véleményezte a nemzeti park-igazgatóságok által elkészített Natura 2000 területjavaslatokat, közreműködött a közösségi jelentőségű élőhelytípusok és fajok országos állományadatainak összeállításában, a nemzeti park-igazgatóságok szakembereivel való folyamatos kapcsolattartás révén segítette a területkijelölési munkát.

Ramsari Egyezmény

Az Egyezmény 1999-2002. végrehajtásáról jelentés készült. A végrehajtás részfeladatait (jelentési kötelezettség, országos vizes élőhely-leltár program elindítása stb.), a hazai ramsari területek közé 2 új terület került fel, egy terület kibővítésére került sor. Ennek megfelelően a ramsari területek összkiterjedése 179 958 hektár.

5. Vízügy, vízgazdálkodás

A Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése kapcsán a Kormány 2003. február 26-án hozott döntését széleskörű társadalmi vita előzte meg, több mint 50 helyszíni ismertetés, az érintett megyei közgyűlések egyhangú szavazattal elfogadott határozata alapozta meg. Mind a szakmai, mind pedig a társadalmi fórumokon széles körű volt az egyetértés az árvízvédelmi koncepcióval, és minden esetben igényelték az árapasztó rendszerhez kapcsolódó területhasználati és tájfejlesztési lehetőségek részletes kidolgozását, valamint a megvalósítási feltételek megfogalmazását.

Az 1022/2003 (III. 27.) Korm. határozat alapján megalakult Tárcaközi Bizottság. A Bizottságban képviselt hat tárca, három regionális fejlesztési tanács és a civil természetvédelmi szervezetek képviselője szoros összhangban és együttműködésben alakította ki a VTT I. ütemének programját.

A tervezési feladatokra kiírt öt nyílt közbeszerzési pályázat július elejére bonyolódott le, akkor kezdődhetett a feszes ütemű tervező munka. A tervezői konzorciumok szeptember 10-ére mutatták be azoknak a vizsgálatoknak az eredményeit, amelyeket a hivatkozott kormányhatározat a témával kapcsolatban feladatként kijelölt.

A VTT programja széles társadalmi és szakmai körben történt ismertetését követően, a részletes szakmai viták eredményeit felhasználva került véglegesítésre. Így többek között véleményt nyilvánított az Országgyűlés Környezetvédelmi Bizottsága, a Magyar Tudományos Akadémia több bizottsága, a MTESZ Környezetvédelmi Bizottsága, a Magyar Hidrológiai Társaság, a Magyar Mérnöki Kamara, az Országos Környezetvédelmi Tanács, több civil szervezet is.

A munka során mind a 11 vizsgált tározónál a program megvitatásra került az érintett térségek önkormányzati vezetői részére tartott fórumokon és mintegy 30 település lakossága részére tartott falugyűléseken, összesen több mint 80 helyi fórumon. A társadalmi megvitatás eszköze az EU által is ajánlott, ún. nyílt tervezési eljárás volt. Ezekon a fórumokon, falugyűléseken – a nyílt tervezési eljárásnak megfelelően az érintettek és érdekeltek elhangzott véleménye a tervezési folyamatba visszacsatolva figyelembe vételre került. Így alakult ki a javasolt árapasztó tározók köre, helyszínrajzi elrendezése, a megépítendő töltések nyomvonala. A helyi érdekeltek igényeiből került kialakításra az infrastrukturális fejlesztésekre vonatkozó elképzelés is.

Az I. ütemben javasolt 6 db. árapasztó tározónál az előirányzott árvízbiztonsági, terület- és vidékfejlesztési, tájhasználat-váltási megoldások társadalmi elfogadottsága kedvező volt.

A Kormány 1107/2003.(XI.5.) Korm. határozatában döntött a VTT I. ütemének végrehajtásáról. A tárca előterjesztése alapján – a VTT összehangolt végrehajtása érdekében – meghatározta a 2004-ben elvégzendő tervezési, területszerzési, kivitelezési feladatokat.

Balatoni Vízgazdálkodási Fejlesztési Program

A Közép-dunántúli VIZIG 2002. december 31-ig elkészítette és átadta a VÁTI-nak a partvonal-szabályozási terveket. A VÁTI által tett észrevételek és módosítási javaslatok alapján a VIZIG 2003. március 31-éig véglegesítette a terveket, melyekre épülve a MeH megbízására a VÁTI elkészítette a vízpart-rehabilitációs terveket.

A balatoni vízpótlással kapcsolatban az 1075/2003. (VII.30.) Korm. határozat intézkedési tervének 1. pontja alapján 2003-ban három tanulmány készült:

A vízpótlás indokoltságával és lehetőségével kapcsolatban készített tanulmány szerint a tó vízháztartásába való azonnali, közvetlen beavatkozás jelenleg nem indokolt. A tanulmány megállapításait a MTA is megerősítette;

A KvVM jóváhagyta a Közép-dunántúli-VIZIG javaslata alapján a 2003. évi lepelkotrási feladatok elvégzését. Folyamatosan koordinálta a feladat végrehajtását, különös tekintettel a kikotort iszapot befogadó zagyterek biztosítását és rendelkezésre állását.

A Duna árvízvédelmi fejlesztése

A Duna árvízvédelmi fejlesztéseit összefoglaló Duna Programmal kapcsolatos Kormány-előterjesztés elkészült. A tárcaegyeztetésre történő kiküldés után a bejött vélemények alapján az előterjesztés szükséges átdolgozása folyamatban van.

A holtágak rehabilitációs programja

A KvVM koordinálásával 2003-ban megalakult a Holtág Szakmai Bizottság, mely munkáját közös bizottsági üléseken folyamatosan végzi. A holtágak jogi, közgazdasági kérdéseinek, a rehabilitációs és üzemeltetési támogatásra igénybe vehető források feltárására, valamint a monitoring hálózat kialakítására, működtetésére pályázat került kiírásra. A feladatok kidolgozása áthúzódik 2004. évre.

Vízkárelhárítási általános feladatok

A 2003. évben folytatta munkáját a 2002. decemberében megalakult – a természeti és civilizációs katasztrófák elleni védekezéssel összefüggő jogszabályokat harmonizáló – tárcaközi bizottság. A bizottság elkészítette az összefoglaló anyagot, amely a javasolt megoldásokat koncepcionális szinten tartalmazza.

A kétoldalú határvízi együttműködések a normál rendben működtek az elmúlt év során. Az egyes kétoldalú határvízi egyezmények alapján működő közös bizottságok magyar tagozatát érintő kinevezéseket, felmentéseket és megerősítéseket a 2154/2003.(VII.17.) Korm. határozat tartalmazza. Az árvíz- és belvízvédekezésre történő felkészülésről a tárcamegbízottak részére – szükség szerint – tájékoztatók készültek.

A 2003 február eleji rendkívüli havazás hatására kialakult potenciális belvízveszélyt a kedvező időjárásnak és a vízügyi szervek irányításával végzett összehan-

golt belvízvédekezésnek köszönhetően a vártnál gyorsabban és ezért lényegesen kevesebb kár keletkezésével sikerült elhárítani.

2003-ban az elmúlt évszázad legerősebb aszályához (1952) hasonlítható súlyos országos aszály alakult ki. A kialakult helyzetről a Kormány folyamatos tájékoztatást kapott.

Árvízvédelem

A védelmi rendszer kiépítése a mértékadó terhelésre: az árvízvédelmi fejlesztések ütemének megfelelően a sürgősen fejlesztendő árvízvédelmi fővonalak 2003. évi fejlesztési feladatai – a rendelkezésre álló költségvetési források függvényében – megvalósultak (Felső- és Közép Tisza, Mosoni-Duna, Alsó-Duna mentén).

Az árvízi előrejelző rendszerek megbízhatóságának és időelőnyének növeléséhez szükséges fejlesztések céljából a VITUKI Rt. megbízást kapott.

A koronaburkolattal ellátott, kerékpározásra alkalmas töltésszakaszok országos felmérése megtörtént. Az árvízvédelmi töltések koronájának stabilizálásával egy időben, ahhoz kapcsolódóan kialakítható kerékpár-út lehetőségek feltárára kerültek. A védvonalak mentén lévő – az országos kerékpárút hálózathoz és az Euro-Velo-hoz kapcsolódó – vízügyi infrastruktúrának a kerékpáros és vízi turizmusba való bekapcsolási lehetőségét biztosító kerékpárutak kerültek 2003-ban átadásra, további szakaszokon a munkák folyamatban vannak.

Vízrendezés

A települési belvíz- és csapadékvíz elvezetéssel összefüggő feladatokról szóló 2398/2002. (XII.30.) Korm. határozat szerint tárcánk elsődleges felelősségi köréből adódóan a Kormány részére előterjesztés készült a jogszabályi módosításokról, benne a települési belvíz- és csapadékvíz-elvezetés kötelező önkormányzati feladatként való előírásáról – valamint a feladatok és a szükséges anyagi eszközök meghatározásáról. A KvVM főfelelősségéhez tartozó szakmai anyagok elkészültek, és az előterjesztés tervezetét a BM megkapta.

Vízminőség-védelmi feladatok

Előterjesztés készült a Kormány részére a 2000. évi tiszai cianid szennyezéssel kapcsolatos kárigény ausztrál bíróság előtti érvényesítésének mérlegeléséről.

A vélemények egyeztetése során az a tárcaálláspont alakult ki, hogy nagyobb esélye van a szennyező TRASGOLD S.A. cég ellen folyó perben a kártérítésre, mint az Esmeralda cég ellen Ausztráliában indítandó és jelentős anyagi terheket jelentő peres eljárás során érvényesíteni a Magyar Állam kárigényét.

A folyógazdálkodási program

Az integrált folyógazdálkodás megvalósításáról szóló 2083/2003 (IV.24.) Korm. határozat által meghatározott 2003. évi vízügyi szakmai feladatok elsősorban a korábban indított Rába folyógazdálkodási modellterv, a Tisza kiválasztott szakaszára elkezdett folyógazdálkodási terv folytatása, valamint a FOLYOINFO információs rendszer továbbfejlesztése voltak. 2004-ben folytatódik a Rába minta-projekt kidolgozása, az adatbázis feltöltése.

Hullámterek, parti sávok területének természet közeli rendezése, rehabilitációja

A parti sávok területének természetközeli kialakítását és a hullámterek reaktiválását is szolgálja a Vásárhelyi-terv, amely a hazai árvízvédelmi rendszerhez illeszkedve, két területre koncentrálni javítja a Tisza mentén az árvízvédelmi biztonságot, nevezetesen a nagyvízi meder (a hullámtér, parti sávok) vízszállító képességének javításával és árapasztó tározók alkalmazásával.

A nagyvízi meder vízszállító-képességének javítása érdekében meghatározásra kerültek a megkívánt vízszintsüllyesztés érdekében a lehetséges és szükséges beavatkozások. A 2004-2007. évekre megvalósítási program készült az árvízi lefolyási sáv biztosításáról; a nyárigátak áthelyezéséről, vagy teljes megszüntetéséről; az övzátonyok helyenkénti visszabontásáról; folyószabályozási beavatkozásokról; az árvízvédelmi fővédvonalak nyomvonalának esetleges módosításáról (áthelyezéséről).

A nagyvízi meder vízszállító-képességének javítását a teljes hullámtér természetvédelmi revitalizációjával együtt szükséges megvalósítani. A teljes Tiszára elvégzett hidraulikai hatásvizsgálat szerint a legkritikusabb felső-tiszai és középtiszai szakaszokon a hullámtéri beavatkozások elérik a megkívánt célt, azaz a folyó kritikus szakaszain az 1970-es mederállapotokhoz történő visszatérést, az árvízszintek 0,5-1 m-es csökkentését.

A vízhiányos területek vízpótlása, térségi vízszétosztási program folytatása

A Vásárhelyi terv továbbfejlesztéséhez való kapcsolat, a 2003. évi rendkívül súlyos aszály, illetve a várható klímaváltozás vízkészlet-gazdálkodási, vízgazdál-

kodási hatásainak figyelembe vételével a kiépítés mértékének újragondolása alapján a Zagyvai és Tarnai-ág időben szétválasztott megvalósítására beruházási alapokmány szintű-terv készítése folyamatban van.

Vízészlet-gazdálkodás

Magyarország közüzemi ivóvízellátásának több mint 90 %-át felszín alatti vízkészletekre telepített vízbázisok biztosítják. Ezek mintegy 2/3 része sérülékeny földtani környezetben van, vagyis a felszínről származó szennyező anyagok rövidebb-hosszabb idő alatt elérhetik a víztermelés helyét, károsíthatják a lakosság ivóvízellátását szolgáló vízkészleteket. Mivel a közüzemi vízellátás intenzív fejlesztésének időszakában nem került sor a vízbázisok védelmét szolgáló intézkedésekre, a vízellátás biztonságát szolgáló megfigyelő rendszerek kiépítésére, ezeket ma a már üzemelő vízbázisokon utólag meg kell tenni. Ennek az utólagos biztonságba helyezésnek a célja, hogy a vízbázis védőterületén a szennyező források megszüntetésével a víz jelenlegi minőségét megőrizzük, ha lehet, javítsuk.

A jövőbeni vízellátás biztonságát szolgálja a távlati vízbázisok védelme. Kijelölésük lehetőleg a kevésbé szennyezett helyeken történik, biztonságba helyezésük ezért megelőző jellegű, azaz a víztermelő helyek telepítésének előirányzott területén és környezetükben újabb szennyező források betelepülésének megakadályozása a cél. Ezen üzemelő vízbázisok állapotának felmérése jelenleg folyamatban van.

A sérülékeny földtani környezetben lévő 78 távlati és 643 üzemelő ivóvízbázison az ivóvízbázis-védelmi célprogram keretében 1997 óta folynak a vízbázisok biztonságba helyezését megalapozó vizsgálatok, melyek alapján kijelölhetők a védőterületek, meghatározhatók a szennyező forrásokhoz kapcsolódó beruházási és egyéb feladatok, valamint a biztonságban-tartás üzemeltetői feladatai. A program az üzemelő vízbázisok tekintetében 3,1 millió, a távlati vízbázisoknál 2,1 millió m³/napos víztermelés védelmére irányul. Az üzemelő vízbázisok tekintetében ez a víztermelő kapacitás az összes országos ivóvíztermelés 70 %-ának felel meg.

Az Ivóvízbázis-védelmi Program végrehajtásáról, határidejéről és pénzügyi ütemezéséről a 2052/2002. (II. 17.) Korm. határozat rendelkezik. A beruházási programot a KvVM Vízügyi Hivatal irányításával, az OVF szakmai, pénzügyi koordinációjával a vízügyi igazgatóságok hajtják végre.

Az új induló beruházásoknál az önkormányzatokkal való megállapodásokat a Vízügyi Igazgatóságok megkötötték. 2003-ban 162 db üzemelő vízbázison folytak a diagnosztikai vizsgálatok, ebből az új beruházások száma 30, távlati vízbázisok tekintetében 1db új beruházás indult, 11 db vízbázison volt folyamatos a munka.

A vízművek a vízbázis-védelem megvalósításához szükséges megnövekedett üzemeltetési költségeit a vízdíjnak kell fedeznie.

A befejezett diagnosztikai vizsgálatokkal rendelkező vízbázisokon folyamatban vannak a védőterületek hatósági kijelölései. A védőterületek 20 nap, 6 hónap, 5 év és 50 éves elérési idejű övezetekből állnak, melyeken az előírások kifelé haladva egyre enyhébbek.

A 2002. végéig a befejezett diagnosztikai vizsgálatokkal rendelkező 156 üzemelő vízbázisból összesen 728 település 4 030 ezer lakosát látják el jelenleg ivóvízzel. A diagnosztikai vizsgálatok keretében a szennyező-források feltárására 1 736 db új észlelőkút létesült.

Az eddig elvégzett állapotértékelések tapasztalatai szerint a vízbázisok nagytöbbségénél biztosítható a hosszú-távú, jó minőségű ivóvízellátás a védőterületek kijelölésével és a jogszabályok szerinti korlátozások érvényesítésével. A leggyakrabban előforduló szennyezés a nitrát, mely részben a csatornázatlanságból, részben a mezőgazdasági tevékenységekből – elsősorban állattartásból – származik. Ipari eredetű szennyezések pontszerűen fordulnak elő.

Az emberi fogyasztásra szolgáló víz minőségéről szóló 98/83/EK irányelv előírásait 2009. decemberére kell Magyarországnak teljesítenie. Ezzel összhangban az Ivóvízbázis-védelmi program befejezése sem tehető későbbi időpontra.

A vízhasználatok után fizetendő vízkészlet járulék intézményrendszere

A vízkészletjárulék rendszere az évtizedek során fejlődött a mai formájára, egyre jobban megközelítve a víz értékítéletének megfelelő kialakítását. A víz igénybevételeből, használatából a használóknak előnye vagy jövedelme származik, ugyanakkor a víz jó minőségben és mennyiségben való rendelkezésre állásának biztosítására az államnak merül fel egyre több költsége. Ezért a vízhasználók a vízhasználatok ellentételezéseként fizetnek vízkészlet-járulékot. A vízkészlet-járulék rendszere tehát – összhangban az időközben bevezetett vízterhelési járulék rendszerével - feltétlenül továbbfejlesztésre szorul, amelynek során a 2000/60/EK számú uniós Víz Keretirányelv előírásait is figyelembe kell venni.

A Víz Keretirányelv

A Keretirányelv deklarált célja, hogy előmozdítsa - a rendelkezésre álló vízkészletek hosszú távú védelmére alapozott - fenntartható vízhasználatot. A Keretirányelv meghatározása szerint vízhasználat kifejezés alatt kell érteni a vízkivé-

teleket, vízszolgáltatásokat és minden egyéb, a víz állapotára jelentős hatással lévő tevékenységet, köztük a vizek szennyezését, amelyek települési, ipari, mezőgazdasági létesítményekből vagy tevékenységekből származnak. A Keretirányelv szerint a tagállamoknak 2010-re biztosítani kell a különböző vízhasználatok megfelelő, a szennyező fizet elvén alapuló hozzájárulását a vízi szolgáltatók költségeihez.

A Kormány a Víz Keretirányelv végrehajtásához kapcsolódó intézkedésekről szóló 1189/2002. (XI. 7.) határozatában úgy rendelkezett, hogy a vizeket érő terhelések és hatások felmérését és a vízhasználatok gazdasági elemzését 2004. év végéig kell elvégezni.

Ivóvízminőség javító program

Az egészséges ivóvízellátási program mennyiségi fejlesztése lényegében befejeződött az országban, a lakosság 97-98 %-a ivóvízzel ellátott, a közüzemi ivóvízhálózatba bekapcsolt lakások aránya több mint 91%-os. Az EU 1998. november 3.-án elfogadta az emberi fogyasztásra szolgáltatott ivóvíz minőségével szemben támasztott követelményekről szóló irányelvet. Az Európai Unióhoz történő csatlakozásra irányuló tárgyalási pozíció kialakítása során Magyarország úgy döntött, hogy a feltételek teljesítése alól nem kér mentességet. Amennyiben belépésünk nem tudunk eleget tenni a vízminőségi feltételeknek, kétszer három év átmeneti időszakot kérhetünk. Így legkésőbb 2009. december 25.-éig eleget kell tenni az irányelvben foglaltaknak.

A felmérések szerint feltétlenül ivóvízminőség-javító beruházás szükséges:

- az arzén határértékének 50 µg/l értékről 10 µg/l értékre történő csökkentésére, ami 402 települést és 1 272 ezer lakost érint,
 - a nitrit-, bór- és a fluorid-tartalom csökkentésére, amely 121 települést és 179 ezer főt érint,
 - az ammóniumtartalom csökkentésére, amely 425 települést és 1,4 millió fogyasztót érint,
 - a vas és a mangántartalom csökkentésére, amely 1,5 millió fogyasztót érint.
- A konkrét ivóvízminőség-javító beruházásokon kívül jelentős laboratóriumi kapacitásbővítés és intézményfejlesztés, továbbá a másodlagos szennyezések kiküszöbölése érdekében csőhálózati rekonstrukciók végrehajtása is szükséges.

A Kormány az ivóvízminőség követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről szóló 201/2001. (X. 25.) Korm. rendelete tartalmazza az ivóvíz minőségi követelményeit és annak ellenőrzési rendjét. A kormányrendelet mellékletében szereplő településeken a szolgáltatott ivóvíz minőségének javítására a rendelet azokat a határidőket írta elő, amelyek megfelelnek az EU tárgyalásokon vállalt határidőknek. A 2009-ig teljesítendő feladatokkal érintett települések száma: 877, az érin-

tett lakosok száma 2 750 ezer fő. Az ország teljes lakosságának 27,4 %-a. A program költsége 2001. évi árszinten számolva 111,3 Mrd Ft. Ez tartalmazza az ivóvízminőség-javító beruházások mellett az üzemeltetési eszközfejlesztési igényt is, valamint a program előkészítés, menedzselés, ellenőrzés állami költségeit is.

Az ivóvízminőség-javító program végrehajtásának finanszírozásával kapcsolatos Kormány határozatot a Kormány 2003. I. félévében elfogadta [2131/2003. (VI.19.) Korm.h.].

Az Észak- és Dél-alföldi Régiókban az ivóvízminőség-javító program keretében további előkészítő munka kezdődött, mivel a 2006-ig megvalósítandó ivóvízminőség-javító feladatokhoz Kohéziós Alap támogatás is igényelhető.

Az Észak-alföldi Régióban 25 település ivóvízminőség javítása érdekében elkészült a megvalósíthatósági tanulmányterv felülvizsgálata, a környezetvédelmi tanulmány, és a költséghaszon elemzés, amelyet rövidesen át lehet adni külföldi szakértői vizsgálatra. Ezzel egyidejűleg a 25 település megkötötte a konzorciumi szerződést, azaz egy projekttel pályáznak.

Dél-alföldi Régióban 66 település ivóvízminőség javítása érdekében folyamatban van az elvi vízjogi engedélyezési tervek elkészítése, valamint a települések közötti konzorciumi szerződés megkötése, továbbá folyamatban van a Dél-dunántúli Régió az ivóvízminőség-javító programjának a megvalósíthatósági tanulmányterv készítése.

Települési belvív- és csapadékvíz elvezetés

A települési belvív- és csapadékvíz elvezetésével összefüggő feladatokról hozott 2398/2002. (XII. 22.) Korm. határozat alapján a feladat kötelező önkormányzati feladatként való előírása érdekében elkészült a települési belvív- és csapadékvíz elvezetési program előkészítéséről, a szükséges szabályozási változásokról és a végrehajtás I. üteméről szóló kormány-előterjesztés.

A program elsősorban a finanszírozási kérdések megoldatlansága miatt halasztódik, mivel az abban meghatározott fejlesztési és rekonstrukciós feladatok állami támogatást igényelnének, emellett a belterületi vízrendezési feladatok kötelező önkormányzati feladatként való előírása érdekében a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény módosítása is szükséges lesz.

Az év folyamán született vízügyi, vízgazdálkodási törvények, jogszabályok, rendelkezések

- 30/2003. (III.18.) Korm. rendelet a víziközlekedés egyes belvízi utakon környezetvédelmi okokból való korlátozásáról és a korlátozás alá eső területeken kiadható üzemeltetési engedélyről.
- 2/2003. (II.26.) KvVM rendelet az árvíz- és belvízvédekezésről szóló 10/1997. (VII.17.) KHVM rendelet módosításáról.
- 1022/2003. (III.27.) Korm. határozat a Duna és a Tisza árvízvédelmi műveinek felülvizsgált fejlesztési feladatiról, valamint a Tiszavölgy árvízi biztonságainak növelésére vonatkozó koncepcióról (a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése).
- 2083/2003. (IV.24.) Korm. határozat az integrált folyógazdálkodás megvalósításáról.
- 76/2003. (V.28.) Korm. rendelet a víziközlekedés egyes belvízi utakon környezetvédelmi okokból való korlátozásáról és a korlátozás alá eső területeken kiadható üzemeltetési engedélyről szóló 30/2003. (III.18.) Korm. rendelet módosításáról.
- 2114/2003. (V.30.) Korm. határozat a „Kárpátok védelméről és fenntartható fejlesztéséről szóló Keretegyezmény” aláírásáról.
- 2131/2003. (VI.19.) Korm. határozat az ivóvízminőség-javító program végrehajtásának részletes előkészítéséről és finanszírozási rendszeréről.
- 12/2003. (VII.30.) KvVM rendelet a vízkészletjárulék kiszámításáról szóló 43/1999. (XII.26.) KHVM rendelet módosításáról.
- 1075/2003. (VII.30.) Korm. határozat a Balatonnal kapcsolatos intézkedésekről.
- 174/2003. (X.28.) Korm. rendelet a közműves szennyvízelvezető és –tisztító-művel gazdaságosan el nem látható területekre vonatkozó Egyedi Szennyvízkezelés Nemzeti Megvalósítási Programjáról.
- 1107/2003. (XI.5.) Korm. rendelet a Tisza-völgy árvízi biztonságának növelését, valamint az érintett térség terület- és vidékfejlesztését szolgáló programról (a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése).
- 2003. évi LXXXIX. törvény a környezetterhelési díjról.
- 2269/2003. (X.31.) Korm. határozat a Földhasználati és Vízgazdálkodási Stratégiai Nemzeti Bizottság létrehozásáról.
- 208/2003. (XII.10.) Korm.r.:a szennyvizek és szennyvíziszapok mezőgazdasági felhasználásának és kezelésének szabályairól szóló 50/2001. (IV.3.) Korm. rendelet módosításáról.
- - 271/2003. (XI.24.) Korm. rendelet a felszíni vizek minősége védelmének egyes szabályairól szóló 203/2001. (X.26.) Korm. rendelet módosításáról.
- 18/2003. (XII.9.) KvVM-BM együttes rendelet a települések ár- és belvíz-veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról.
- 21/2003. (XII.19.) KvVM r.: az állami tulajdonú közüzemi vízműből szolgáltatott ivóvízért, illetőleg az állami tulajdonú közüzemi csatornamű használatáért fizetendő díjakról szóló 47/1999. (XII.28.) KHVM rendelet módosításáról.

- 1122/2003. (XII.11.) Korm. határozat a hágai Nemzetközi Bíróság bős-nagymarosi vízlépcsőrendszerrel kapcsolatos döntéséből adódó kormányzati feladatok.
- 2297/2003. (XII.9.) Korm. határozat a Magyar Köztársaság Kormánya és Románia Kormánya között a határvizek védelme és fenntartható hasznosítása céljából folytatandó együttműködésről szóló Egyezmény utólagos jóváhagyásáról.
- 2304/2003. (XII.9.) Korm. határozat a Balatoni vízpart-rehabilitációs megvalósítására vonatkozó intézkedésekről szóló 1212/2002. (XII.21.) Korm. határozat módosításáról.

NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK

1.) Nemzetközi kötelezettségek, megállapodások, együttműködések

Fenntartható fejlődéssel kapcsolatos nemzetközi együttműködés

Magyarország bekapcsolódott az 1992-es ENSZ Környezet és Fejlődés Konferenciával elindított és a 2002-es Fenntartható Fejlődési Konferenciával folytatódó nemzetközi együttműködésbe. Más országokkal és az érintett nemzetközi szervezetekkel együtt vesz részt a nemzetközi folyamatokban, így az ENSZ ülésein és a regionális tanácskozásokon, valamint az euro-atlanti szervezetek fenntartható fejlődéssel kapcsolatos tevékenységében.

ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezmény és Kiotói Jegyzőkönyv

Az egyezménnyel, illetve a szigorításokat tartalmazó Kiotói Jegyzőkönyvvel kapcsolatos nemzetközi tárgyalások eredményeként végleges formát öltött a végrehajtás eszköztársa.

Fontos feladat a Jegyzőkönyv végrehajtását segítő ún. „együttes végrehajtás” szabályozásának véglegesítése és elfogadása, valamint a működtetéshez szükséges intézményrendszer kialakítása. A Kiotói Mechanizmusokkal foglalkozó tárcaközi bizottság 2003. május 7-i ülésén elfogadta a JI szabályozás szakmai tervezetét, ezt követően megkezdődött a közigazgatási egyeztetése.

Az Éghajlatváltozási Keretegyezmény Részes Feleinek 9. konferenciájának elnöke Persányi miniszter úr, a konferenciára való szakmai felkészülés és az ülészakon az elnök munkájának segítése is feladat volt. A feladat áthúzódik 2004-re, mivel az elnöki tiszte Persányi miniszter úr 2004. decemberéig tölti be

Kétoldalú együttműködés

Szlovákia

Folyamatosan dolgozott a Környezetvédelmi és Természetvédelmi Együttműködési Vegyesbizottság ill. annak tíz munkacsoportja. Határvízi vonatkozásban a magyar oldali meghatalmazott és helyettesei kinevezését követően megkezdődött a határvízi egyezmény megújítása, az új egyezmény szövegezése. Miniszteri konzultációkra a Visegrádi 4 első és második félévi ülésein ill. több sokoldalú fórum keretében került sor.

Románia

Kiemelt feladat volt a 2000. decemberében hatályba lépett kétoldalú kormányközi Környezetvédelmi Egyezmény végrehajtási mechanizmusának megteremtése és az Egyezményben előírt, miniszteri társelnökségű Vegyesbizottság alakuló ülésének megrendezése Magyarországon. Erre Ion Iliescu román államfő 2003. szeptemberi magyarországi látogatásának keretében sor került (a román partner miniszter tagja volt az államfőt kísérő delegációnak).

2003-ban befejeződött az új magyar-román határvízi egyezmény előkészítése. Aláírására szintén az államfői látogatáshoz kapcsolódva, a két államfő jelenlétében került sor. Magyar részről 2003. decemberében meg is erősítettük az egyezményt.

Horvátország

Kétoldalú hivatalos miniszteri találkozóra került sor 2003 szeptemberében, a horvát államfői látogatáshoz kapcsolódva.

A Dráván horvát részről tervezett Novo Virje vízerőmű határon átnyúló környezeti hatásainak az Espoo-i Egyezmény szerinti vizsgálatára alakult szakértői csoport tevékenységének keretében októberben Barcson közmeghallgatást rendeztünk horvát szakértők részvételével.

2003. júniusban sor került az Állandó Magyar-Horvát Vízgazdálkodási Bizottság ülésére.

Szintén júniusban miniszteri szintű képviselettel Zadarban az Adria térségi környezetvédelmi miniszteri konferencia került megrendezésre.

Ukrajna

A határvízi együttműködés 10. évfordulója alkalmából 2003. október 30.-án Kárpátalján, miniszteri részvétellel, a magyar támogatással továbbfejlesztett felső-tiszai árvíz-előrejelzési és vízminőség-védelmi rendszer ünnepélyes átadására került sor.

Ausztria

2003 májusában egyetértési nyilatkozat aláírására került a partner tárcával a Kiotói Jegyzőkönyvhöz (joint implementation) kapcsolódóan. Kétoldalú miniszteri találkozóra került sor 2003. szeptemberében Budapesten.

Finnország

2003 januárjában a magyar miniszter látogatott Finnországba, novemberben pedig a finn miniszter viszontlátogatására került sor Magyarországon. Ennek keretében aláírásra került egy egyetértési Memorandum a Kiotói Jegyzőkönyvvel kapcsolatban (joint implementation).

Folytatódott a finn támogatású Berettyó kárelhárítási projekt megvalósítása. Szeptemberben hulladékgazdálkodási szeminárium megrendezésére kerül sor Budapesten a finn minisztériummal és nagykövetséggel együttműködve, finn cégek közreműködésével.

Franciaország

A magyar-román-francia Körösök-projekt francia részről történő pénzügyi támogatásáról megszületett a döntés. Kétoldalú miniszteri tárgyalásra került sor Budapesten 2003 októberében.

Hollandia

Dr. Persányi Miklós miniszter és a holland gazdasági miniszter-asszony - valamint a holland környezetvédelmi miniszter képviselőjében a holland nagykövet - 2003 novemberében Budapesten Egyetértési Memorandumot írta alá a Kiotói Jegyzőkönyvvel kapcsolatban (joint implementation).

Németország

Kétoldalú miniszteri tárgyalásra került sor 2003 novemberében. Kiemelendő továbbá a mind szövetségi, mind tartományi (Bajorország, Baden-Württemberg, Brandenburg, Északrajna-Weszfália, Hessen, Szászország, Rajna-Pfalz) szinten folyamatos jó együttműködésből a KvVM által koordinált *Magyar-Tübingiai Vegyes-bizottság* működtetése és a soros ülés megrendezése 2003 szeptemberében Magyarországon.

Szubregionális együttműködés

A Visegrádi Négyek környezetvédelmi minisztereinek soros találkozására 2003. áprilisban Kassán, ill. októberben a csehországi Cejkovicén került sor.

A Tisza-vízgyűjtő országai közötti együttműködésből kiemelendő a Tisza-völgyi Vízügyi Fórum helyettes államtitkári szintű koordinátori találkozóin (2003. május és október Ukrajna) való részvétel, ami 2004. márciusra halasztott miniszteri szintű találkozó előkészítését szolgálta.

Sokoldalú együttműködés

Kiemelendő az ENSZ/EGB környezetvédelmi miniszteri konferenciára (2003. május Kijev) való felkészülés és miniszteri szintű részvétel. A konferencián aláírásra került

- az ipari balesetek határokon áttérjedő hatásaiból eredően a határvizeken okozott károkért viselt polgári jogi felelősségről és kártérítésről szóló Jegyzőkönyv,
- az Aarhusi Egyezményhez kapcsolódó PRTR szennyezőanyag kibocsátás és átadás nyilvántartási rendszerről szóló Jegyzőkönyv,
- az Espoo-i Egyezményhez kapcsolódó a stratégiai szintű döntéshozatalok környezeti vizsgálatáról szóló Jegyzőkönyv, valamint
- a Kárpátok védelméről és fenntartható fejlődéséről szóló Keretegyezmény.

Folyamatos kötelezettség volt a hatályos európai regionális, ill. a globális nemzetközi egyezmények végrehajtása. Ezen egyezmények testületeinek munkájában való részvétel biztosítása mellett részt vettünk

- a Helsinki Határvízi Egyezmény,
- az Sivatagosodási Egyezmény,
- a Montreali Jegyzőkönyv részes országainak konferenciáin.

Kiemelendő továbbá az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezmény részes feleinek konferenciáján való részvétel.

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) ill. az Európai Gazdasági Bizottság (EGB) vonalán megkezdődött a felkészülés a Budapesten 2004. júniusában megrendezésre kerülő „Környezet és Egészség” 4. Miniszteri Konferenciára, amelyen 52 ország egészségügyi és környezetvédelmi miniszterei vesznek részt.

Együttműködés az Európai Unióval

Szeptember 18-án a KvVM-be látogatott a 2004. I. félévében elnökséget betöltő Írország miniszteri szintű delegációja, az *ír elnökségi prioritások ismertetése* céljából. A megbeszélések középpontjában a féléves időszak prioritásai (hulladékgazdálkodás: hulladékok megelőzése, hulladékszállítás, bányászati hulladékok; levegőtisztaság-védelem: új leányirányelv, VOC-irányelv módosítása; a vegyi anyagokra vonatkozó új szabályozás) álltak.

Az osztrák Mezőgazdasági, Erdészeti, Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Minisztérium kezdeményezte, hogy hét ország (Ausztria, Cseh Köztársaság, Lengyelország, Magyarország, Németország, Szlovákia és Szlovénia) között együttműködés alakuljon ki az EU Környezetvédelmi Tanácsában képviselendő nemzeti álláspontokra vonatkozó információk, valamint azok kialakítására vo-

natkozó tapasztalatok átadása érdekében. Az együttműködés részleteinek megbeszélése céljából 2003. szeptember 25-26-án, Bécsben tartottak megbeszéléseket.

November 4-én a KvVM-be látogatott a 2004. II. félévében elnökséget betöltő Hollandia delegációja, a holland elnökségi prioritások ismertetése céljából. A megbeszéléseken az általuk fontosnak ítélt környezetvédelmi prioritások tekintetében a felek kölcsönösen tájékoztatták egymást. Kilenc ilyen témakör (vegyi anyagok, növényvédő szerek, Euro 5 emisszió-korlátozás, zaj elleni védekezés, talajvédelem, ipari létesítmények szabályozásának új megközelítési módjai, árvizek elleni védekezés, lisszaboni stratégia, Kiotó utáni intézkedések) került napirendre.

Az Európai Parlament 2003. november 26-án öt csatlakozó országot – köztük Magyarországot is – hallgatott meg a felkészülés területén elért előrehaladásról, valamint a hátralévő feladatokról.

A csatlakozási szerződés április 16-i aláírása óta a csatlakozás időpontjáig a tárca képviselői aktív megfigyelői státuszban vettek részt az uniós testületekben.

2003-ban született, tevékenységet és felelősségi kört érintő jogszabályok

- A Washingtoni Egyezmény (CITES) törvényként való megjelentetése (2003. évi XXXII. törvény) és az új, EU jogközeli végrehajtási rendeletének (271/2002.(XII.20.) Kormány rendelet) bevezetése; a NPI szintjén történő ellenőrzések, intézkedések érdekében képzések megtartása, a területi rendszer felépítése, megszervezése, működő képessé tétele
- Az afrikai-eurázsiai vándorló vízimadarak védelméről szóló megállapodás (AEWA) törvényben való kihirdetése (2003. évi XXXIII. törvény)
- 2003. évi CVII. törvény „A sivatagosodás elleni küzdelemről a súlyos aszályal és/vagy sivatagosodással sújtott országokban, különös tekintettel Afrikára” ENSZ Egyezmény kihirdetéséről
- Az állatkert és az állatotthon létesítéséről, működéséről és fenntartásáról szóló 3/2001. (II. 23.) KöM-FVM-NKÖM-BM együttes rendelet módosítása (13/2003. (IX. 9.) KvVM-FVM-NKÖM-BM együttes rendelet)
- 2045/2003. (III. 27.) Korm. határozat az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezményben Részes Felek Konferenciájának 1997. évi harmadik ülészakán elfogadott Kiotói Jegyzőkönyvben meghatározott egyes feladatok végrehajtása érdekében tárcaközi bizottság felállításáról

2. Uniós támogatások

ISPA /Kohéziós Alap projektek

A 2003. évben jelentősen felgyorsult az ISPA projektek végrehajtása és a Kohéziós Alap projektek előkészítése.

A 2002. évi projektek közül olyan hulladékgazdálkodási projektek menedzselése folyik, amelyek az időközben felmerült problémák miatt nem kerülhettek át a végrehajtási szakaszba. Ezek az Észak-Kelet Pest és az Észak-Balaton regionális szilárd hulladékgazdálkodási projektek, amelyeket az Európai Bizottság 2002. novemberében, illetve 2003. áprilisában hagyott jóvá.

Észak-Kelet Pest megyei regionális hulladékgazdálkodási rendszer (2003/HU/16/P/PE/019)

<u>Érintett települések:</u>	99 település
<u>Érintett lakosság:</u>	306 ezer fő
<u>Teljes elszámolható költség:</u>	24,742 millió euró
<u>Támogatási arányok:</u>	
	ISPA 50 % (12,371 millió euró)
	Állami költségvetés 40% (11,134 millió euró)
	Önkormányzat 10 % (1,237 millió euró)

Mivel a jóváhagyott projekt erős lakossági ellenállásba ütközött, továbbá a résztvevő önkormányzatok és a jelenlegi üzemeltetők érdekei tisztázatlanok, az eredeti projektelképzelést módosítani szükséges. A módosítástól függetlenül, amely elsősorban a projektben tervezett hulladéklerakót érinti, a projekt továbbra is olyan célok megvalósításán alapul, amelyek biztosítják a szelektív gyűjtés bevezetését, a települési szilárdhulladék szervesanyag tartalmának csökkentését, a bezárásra kerülő jelenlegi lerakók rekultivációját, a komposztálás bevezetését, illetve az uniós és a hazai szabályozásnak megfelelő hulladékgazdálkodási rendszer létrehozását az ehhez szükséges feltételek (átrakóállomások, válogatóművek, komposztálótelepek, hulladékudvarok és szigetek) megteremtésén keresztül.

A 2003-ban és 2004 elején a potenciális helyszíneken megtartott népszavazások eredményeként a megvalósítás kapcsán felmerülő lehetőségeket és egyéb alternatívákat (pl. meglévő lerakók bővítése) számba véve a KvVM megbízásából összeállításra került egy olyan tanulmány, amely alapján a résztvevő települések eldönthetik, mely alternatíva kerüljön megvalósításra.

Észak-Balaton térség regionális települési szilárdhulladék kezelési rendszer (2002/HU/16/P/PE/017)

<u>Érintett települések:</u>	175 település	
<u>Érintett lakosság:</u>	317 ezer fő	
<u>Teljes elszámolható költség:</u>	25,914 millió euró	
<u>Támogatási arányok:</u>	ISPA	50 % (12,957 millió euró)
	Állami költségvetés	40 % (10,366 millió euró)
	Önkormányzat	10 % (2,591 millió euró)

Az előző projekthez hasonlóan ennél a projektnél is lakossági ellenállásba ütközött a Veszprém (gesztor önkormányzat) melletti hulladéklerakó terve a projekt 2003. áprilisi jóváhagyása után. Ebből kifolyólag a gesztor-önkormányzat további lehetséges helyszínek megvizsgálását követően Szentgál területén javasolta megépíteni a hulladéklerakót. Szentgál község 2003. december 6-án megszavazta a hulladéklerakó befogadását, amely a KvVM és a gesztor-önkormányzat szerepvállalásának, valamint egy PR cég alkalmazásának is köszönhető. A módosítástól függetlenül, amely elsősorban a projektben tervezett hulladéklerakót érinti, a projekt továbbra is olyan célok megvalósításán alapul, amelyek biztosítják a szelektív gyűjtés bevezetését, a települési szilárdhulladék szervesanyag tartalmának csökkentését, a bezárásra kerülő jelenlegi lerakók rekultivációját, a komposztálás bevezetését, illetve az uniós és a hazai szabályozásnak megfelelő hulladékgazdálkodási rendszer létrehozását az ehhez szükséges feltételek (átrakóállomások, válogatóművek, komposztálótelepek, hulladékudvarok és szigetek) megteremtésén keresztül.

2003. májusában került benyújtásra az a 3 szennyvíz-gazdálkodási projekt, amelyek szakértői segítségnyújtása már 2002 végén elkezdődött.

Debrecen és régiója szennyvízhálózatának fejlesztése (2003/HU/16/P/PE/020)

<u>Érintett települések:</u>	Debrecen és 7 környező település	
<u>Érintett lakosság:</u>	226,6 ezer fő	
<u>Teljes elszámolható költség:</u>	88,480 millió euró	
<u>Támogatási arányok:</u>	ISPA	58 % (51,318 millió euró)
	Állami költségvetés	32 % (28,313 millió euró)
	Önkormányzat	10 % (8,848 millió euró)

A projekt célja: Debrecen K-i, DK-I városrészeiben és a környező településeken csatornahálózat bővítés, valamint az elavult csatornahálózat részek rekonstrukciója, a szennyvíztisztító telep és az iszapkezelés korszerűsítése.

Szombathely megyei jogú város szennyvízelvezetési és kezelési rendszerének fejlesztése (2003/HU/16/P/PE/021)

<u>Érintett települések:</u>	Szombathely és 25 környező település	
<u>Érintett lakosság:</u>	129 ezer fő	
<u>Teljes elszámolható költség:</u>	19,820 millió euró	
<u>Támogatási arányok:</u>	ISPA	60% (11,892 millió euró)
	Állami költségvetés	30% (5,946 millió euró)
	Önkormányzat	10 % (1,982 millió euró)

A projekt konkrét célja: Szombathely nyugati városrészében a szennyvíz és csapadékvíz elvezető hálózat bővítése, a meglévő városi szennyvíztisztító telep mechanikai előtisztító lépcsőjének korszerűsítése, az iszapkezelés korszerűsítése.

A kecskeméti agglomeráció szennyvízelvezetési és kezelési programja (2003/HU/16/P/PE/019)

<u>Érintett települések:</u>	Kecskemét és 4 környező település	
<u>Érintett lakosság:</u>	120 ezer fő	
<u>Támogatható költség:</u>	38,551 millió euró	
<u>Támogatási arányok:</u>	ISPA	60% (23,130 millió euró)
	Állami költségvetés	30% (11,565 millió euró)
	Önkormányzat	10% (3,855 millió euró)

A projekt konkrét célja: csatornahálózat-bővítés az érintett településeken, a szennyvíztisztító nagyobb mértékű kihasználása, gázmotorok beépítése a biogáz felhasználására, iszapvíztelenítő ház és komposztáló építése, amely az egész régió víztelenített iszapját dolgozza fel.

A három projektet az Európai Bizottság és az ISPA Döntéshozó Bizottság 2003. októberében hagyta jóvá. A projektek tendereinek és terveinek elkészítése, valamint a Végső Kedvezményezett és a Kohéziós Alap Közreműködő Szervezet között kötendő Támogatási Szerződések előkészítése folyamatban van.

A szakértői segítségnyújtásra (Technical Assistance,TA) vonatkozó projektek közül a 2003 áprilisban jóváhagyott, (2003/HU/16/P/PA/011) számú „Zagyva-Tarna vízgyűjtőgazdálkodási mintaprojekt” közbeszerzési előrejelzése 2003. augusztusában megjelentetésre került, majd a tenderdokumentáció elkészítése és Delegáció általi jóváhagyása után 2003. decemberében megjelent a közbeszerzési felhívás. 2004. év közepén - a két lépcsős értékelési eljárás lefolytatását követően – elkezdődhet a tényleges munka, amelynek eredményeképp 2006-ra készülhet el a Víz Keretirányelv hazai bevezetését és alkalmazását elősegítő Zagyva-Tarna vízgyűjtő-gazdálkodási tervet. A projekt két fő célja a Víz Keretirányelv mód-

szertanának kipróbálása és a vízgyűjtő-gazdálkodási szemlélet alapján, EU források bevonásával megvalósítható projektek azonosítása.

A 2003. folyamán véglegesítésre kerülő Kohéziós Alap Stratégiával párhuzamosan elkészült a 2004-2006 közti időszakban benyújtásra tervezett projektek szakértői segítségnyújtását tartalmazó, 2003/HU/16/P/PA/012 számú projekt, amelyet 2003 áprilisában hagyott jóvá az Európai Bizottság. A projekt költségvetése 7 millió euró (75% EU forrás, 25% állami költségvetés), célja a 2004-2006 közti időszak Kohéziós Alap projektjeinek felülvizsgálata, kiegészítése, illetve a szükséges dokumentumok elkészítése mind a pályázati, mind a tender dokumentációra vonatkozóan. A TA projekt 5 kisebb ún. Framework Contract-ot (egyszerűsített keretszerződés) és két nagyobb szolgáltatási tendert finanszíroz.

Strukturális Alap, Közlekedési és Infrastruktúra Operatív Program (KIOP)

Megkezdődött az Irányító Hatósággal (IH) az ún. Együttműködési Megállapodás kialakítása, mely tartalmazza a Közreműködő Szervezetre (KSZ) delegált feladatokat. Az Együttműködési Megállapodás véglegesítése a tervek szerint 2004. év első negyedévében fog megtörténni.

A KvVM Fejlesztési Igazgatóságát az IH 2003. december 8-án Közreműködő Szervezetté nevezte ki, mely a sikeres akkreditáció eredménye.

Programkiegészítő Dokumentum – A KIOP pályázat előkészítése

Az 1260/1999/EK tanácsi rendelet alapján az egyes programok Irányító Hatóságainak a Közreműködő Szervezetek bevonásával program-kiegészítő dokumentumot kell készítenie. A program-kiegészítő dokumentum tartalmazza az Operatív Programokban szereplő intézkedések részletes leírását és olyan formában kerül megfogalmazásra, hogy a kedvezményezettek, a potenciális pályázók számára érthető legyen az adott intézkedés célja.

A kiadott Irányelvek szerint 2003. július 15-re elkészült a KIOP Programkiegészítő Dokumentum első tervezete, amely még három környezetvédelmi intézkedést (Települési környezetvédelem, Környezetbiztonság növelése, Természetvédelem erősítése) tartalmazott. A munka ezek után tovább folyt, megtörtént a Regionális Operatív Programmal való átfedések feloldása (Természetvédelem - Turizmus), melynek következtében tartalmában módosítani kellett a Természetvédelem erősítése intézkedést (2003. augusztus). Időközben kialakultak a Kohéziós Alaptól való elhatárolások irányvonalai is.

2003. novemberében elkészült a KIOP Programkiegészítő Dokumentum külső szakértők által lebonyolított ex-ante (előzetes) értékelése, amelyből a beépíthető javaslatokat a munkacsoport elfogadta. A végső egyeztetéseket és a szükséges

módosításokat követően elkészült a KIOP Programkiegészítő Dokumentum legvégső változata, amelyet a KIOP Monitoring Bizottság 2003. december 8-án egyhangúlag elfogadta. A dokumentum alapján megkezdődött a részletes pályázati csomag kidolgozása.

Phare Programok

Phare program támogatására utolsóként a 2003-as évben került sor, ezen belül több kisebb volumenű intézményfejlesztési projekt előkészítése folyamatban van. A Phare program befejezése után az Európai Unió az ún. Átmeneti Támogatási Keretben segíti a csatlakozással összefüggő intézményfejlesztést. E programok lebonyolítása lényegében a Phare eljárásrendjének megfelelően történik, végrehajtása pedig a csatlakozás után fejeződik be.

A 2003-as országprogramban nincs önálló környezetvédelmi fejezet, de több kisebb volumenű projektünk támogatást kapott az intézményfejlesztési keretből, ezek az alábbiak:

- Stratégiai zajtérképek készítése (keretszerződés, 0,2 M€ értékben, 2003. év folyamán a dokumentáció elfogadtatására és a Phare közbeszerzési eljárás megindítására került sor)
- Az EMAS rendelet végrehajtása (twinning light, 0,2 M€ értékben, a dokumentáció véglegesítése folyamatban van)
- Önkormányzati hulladékgazdálkodási szakemberek képzése (szolgáltatás, 0,44 M€ értékben, a közbeszerzési eljárás befejeződött).

Az alábbi projektjavaslatok kerültek benyújtásra az Átmeneti Támogatási keretre:

- A Víz Keretirányelv végrehajtása, 2. fázis. Költségvetése 2 M€
- A Természetvédelmi Hivatal informatikai fejlesztése

2003. októberében további intézményfejlesztési javaslatok benyújtására:

- A Víz Keretirányelv végrehajtásának támogatása; A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztériumhoz tartozó területi hatóságok továbbképzése
- A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium központi szerve, valamint a területi hatóságok szakembereinek oktatása a térinformatikai rendszer alkalmazására
- Az EU Víz Keretirányelvével kapcsolatos dokumentumok fordítása
- A megújuló energiaforrásokra épülő beruházásokra vonatkozó koncepció kidolgozása különös tekintettel a táj-és természetvédelem szempontjaira.
- A projektdokumentációk átdolgozása az NFH észrevételeinek megfelelően a pótlólagosan benyújtott, és jóváhagyott projektekre

LIFE Program

A 2003-as pályázati felhívás tavasszal készült el és az őszi beadási határidőig folyamatosan a KvVM honlapján megtalálható volt. A folyamatos konzultáció biztosítása mellett 2003. szeptemberében Projekt-előkészítő workshop került megrendezésre mely segítséget nyújtott a potenciális pályázóknak a sikeresebb részvételhez.

2003. júliusában elfogadták a 2003-as év nyertes pályázatait, melynek keretében 1 természetvédelmi és 4 környezetvédelmi hazai pályázat élvez támogatást, melynek értéke 3 028 552 euró.

A 2004. évi pályázati felhívásra 11 LIFE-Természetvédelmi és 27 LIFE-környezetvédelmi pályázat érkezett, melyeket szakmai minőségellenőrzési segítségnyújtás után az EU Környezetvédelmi Főigazgatóságára továbbításra kerültek. A beérkezett pályázatokról jelenleg a szakfőosztályok adnak rövid véleményt a Nemzeti Hatóságok 2004. februári értékelését segítve.

A 2003. ÉVI KÖLTSÉGVETÉSI ELŐIRÁNYZATOK TELJESÍTÉSE

A 2003. évi költségvetés fejezeti végrehajtása

A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium fejezet költségvetési összesítése

Megnevezés	2002. évi tény	2003. évi eredeti előir.	2003. évi módosított előir.	2003. évi tény	4/1	4/3
	1	2	3	4	5	6
	millió forintban, egy tizedessel				% -ban	
Kiadás	125 974,2	116 494,1	174 136,0	117 452,5	93,2	67,4
Ebből személyi juttatás	17 134,4	17 480,5	22 018,7	21 514,5	125,6	97,7
központi beruházás	19 220,3	17 888,0	24 007,2	17 171,6	89,3	71,5
Bevétel	55 533,5	26 085,9	73 996,9	53 225,6	95,8	71,9
Támogatás	93 066,2	90 408,2	100 139,1	100 139,1	107,6	100,0
Létszám (fő)	8 393	8 261	8 258	8 505	101,3	103,0

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi előirányzat-módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támo- gatás	Kiadásból személyi juttatás
Eredeti előirányzat	116 494,1	26 085,9	90 408,2	17 480,5
Módosítások jogcímenként				
Országgyűlés hatáskörében	2 222,0		2 222,0	
Önkormányz. céltámogatás átcso	2 222,0		2 222,0	
Kormány hatáskörben	7 530,8		7 530,8	1 777,4
1022/2003.(III.27.) Korm.h.	1 400,0		1 400,0	
1075/2003.(VII.30.) Korm.h.	250,0		250,0	
207/2003.(XII.10.) Korm.rend.	17,2		17,2	
2281/2003.(XI.11.) Korm.h.	10,2		10,2	
Köztisztv. minimálbér többlet	120,0		120,0	90,9
Köztisztv. illetményr. mód.	663,6		663,6	502,7
2221/2003.(IX.19.) Korm.h.	600,0		600,0	454,5
2221/2003.(IX.19.) Korm.h.	600,0		600,0	252,0
2229/2003.(Korm.h.	-16,1		-16,1	-2,9
3018/2003.Korm.h.	2,0		2,0	1,5
Létszámcsökk. többletkiadás	656,3		656,3	478,7
2327/2003(XII.16.) Korm.h.	-894,5		-894,5	
Célelőirányzatok közp. bevétel mód.	4 122,1		4 122,1	
Fejezeti felügyeleti hatáskörben	40 981,9	41 003,8	-21,9	2 556,2
- Fejezeti kezelésű előirányzat átcso.	3 729,5	3 729,5		
Törvényhozó és végrehajtó sz. beruh	235,7	235,7		
Meteorológiai szolgáltatás beruh.	569,8	569,8		
Környezetvédelem beruházásai	93,5	93,5		
Természetvédelem beruházásai	49,1	49,1		
Vízügyi szervek beruházásai	2,5	2,5		
Kiemelt városok szennyvízkezelése	1,9	1,9		
Felső-Tisza-vidéki árvízvédelmi r. fejl.	527,9	527,9		
Egyéb regionális víziközmű hál. fejl.	126,8	126,8		
Balaton regionális víziközmű hál. fejl.	0,1	0,1		
Egyéb vízminőség-védelem	17,7	17,7		
Vízbázis-védelem	395,8	395,8		
Vízrajz	72,3	72,3		
Balaton vízminőség-védelem	51,4	51,4		
Nagymaros feletti befejezetlen védt.r.	0,3	0,3		
Elsőrendű árvízvédelmi művek fejl.	138,2	138,2		
Folyó- és tószabályozás	69,9	69,9		
Nagyműtárgyak rekonstrukciója	28,6	28,6		
Dombvidéki vízrendezés	41,4	41,4		
Síkvidéki vízrendezés	17,4	17,4		
Vízpótló- és elosztórendszerek	49,3	49,3		
Balaton vízkárelhárítás	3,2	3,2		
Vízkezelés gazdálkodási létesítmények	131,9	131,9		
Védett természeti ter. védetts. szint h	256,8	256,8		

Környezetvédelmi Phare (HU-0004)	592,6	592,6		
Környezetvédelmi Phare (HU-0102)	159,6	159,6		
EU környezetv. támogatások pályáz. f.	94,3	94,3		
Környezetv. szakmai programok tám.	1,5	1,5		
- Más fejezettől előirányzat átvétel	230,9		230,9	36,3
- Más fejezethez előirányzat átadás	-252,8		-252,8	-0,1
- Kiemelt előir. közötti átcsoportosítás				492,8
- Előző évi előirányzat maradvány felh.	21 161,4	21 161,4		-37,2
- Egyéb saját bevételi többlet	16 112,9	16 112,9		2 064,4
Intézményi hatáskörben	6 907,2	6 907,2		204,6
- Előző évi előirányzat maradvány felh.	6 907,2	6 907,2		204,6
Módosított előirányzat	174 136,0	73 996,9	100 139,1	22 018,7

A Magyar Köztársaság 2003. évi költségvetéséről szóló 2002. évi LXII. tv. 116. § (1) bekezdésében meghatározott, ISPA támogatással megvalósuló beruházások hazai társfinanszírozását a Belügyminisztérium fejezet címzett és céltámogatások előirányzatából a KvVM fejezethez való átcsoportosítását tartalmazza, ez jelenik meg a KvVM-nél Országgyűlés hatáskörében végrehajtott előirányzat módosításként.

A Kormány hatáskörben végrehajtott előirányzat-módosítások:

- 1022/2003.(III.27.) Korm. h. a Duna és a Tisza árvízvédelmi műveinek felülvizsgált fejlesztési feladatairól, valamint a Tisza-völgy árvízi biztonságának növelésére vonatkozó koncepcióról (a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése). E Korm. határozattal 1 milliárd forint a Közép-Tiszai árvízvédelmi rendszer fejlesztése, és 400 millió forinttal az Elsőrendű árvízvédelmi művek fejlesztése növekedett.
- 1075/2003.(VII.30.) Korm.h. a Balatonnal kapcsolatos intézkedésekről,
- 207/2003.(XII.10.) Korm.rend. a 2003. október 15-i földgázáremelés 2003.,. évi közintézményi ellentételezéséről;
- 2281/2003.(XI.11.) Korm.h. a főtisztviselői, illetve a központi tiszti kar illetményének 2003. évi finanszírozásáról,
- 2221/2003.(IX.19.) Korm.h. a központi költségvetés általános tartalékának 2003. évi felhasználására vonatkozó, az egyes fejezetek feladatával összefüggő költségvetési többletkiadások támogatásáról. E Korm határozat az Alkotmánybíróság döntésének megfelelően a vízügyi igazgatóságok köztisztviselőinek átsorolására 600 millió forintot, az ár- és belvív-védekezési kiadásokra 600 millió forintot biztosított;

- 2229/2003.(Korm.h. a Magyar Köztársaságnak az Európai Unió mellett működő állandó képviselőjén, Brüsszelben szolgálatot teljesítő szakdiplomatái tevékenységéhez szükséges pénzügyi és létszám-előirányzatokról,

- 2327/2003(XII.16.) Korm.h. a központi költségvetési szervek és a társadalombiztosítási költségvetési szervek 2002. évi előirányzat-maradványairól és a kezelésükre vonatkozó kiegészítő rendelkezésekről, valamint egyes korábban zárolt előirányzatok csökkentéséről. E Korm. határozattal a 2166/2003.(VII.30.) Korm. határozattal zárolt előirányzatok elvonásra kerültek.

- A 2363/2003.(X.27.) Korm. határozattal elrendelt és az 1106/2003.(X.31.) Korm. határozattal számszerűsített létszámcsökkentés a fejezethez tartozó intézményeket a következők szerint érintette:

Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium	53 fő
Országos Vízügyi Főigazgatóság	11 fő
Országos Meteorológiai Szolgálat	31 fő
Környezetgazdálkodási Intézet	21 fő
Vízügyi területi szervek	292 fő
Összesen:	408 fő

A támogatási többlet a 2003. évben már végrehajtott, és 2003. évben jelentkező többletkiadásokat finanszírozta. A 2004-re áthúzódó létszámcsökkentés végrehajtásának többleteihez a 2004. évi céltartalék biztosította a támogatási többletet;

- A céltartalék felhasználásáról a pénzügyminiszter saját hatáskörben intézkedhet, ennek megfelelően a felsőfokú köztisztviselők minimálbérének, valamint a köztisztviselők illetményrendszerének változásából származó többleteire Kormány hatáskörben a pénzügyminiszter biztosította a támogatási többletet;

- A célelőirányzatok központosított bevételeinek eredeti előirányzattól való eltérése esetén év végén a tényleges bevételhez kell az előirányzatot igazítani. Ez az előirányzat módosítás Kormány hatáskörű módosításként szerepel.

1. cím Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium igazgatása

A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium (KvVM) igazgatása szakmai feladatai a környezetvédelmi és vízügyi miniszter irányítása alá tartozó szakterületek, így a környezetvédelem, természetvédelem, meteorológia, vízügy központi irányításából, koordinációjából, kormányzati és egyéb döntés-előkészítési, jogszabály-alkotási komplex feladatokból áll.

Az igazgatás költségvetésének részét képezi a Környezet- és Természetvédelmi Főfelügyelőség, valamint a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Fejlesztési Igazgatósága, mint részben önálló költségvetési intézmény.

A szervezeti felkészültség vizsgálatára az Európai Unió akkreditációs folyamatot indított, mely során vizsgálta az egyes szervezetek felkészültségét. A felmerült fejlesztési igény olyan nagymértékű volt, hogy azt a Minisztérium saját intézményén belül –belső átszervezéssel - nem tudta megoldani, ezért a miniszter 2003. szeptember 1-i időponttal létrehozta a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Fejlesztési Igazgatóságát (KvVM FI), mely részben önálló költségvetéssel rendelkező jogi személy. Az 54 fős létszám, valamint az Európai Uniós mércével mérve is kifogástalan elhelyezés mindenben megfelel az elvárásoknak, és megteremt a hatékony, rugalmas és gyors ügyintézés lehetőségét.

A minisztérium szakmai tevékenységét az előbbieken bemutatott kormányzati, ágazati feladatellátás tartalmazza.

A minisztérium egyes szervezeti egységei, a KvVM Fejlesztési Igazgatóság, valamint az Országos Környezet- és Vízügyi Főfelügyelőség munkatársainak elhelyezésére a Budapest XII. Mészáros u 58/a alatt 200 fő elhelyezésére alkalmas irodaház bérelésre évi 189 millió forint bérleti díj fejében, ezen kívül a korábbi években bérbe vett, 50 fő elhelyezésére alkalmas Bp. II. Feketesas u irodabérlet is fennáll évi 77 millió forint bérleti díjért. E két ingatlanbérlet igen jelentős terhet jelent a minisztérium költségvetésében.

A költségvetési előirányzatok teljesítése

Megnevezés	2002. évi tény	2003. évi eredeti előir.	2003. évi módosított előir.	2003. évi tény	4/1	4/3
	1	2	3	4	5	6
	millió forintban, egy tizedessel				% -ban	
Kiadás	6 090,8	5 332,5	8 919,8	8 056,7	132,3	90,3
ebből személyi juttatás	1 870,9	1 998,8	2 499,3	2 491,7	133,2	99,7
központi beruházás	314,5		505,9	505,9	160,9	100,0
Bevétel	2 342,7	28,0	2 453,2	2 445,6	104,4	99,7
Támogatás	4 716,3	5 304,5	6 466,6	6 466,6	137,1	100,0
Létszám (fő)	456,0	565,0	565,0	544,0	119,3	96,3

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi előirányzat-módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Kiadásból személyi juttatás
Eredeti előirányzat	5 332,5	28,0	5 304,5	1 998,8
Módosítások jogcímenként				
Kormány hatáskörben	118,1		118,1	138,2
Köztisztviselői minimálbér többlet	33,6		33,6	25,5
Köztisztviselői illetményr. mód.	103,6		103,6	78,5
2229/2003.(Korm.h.	-16,1		-16,1	-2,9
3018/2003.Korm.h.	2,0		2,0	1,5
Létszámcsökk. többletkiadásai	47,0		47,0	35,6
2327/2003(XII.16.) Korm.h.	-52,0		-52,0	
Fejezeti felügyeleti hatáskörben	2 148,6	1 104,6	1 044,0	277,3
- Fejezeti kezelésű előirányzat átcsoport.	2 181,1	975,9	1 205,2	42,9
Törvényhozó és végrehajtó sz. beruh.	505,9	127,9	378,0	
Szigetközi térség megfigyelő rendsz.	0,6		0,6	
Duna-Tisza-közi homokhátság körny	14,0		14,0	
Kutatási feladatok	47,3		47,3	
Főtisztviselői kar illetményének fin.	10,2		10,2	7,7
ANP intézményfejl. technikai feltét.	29,0		29,0	
ANP jogharmonizáció műsz. megal.	61,7		61,7	3,6
ANP hulladékgyűjt. intézményrendszer.	94,8		94,8	
Környezetvédelmi Phare (HU-0004)	592,6	592,6		
Környezetvédelmi Phare (HU-0102)	159,6	159,6		
EU környezetvédel. támog. pályáz. f.	158,3	94,3	64,0	1,6
EU integrációs vízügyi feladatok	54,6		54,6	
Uniók projektek előkészítése	201,0		201,0	
Környezetv. szakmai programok tám.	1,5	1,5		
Környezetvédelmi alap célfeladatok	130,0		130,0	30,0
Fejezeti tartalék	120,0		120,0	
- Más fejezethez előirányzat átadás	-42,1		-42,1	-0,1
- Fejezeten belül előirányzat átadás	-119,1		-119,1	
- Kiemelt előir. közötti átcsoportosítás				121,7
- Előző évi előirányzat maradv. felh.	-244,5	-244,5		-37,2
- Egyéb saját bevételi többlet	373,2	373,2		187,7
Intézményi hatáskörben	1 320,6	1 320,6		85,0
- Előző évi előirányzat maradv. felh.	1 320,6	1 320,6		85,0
Módosított előirányzat	8 919,8	2 453,2	6 466,6	2 499,3

A Kormány által elrendelt létszámcsökkentés az minisztériumot 10%-ban, 54 fővel érintette, mely az előirtaknak megfelelően végrehajtásra került.

Központi beruházások

A minisztérium tervezett „C” szárnyának építéséhez az építési engedély a szomszédos lakókkal való egyeztetések miatt elhúzódott, ezért 2003. évben csak a műszaki-kiviteli tervdokumentáció, és az ehhez kapcsolódó tenderterv dokumentáció készült el. A 2004. évi költségvetési lehetőségek ismeretében a miniszter úgy döntött, hogy 2004-ben nem kerül sor az építés megkezdésére, ezért a kivitelező kiválasztásához szükséges közbeszerzési eljárás már nem indult.

A megvalósult beruházások közül Fő utcai központi irodaház kazánházának rekonstrukciója, a vizesblokk és számítógép terem szellőzési rendszerének rekonstrukciója, a Mészáros utcai bérelt irodaház számítástechnikai hálózati rendszerének kiépítése, irodatechnikai gépek, berendezések, bútorok beszerzése és gépjármű beszerzések emelhetők ki.

A megvalósult beruházások pénzforgalmi adatai:

- immateriális javak vásárlása, létesítése	34,3 M Ft
- ingatlanok vásárlása, létesítése	172,6 M Ft
- gépek, berendezések és felszerelések vásárlása	181,8 M Ft
- járművek vásárlása, létesítése	17,0 M Ft
- Beruházási kiadások általános forgalmi adója	100,2 M Ft
Összesen	505,9 M Ft

Gazdasági társaságban való részvétel

A minisztérium gazdasági társaságokban való tulajdonosi részesedése a következő (ezer forintban):

Hortobágyi Halgazdaság Rt	539 286
Gödöllői Királyi Kastély Kht.	577 475
Környezetbarát Termék Kht.	3.000
Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Kht.	500
Hortobágyi Természetvédelmi és Génmegőrző Kht	366.600
Energia Központ Kht.	4.460
Dunamenti Regionális Vízmű Rt.	800.000
Dunántúli Regionális Vízmű Rt.	4 000.000
Észak-dunántúli Regionális Vízmű Rt.	1 000.000
Észak-magyarországi Regionális Vízmű Rt.	750.000
Tiszamenti Vízművek Rt.	267 320
Vízgazdálkodási Tudományos Kutató Rt. (VITUKI)	705 220
Tisza-Szamos Környezetvédelmi Szolgáltató Kht.	3.000
Árvíz és Belvízvédelmi Központi Szervezet Kht.	49.000

Lakásépítés, lakásvásárlás támogatása

	Ezer forint
Lakásépítési, lakásvásárlási számla nyitó állomány	4820
Költségvetési forrásból Alap növelése	10 000
Munkáltatói kölcsön kifizetés 24 fő részére	14 485
Visszatörlesztések, kamatok összesen	8 490
Kezelési költség, egyéb elszámolt kiadások	310
Lakásépítési, lakásvásárlási számla záró állomány	8 515
Kölcsönök állománya 2003. XII. 31-én	22 990

Előirányzat maradvány elszámolása

Az előző évi előirányzat maradvány 1076,1 millió forint volt, amelyből 1065,2 millió forint került felhasználásra.

A 2003-ban keletkezett előirányzat maradvány 855,5 millió forint, amelyből kiadási megtakarítás 863,2 millió forint, bevételi lemaradás -7,7 millió forint.

2. cím Hatósági és középírányító szervek**1. alcím Országos Vízügyi Főigazgatóság**

Az Országos Vízügyi Hivatal feladat- és hatáskörét a 234/1996.(XII.26.) Korm. rendeleten meghatározottak szerint látta el. A Korm. rendelet szerint szakmai felügyeletet gyakorol és irányítási jogokkal rendelkezik a vízügyi igazgatóságok felett. E Korm. rendeletet felváltó 183/2003.(XI.5.) Korm. rendelet alapján 2004. január 1-től feladata kiegészült a környezet- és természetvédelemmel, a vízügyi hatósági jogkörét viszont a Környezet- és Vízügyi Főfelügyelőség vette át.

A megváltozott feladatoknak megfelelően az intézmény neve Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főigazgatóságra változott. A szervezeti átalakulás 2003-ban megkezdődött.

Az OVF alapfeladata a KvVM Vízügyi Hivatal tevékenységéhez kapcsolódik, ezért a 2003. év bemutatása az ágazati vízügyi, vízgazdálkodási feladatok végrehajtásánál összevontan szerepel.

Az OVF szakmai összetétele 2003-ban alapvetően nem változott, a meglévő állomány magas-szintű műszaki, gazdasági felkészültséggel látta el feladatát. Az állomány stabil, üres álláshely nem volt. A Kormány által elrendelt létszámcsök-

kentés az intézményt 11 fővel érintette, mely az előírtaknak megfelelően végrehajtásra került.

Ki kell emelni a nemzetközi együttműködéssel kapcsolatos kiadások emelkedését. Elsősorban a határvízi együttműködéssel kapcsolatos kiadások és az EU csatlakozásra való felkészüléssel kapcsolatos kiadások jelentős növekedése mutatható ki, de növekedtek a kiküldetési költségek a nemzetközi szervezetek munkájában, a nemzetközi projektekben való részvétel miatt.

2003-ban jelentősen nőtt a rendelkezésre álló immateriális és tárgyi eszközök értéke. Ez a növekedés elsősorban a vízügyi ágazat informatikai rendszerének fejlesztésével összefüggő hardver és szoftver beszerzéseket tartalmazta.

A költségvetési előirányzatok teljesítése

Megnevezés	2002. évi tény	2003. évi eredeti előir.	2003. évi módosított előir.	2003. évi tény	4/1	4/3
	1	2	3	4	5	6
	millió forintban, egy tizedessel				%-ban	
Kiadás	9 687,4	1 168,0	9 326,5	9 084,9	93,8	97,4
ebből személyi juttatás	395,1	344,7	442,2	438,3	110,9	99,1
központi beruházás	7 944,1		7 119,9	7 079,1	89,1	99,4
Bevétel	1 970,2	3,5	2 135,0	2 159,9	109,6	101,2
Támogatás	8 309,3	1 164,5	7 191,5	7 191,5	86,5	100,0
Létszám (fő)	110,0	113,0	113,0	113,0	102,7	100,0

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi előirányzat-módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Kiadásból személyi juttatás
Eredeti előirányzat	1 168,0	3,5	1 164,5	344,7
Módosítások jogcímenként				
Kormány hatáskörben	37,2		37,2	37,0
Köztisztviselői minimálbér többlet	2,0		2,0	1,5
Köztisztviselői illetményr. mód.	25,5		25,5	19,3
Létszámcökk. többletkiadás	21,4		21,4	16,2
2327/2003(XII.16.) Korm.h.	-11,7		-11,7	
Fejezeti felügyeleti hatáskörben	7 051,4	1 061,6	5 989,8	60,5
- Fejezeti kezelésű előirányzat átcsoport.	7 005,0	1 015,2	5 989,8	
Törvényhozó és végrehajtó sz. beruh.	8,3	6,1	2,2	
Vízügyi szervek beruházásai	166,5	2,5	164,0	
Kiemelt városok szennyvízkezelése	354,8	1,9	352,9	

Duna Bp. Szap közötti szakaszának r	201,6		201,6	
Felső-Tisza-vidéki árvízv. rendszer f.	1 956,8	527,9	1 428,9	
Bodroközi árvízvéd rendszer fejl.	413,3		413,3	
Közép-Tiszai árvízvédelmi rendszer	1 026,1		1 026,1	
Egyéb regionális víziközmű hálózat f.	530,0	126,8	403,2	
Balatoni regionális víziközmű hálózat	999,5	0,1	999,4	
Egyéb vízminőség-védelem	17,7	17,7		
Vízbázis-védelem	316,8	206,5	110,3	
Vízrajz	54,4	54,4		
Balatoni vízminőség-védelem	43,7		43,7	
Nagymaros feletti befejezetlen védt. r.	100,3	0,3	100,0	
Vízügyi informatikai rendszer	68,0		68,0	
Elsőrendű árvízvédelmi művek fejl.	677,1	25,0	652,1	
Folyó- és tószabályozás	46,0	46,0		
Infrastruktúra fejlesztési feladatok	3,2		3,2	
Balaton intézk. terv és nagy tavaink v.	4,0		4,0	
Informatikai eszközfenntartás	16,9		16,9	
- Kiemelt előir. közötti átcsoport.				1,9
- Előző évi előirányzat marad. felh.	-477,8	-477,8		
- Egyéb saját bevételi többlet	524,2	524,2		58,5
Intézményi hatáskörben	1 069,9	1 069,9		0,1
- Előző évi előirányzat marad. felh.	1 069,9	1 069,9		0,1
Módosított előirányzat	9 326,5	2 135,0	7 191,5	442,2

Központi beruházások

A fejezeti kezelésű központi beruházások többségénél az OVF lebonyolítóként vesz részt, ennek megfelelően a költségvetésén az előirányzatok „átfutnak”, a beruházás elkészülte után befejezetlen állomány formájában aktiválásra és üzemeltetésre átadja a területileg illetékes vízügyi igazgatóság részére. A Kiemelt városok szennyvízkezelése előirányzatot megvalósító önkormányzati vállalatok is az OVF költségvetésén keresztül jutnak a beruházási támogatáshoz.

A megvalósult beruházások pénzforgalmi adatai:

- immateriális javak vásárlása, létesítése	1 194,0 M Ft
- ingatlanok vásárlása, létesítése	4 404,4 M Ft
- gépek, berendezések és felszerelések vásárlása	153,6 M Ft
- járművek vásárlása, létesítése	5,1 M Ft
- Beruházási kiadások általános forgalmi adója	1 322,0 M Ft
Összesen	7 079,1 M Ft

A kormányzati beruházások befejezetlen állománya 2003-ban meghaladta a 19,4 milliárd forintot, míg a 2003. évi nyitó állomány 8,5 milliárd forint volt, az állomány-változás +10,9 milliárd forint. A növekedés oka, hogy a leendő vagyonne-

zelőknek a már elkészült részegységek átadása sok esetben nem valósult meg. A vagyonátadást és a számviteli aktiválást technikai okok, elsősorban a Kincstári Vagyoni Igazgatósággal kötendő vagyonkezelői szerződések, szerződés módosítások hosszú átfutási ideje hátráltatta.

A működési bevétel nagyrészt az Arany János utcai irodaház bérleti díjából, valamint többszámlázott szolgáltatásból származik.

Az OVF vállalkozási tevékenységet nem végez, tulajdonosi részesedése gazdasági társaságban nincs.

Lakásépítés, lakásvásárlás támogatása

	ezer forint
Lakásépítési, lakásvásárlási számla nyitó állomány	1 139
Költségvetés javára keret csökkentése	
Munkáltatói kölcsön kifizetés 1 fő részére	500
Visszatörlesztések, kamatok összesen	2 299
Kezelési költség, elszámolt kiadások	381
Lakásépítési, lakásvásárlási számla záró állomány	2 557
Kölcsönök állománya 2003. XII. 31-én	8 436

Előirányzat maradvány elszámolása

Az előző évi előirányzat maradvány 592,1 millió forint volt, amely 2003. évben felhasználásra került.

A 2003-ban keletkezett előirányzat maradvány 266,5 millió forint, amelyből kiadási megtakarítás 241,6 millió forint, bevételi többlet 24,9 millió forint.

3. cím Országos Meteorológiai Szolgálat

Az intézmény feladat- és hatáskörét a 33/1994. (XII.4) KTM rendelettel módosított, az Országos Meteorológiai Szolgálat, valamint az elnök feladat- és hatásköréről szóló 12/1992. (IV.23.) KTM rendelet szabályozza. A beszámolási évben az Országos Meteorológiai Szolgálat (továbbiakban OMSZ) szervezeti felépítése és feladata nem változott.

Az OMSZ stratégiai célja a hiteles meteorológiai információkat szolgáltató szervezetként működve a régió vezető meteorológiai szolgálata legyen. Ezen cél elérése érdekében középtávú (2003-2006.) szakmai, műszaki és személyi tervet dolgozott ki, és ennek megfelelően végezték a 2003. évi feladataikat:

- meteorológiai mérési és megfigyelési adatok, alapinformációk előállítása Magyarország területére,
- távközlési és informatikai rendszerének fenntartása,
- időjárás-előrejelzési, alkalmazott meteorológiai és éghajlati felhasználói produktumok operatív előállítása és a felhasználók kiszolgálása,
- időjárás-előrejelzési, éghajlati és levegőkörnyezeti fejlesztések és alkalmazott kutatások,
- szakmai feladatok gazdálkodási hátterének biztosítása.

A mérések, megfigyelések és nemzetközi kapcsolat alapján végzi az operatív előrejelzési tevékenység ellátását, valamint az éghajlati adatszolgáltatásra vonatkozó igények kielégítését. Élet- és vagyonvédelmi célú előrejelzéseket ad ki (dunai árvíz, balatoni viharjelzés), kiszolgálja a magánszemélyeket, az állami, valamint a gazdasági szféra különböző területein tevékenykedő felhasználók igényeit.

Az OMSZ a nemzetközi adatforgalmi kötelezettségének eleget tett, hatékonyan együttműködött az ECMWF, az ECOMET, a LACE, az EUMETSAT európai szervezetekkel, valamint aktívan részt vett a WMO európai régiójának tevékenységében. Az EUMETSAT társult tagsági viszonyának állandó taggá való átalakítása folyamatban van.

A 2003. évi felújítási feladatok közül a Szegedi Regionális Központ épületrekonstrukciója megkezdődött. A központi számítástechnikai hálózat aktív elemeinek felújítása, a pestlőrinci rádiószondázó épület légkondicionálásának felújítása, valamint a sárvári villámlokalizációs érzékelő egység helyi felújítása megtörtént.

A költségvetési előirányzatok teljesítése

Megnevezés	2002. évi tény	2003. évi eredeti előir.	2003. évi módosított előir.	2003. évi tény	4/1	4/3
	1	2	3	4	5	6
	millió forintban, egy tizedessel				% -ban	
Kiadás	2 485,8	1 930,6	3 054,7	2 996,0	120,5	98,1
ebből személyi juttatás	766,6	751,6	891,7	888,2	115,9	99,6
központi beruházás	244,8		623,0	623,0	254,5	100,0
Bevétel	1 503,7	833,0	1 802,2	1 865,4	124,1	103,5
Támogatás	1 082,3	1 097,6	1 252,5	1 252,5	115,7	100,0
Létszám (fő)	288,0	315,0	315,0	289,0	100,3	91,7

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi előirányzat-módosítások evezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Kiadásból személyi juttatás
Eredeti előirányzat	1 930,6	833,0	1 097,6	751,6
Módosítások jogcímenként				
Kormány hatáskörben	55,9		55,9	48,8
Köztisztviselői minimálbér többlet	14,5		14,5	11,0
Köztisztviselői illetményrendszer mód.	45,0		45,0	34,1
Létszámcsök. többletkiadása	4,9		4,9	3,7
2327/2003(XII.16.) Korm.h.	-8,5		-8,5	
Fejezeti felügyeleti hatáskörben	968,0	869,0	99,0	91,3
- Fejezeti kezelésű előirányzat átcsoport.	572,4	569,8	2,6	2,2
Meteorológiai szolgáltatás beruházásai	562,9	569,8	-6,9	
Balaton intézk. terv és nagy tavaink v	9,5		9,5	2,2
- Más fejezettől előirányzat átvétel	88,4		88,4	34,7
- Fejezeten belül előirányzat átadás	8,0		8,0	
- Kiemelt előir. közötti átcsoport.				21,5
- Egyéb saját bevételi többlet	299,2	299,2		30,0
Intézményi hatáskörben	100,2	100,2		2,9
- Előző évi előirányzat maradv. felh.	100,2	100,2		2,9
Módosított előirányzat	3 054,7	1 802,2	1 252,5	891,7

A dologi kiadások növekedése mintegy 3 %-kal haladta meg az inflációt. Ennek oka egyrészt, hogy a számítástechnikai rendszer működtetéséhez igénybe vett szolgáltatások (supportok) díja 10 %-ot meghaladóan nőtt, másrészt az üzemszerű működéshez szükséges szolgáltatások 29 %-os emelkedése az energia árak, valamint a karbantartási kiadások jelentős emelkedéséből adódott.

Központi beruházások

A 2003. évi fejezeti kezelésű előirányzatból megkezdődött az alsópogányvári radartelepítés. A radartorony kivitelezése megkezdődött, a radar leszállítására közbeszerzési pályázattal került a szállító kiválasztásra.

2002. évről áthúzódó beruházások:

- A központi épület Petrezselyem utcai szárnyának teljes rekonstrukciója, illetve a Gilice téri főépület nyílászáró cseréje és légkondicionálás.
- Nyíregyháza-napkori időjárás-radar közbeszerzési eljárás alapján történő beszerzése, valamint a radartorony építése.
- Szélprofilmérő (WINDPROFILER) rendszer közbeszerzés útján történő beszerzése.
- Második generációs EUMETSAT műholdvevő berendezés leszállítása.

A megvalósult beruházások pénzforgalmi adatai:

- ingatlanok vásárlása, létesítése	42,8 M Ft
- gépek, berendezések és felszerelések vásárlása	557,5 M Ft
- Beruházási kiadások általános forgalmi adója	22,7 M Ft
Összesen	623,0 M Ft

A működési bevételek 29 %-os növekedésének mintegy egynegyede a Hungarocontroll felé kiszámlázott repülésmeteorológiai szolgáltatásból származott. A további növekedés az erőteljes marketing stratégiának köszönhető, melynek alapján partnerré vált a kereskedelmi televíziók és rádiók többsége.

Gazdasági társaságban való részvétel

A "NEFELA" Dél-Magyarországi Jégesőelhárító Egyesülés – non-profit szervezet - 1991-ben jött létre azzal a céllal, hogy a korábban OMSZ felügyelet alatt működő - finanszírozási nehézségek miatt megszűnt – rakétás jégeső-elhárító rendszert kiváltsa. Az egyesülést a létrehozó tagok annak érdekében működtetik, hogy a területükön a termelés biztonságát és hatékonyságát a jégeső elhárításával növeljék.

Az OMSZ a Kormány 1992. október 1-én hozott döntése értelmében a jégeső-elhárítás céljára létesített eszközöket és ingatlanokat az egyesülés rendelkezésére bocsátotta és annak működtetését mint tag, illetve az OMSZ elnöke a Felügyelő Bizottság tagjaként ellenőrzi. Az OMSZ vagyoni részesedése 29,9 millió forint.

Lakásépítés, lakásvásárlás támogatása

	ezer forint
Lakásépítési, lakásvásárlási számla nyitó állomány	15 286
Költségvetés javára keret csökkentése	
Munkáltatói kölcsön kifizetés 6 fő részére	3 200
Visszatörlesztések, kamatok összesen	3 295
Kezelési költség, elszámolt kiadások	62
Lakásépítési, lakásvásárlási számla záró állomány	9 738
Kölcsönök állománya 2003. XII. 31-én	15 507

Előirányzat maradvány elszámolása

Az előző évi előirányzat maradvány 100,2 millió forint volt, amely teljes egészében felhasználásra került.

A 2003-ban keletkezett előirányzat maradvány 121,9 millió forint, amelyből kiadási megtakarítás 58,7 millió forint, bevételi többlet 63,2 millió forint.

4. cím Háttérintézmények

1. alcím Környezetgazdálkodási Intézet

Az intézmény alaptevékenysége: kormányzati munkát megalapozó döntés-előkészítő, informatikai, mérési, kutatás-fejlesztési és szakértői tevékenység. Az intézet a minisztérium háttérintézményeként segíti a minisztérium kormányzati feladatainak ellátását, ugyanakkor a területi szervek részére is végez külön megrendelésekre szolgáltatásokat.

Az Országos Környezet- és Vízügyi Főfelügyelőség, az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főigazgatóság és a környezetvédelmi és vízügyi miniszter irányítása alá tartozó területi szervek feladat- és hatásköréről szóló 183/2003.(XI.5.) Korm. rendelet alapján a KGI megszüntetésre kerül, meghatározott feladatait 2004. január 1-től az újonnan létrehozott Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főigazgatóság, a könyvtári feladatokat a Vízügyi Múzeum, Levéltár és Könyvgyűjtemény, a központi laboratóriumi, valamint a szakmai vizsgák szervezésével kapcsolatos feladatokat a Vízigazdálkodási Tudományos Kutató Rt. (VITUKI) veszi át.

A KGI tényleges megszüntetésére 2004. március 31. nappal került sor, általános jogutódként az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főigazgatóság került kijelölésre.

Az Országos Környezeti Kármentesítési Program feladatainak részeként az országos számbavétel kertében a KGI ellátta a szennyező-források, szennyezett területek országos számbavételének koordinálását, szakmai felügyeletét.

A levegőtisztaság-védelemmel kapcsolatosan folytatódott a Göteborgi Egyezményhez történő csatlakozás feltételeinek kidolgozásához szükséges háttéranyagok készítése. Ennek keretében elkészült egy részletes elemzés a hazai jogszabályok és a Göteborgi Egyezményben foglalt előírások összehasonlításáról.

Német közreműködéssel folyó Twinning keretében hat, az elérhető legjobb technika alkalmazását elősegítő útmutató készült el; a gyógyszeralapanyag-gyártás, a szerves vegyipar (ezen belül a szénhidrogének, alapvető műanyagok és színezékpigmentek gyártása), a fémek felületkezelése és a tejipar témakörben.

Egységes környezethasználati engedélyek kidolgozására is sor került, amely a kiválasztott ágazatokat reprezentáló, önként vállalkozó cégekre készült. A TVK

PP4 üzem, a Frisland mátészalkai tejüzeme, a Kaposvári Villamossági Gyár, és a BIOGAL Rt. egységes környezethasználati engedélye 2004-től hatályos.

A költségvetési előirányzatok teljesítése

Megnevezés	2002. évi tény	2003. évi eredeti előir.	2003. évi módosított előir.	2003. évi tény	4/1	4/3
	1	2	3	4	5	6
	millió forintban, egy tizedessel				% -ban	
Kiadás	2 678,1	1 512,8	2 616,6	2 309,5	86,2	88,3
ebből személyi juttatás	543,0	578,3	665,9	651,0	119,9	97,8
központi beruházás						
Bevétel	3 089,0	161,0	1 157,7	1 093,5	35,4	94,5
Támogatás	147,2	1 351,8	1 458,9	1 458,9	991,1	100,0
Létszám (fő)	198,0	205,0	205,0	199,0	100,5	97,1

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi előirányzat-módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Kiadásból személyi juttatás
Eredeti előirányzat	1 512,8	161,0	1 351,8	578,3
Módosítások jogcímenként				
Kormány hatáskörben	19,3		19,3	24,3
Létszámcökk. többletkiadása	32,1		32,1	24,3
2327/2003(XII.16.) Korm.h.	-12,8		-12,8	
Fejezeti felügyeleti hatáskörben	461,6	373,8	87,8	63,3
- Fejezeti kezelésű előirányzat átcsoport.	73,0		73,0	0,4
ANP intézményfejl. technikai feltét.	21,0		21,0	0,4
ANP jogharmonizáció műszaki megal.	8,3		8,3	
ANP hulladékgyűjt. intézményrendszer	5,0		5,0	
Uniós projektek előkészítése	25,0		25,0	
Fejezeti tartalék	13,7		13,7	
- Más fejezettől előirányzat átvétel	5,0		5,0	1,6
- Fejezeten belül előirányzat átadás	9,8		9,8	
- Egyéb saját bevételi többlet	373,8	373,8		42,5
Intézményi hatáskörben	622,9	622,9		18,8
- Előző évi előirányzat maradv. felh.	622,9	622,9		18,8
Módosított előirányzat	2 616,6	1 157,7	1 458,9	665,9

A 2003. évi jóváhagyott státuszlétszáma 205 fő volt, amelyet az elrendelt 10 %-os létszámcökkentés 21 fővel érintett. A létszámcökkentés döntően még 2003. év végével végrehajtásra került.

Az intézet egységei a két szervezeti egység kivételével bérelt ingatlanokban végezték a tevékenységüket, amely a dologi kiadások között 102,8 millió forint kiadást jelentett.

Folytatódott az ország legnagyobb forgalmi zajjal terhelt területeinek feltárása, újabb mérések készültek, illetve a meglévő mérési adatok feldolgozásra kerültek. Nagyszámú mérés készült az M7 autópálya díjazása miatt érintett területeken, melyben a lakossági panaszok feldolgozása és értékelése megtörtént.

Gazdasági társaságban való részvétel

A KGI az AQUA Kiadó és Nyomda Leányvállalat alapítója, amelynek felszámolása folyamatban van, évek óta húzódik. A Leányvállalat működő vagyonnal már nem rendelkezik, egyetlen vagyona a Pro-Tertia Kft-ben szerzett 21 %-os, 18 millió forint üzletrésze.

Az AQUA Kiadó és Nyomda Leányvállalat a korábbi években kiegyenlített adótartozásai után az APEH által felszámított 6 millió forint késedelmi kamat megfizetésére a KGI-nek kellett helyt állni.

Lakásépítés, lakásvásárlás támogatása

	ezer forint
Lakásépítési, lakásvásárlási számla nyitó állomány	4 754
Munkáltatói kölcsön kifizetés 6 fő részére	2 500
Visszatörlesztések, kamatok összesen	803
Kezelési költség, egyéb elszámolt kiadások	44
Lakásépítési, lakásvásárlási számla záró állomány	3 013
Kölcsönök állománya 2003. XII. 31-én	4 477

Előirányzat maradvány elszámolása

Az előző évi előirányzat maradvány 622,9 millió forint volt, melyből 470,5 millió forint került felhasználásra, 2004. évre áthozott, fel nem használt maradvány 152,4 millió forint.

A 2003-ban keletkezett előirányzat maradvány 242,9 millió forint, amelyből kiadási megtakarítás 307,0 millió forint, bevételi lemaradás -64,1 millió forint.

4. cím 2. alcím OVF Hivatali Üdülője

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság Hivatali Üdülő alapító okiratában meghatározott állami feladatként ellátandó alaptevékenysége a felügyeleti szerv által meghatározott időben és turnusokban a beutaltak szervezett üdültetése, üdültetési idényen kívül az alaptevékenység körében végzett ágazati és egyéb tanfolyamok és konferenciák lebonyolításához a feltételek biztosítása.

Az intézmény 2003. év végén alapítói okirat módosítással az OVF irányítása alól a KvVM irányítása alá került, és az alaptevékenységén belül lényegesen nagyobb hányadot jelentő oktatási tevékenység érvényesítésére a neve KvVM Oktatási Központ-ra változott. A módosításnak megfelelően elsődlegesen oktatási, rendezvényi célokat kell kielégítenie, az üdülési célok pedig másodlagossá váltak.

A költségvetési előirányzatok teljesítése

Megnevezés	2002. évi tény	2003. évi eredeti előir.	2003. évi módosított előir.	2003. évi tény	4/1	4/3
	1	2	3	4	5	6
	millió forintban, egy tizedessel				% -ban	
Kiadás	49,1	58,9	63,2	61,1	124,4	96,7
ebből személyi juttatás	19,7	25,2	25,3	25,2	127,9	99,6
központi beruházás						
Bevétel	28,8	28,4	32,2	32,1	111,5	99,7
Támogatás	23,2	30,5	31,0	31,0	133,6	100,0
Létszám (fő)	16,0	22,0	22,0	16,0	100,0	72,7

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi előirányzat-módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Kiadásból személyi juttatás
Eredeti előirányzat	58,9	28,4	30,5	25,2
Módosítások jogcímenként				
Kormány hatáskörben	-0,3		-0,3	
2327/2003(XII.16.) Korm.h.	-0,3		-0,3	
Fejezeti felügyeleti hatáskörben	1,8	1,0	0,8	0,1
- Fejezeti kezelésű előirányzat átcsoport.	0,8		0,8	
Fejezeti tartalék	0,8		0,8	
- Egyéb saját bevételi többlet	1,0	1,0		
Intézményi hatáskörben	2,8	2,8		0,1
- Előző évi előirányzat maradv. felh.	2,8	2,8		0,1
Módosított előirányzat	63,2	32,2	31,0	25,3

Működési célra átvett pénzeszközök címen származó bevétel a szakszervezet által nyújtott üdülési étkezési hozzájárulást tartalmazza.

Az intézmény gazdasági társaságban tulajdonosi részesedéssel nem rendelkezik, vállalkozási tevékenységet nem végzett, alapítványt nem támogatott.

Előirányzat maradvány elszámolása

Az előző évi előirányzat maradvány 2,8 millió forint volt, mely teljes egészében felhasználásra került.

A 2003-ban keletkezett előirányzat maradvány 2,0 millió forint, amelyből kiadási megtakarítás 2,1 millió forint, bevételi lemaradás -0,1 millió forint.

4. cím, 3. alcím Vízügyi Múzeum és Levéltár

A Vízügyi Múzeum, Levéltár és Könyvgyűjtemény az előző években a Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság részben-önálló költségvetési intézményeként működött, 2003. január 1-től vált költségvetésileg önállóan gazdálkodóvá.

A 2003. év meghatározója az Európai Múzeum Fórum „Év Európai Múzeuma” pályázat különdíjának elnyerése volt. A díj a múzeum szakmai háttérmunkájának az elismerését is jelentette.

Az Esztergomban lévő múzeum az idegenforgalom csökkenése ellenére növelni tudta a látogatottságát.

A Vízügyi Levéltár az OVF, a 12 vízügyi igazgatóság, az 5 regionális vízmű vállalat, a VITUKI Rt., valamint a vízgazdálkodási társulatok levéltári anyagaival kapcsolatban látja el a levéltári feladatokat.

2003. év végén megkezdődött a Környezetgazdálkodási Intézet tervezett megszűnése miatt a KGI környezetvédelmi és természetvédelmi szakkönyvtárának átvétele, e feladat teljesítése 2004. év elejére húzódott át.

Az intézmény látja el a minisztérium iratanyagának a kezelését is, amely a Kac iratanyagának az átvételével bővült. A megnövekedett iratanyag tárolásához gurulóállványok beszerzésére volt szükség.

Megnevezés	2002. évi tény	2003. évi eredeti előir.	2003. évi módosított előir.	2003. évi tény	4/1	4/3
	1	2	3	4	5	6
	millió forintban, egy tizedessel				% -ban	
Kiadás		179,9	299,6	276,1		92,2
ebből személyi juttatás		46,1	54,8	50,3		91,8
központi beruházás						
Bevétel		60,0	171,5	168,3		98,1
Támogatás		119,9	128,1	128,1		100,0
Létszám (fő)		23,0	23,0	23,0		100,0

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi előirányzat-módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Kiadásból személyi juttatás
Eredeti előirányzat	179,9	60,0	119,9	46,1
Módosítások jogcímenként				
Kormány hatáskörben	-1,2		-1,2	
2327/2003(XII.16.) Korm.h.	-1,2		-1,2	
Fejezeti felügyeleti hatáskörben	120,9	111,5	9,4	8,7
- Más fejezettől előirányzat átvétel	1,5		1,5	
- Fejezeten belül előirányzat átadás	7,9		7,9	
- Egyéb saját bevételi többlet	111,5	111,5		8,7
Módosított előirányzat	299,6	171,5	128,1	54,8

Az intézmény gazdasági társaságban tulajdonosi részesedéssel nem rendelkezik, vállalkozási tevékenységet nem végez és alapítványt nem támogatott.

Előirányzat maradvány elszámolása

Az intézmény előző évről származó előirányzat maradvánnyal nem rendelkezett, mivel 2003. január 1-től vált költségvetésével önállóvá. A 2003-ban keletkezett előirányzat maradvány 20,3 millió forint, amelyből kiadási megtakarítás 23,5 millió forint, bevételi lemaradás -3,2 millió forint.

5. cím Természetvédelmi területi szervek

A természetvédelmi területi szervek alapvető szakmai feladata a védett természeti értékekkel kapcsolatos első fokú hatósági (szakhatósági) jogkör gyakorlása, a védetté nyilvánítások előkészítése, a védett természeti értékek megóvása, őrzése, fenntartása, helyreállítása és bemutatása (üzemeltetése, felügyelete), a termé-

szetvédelmi oltalom alatt nem álló tájak védelmével kapcsolatos feladatok ellátása. A címhez a beszámolási időszakban 10 nemzetipark-igazgatóság tartozott.

Az igazgatóságok feladata a hatósági határozatok és szakhatósági állásfoglalások elkészítése, a szabálysértési eljárások lefolytatása, a természetkárosítások esetén a természetvédelmi bírság kiszabására irányuló eljárások kezdeményezése és a nyilatkozatok kiadása a védett természeti területekre vonatkozó – a Magyar Államot megillető – elővásárlási jog gyakorlásáról.

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 59. § (1) bekezdésében szabályozottak szerint természetvédelmi őrszolgálat működik valamennyi nemzetipark-igazgatóság szervezetében. Feladatuk a természeti értékek és természeti területek, különösen a védett természeti értékek és védett természeti terület őrzése, megóvása, károsításának megelőzése. Az egyenruhával, szolgálati igazolvánnyal és jelvénnel, valamint szolgálati lőfegyverrel ellátott állami természetvédelmi őrök létszáma jelenleg 234 fő, így egy főre átlagosan 40 ezer hektár illetékességi terület, azon belül közel 3500 hektár védett természeti terület jut. A jelentős és tovább növekvő feladatok elláthatósága érdekében – a Nemzeti Természetvédelmi Alaptervben előírtakkal összhangban – az elkövetkezendő években a természetvédelmi őrszolgálat folyamatos létszámfejlesztése szükséges 4-5 éven belül, mintegy 450 főig.

A természetvédelmi őrök feladatellátásában polgári természetőrként az állampolgárok is közreműködhetnek. Egységes vizsgaszabályzat és vizsgatananyag alapján a nemzetipark-igazgatóságok folyamatosan végzik a polgári természetőrök vizsgáztatását. A hatósági őrzési tevékenységet segítő polgári természetőrök létszáma jelenleg 400 fő.

Az ingatlan nyilvántartásba az illetékes földhivatalok a megadott helyszínrajzok szerint bejegyezték az *ex lege* területek védettségi tényét. A listák felülvizsgálata folyamatban van, a tulajdonosi megkeresések, azonosítások miatt gyakran helyszíni szemléket kell tartani.

A természeti területek kezelése az igazgatóságok egyik alapvető feladata. Gyepes esetében legeltetésre és kaszálásra épül a területek fenntartása. A hazai klimatikus adottságok a réteken általában kétszeri kaszálást tesznek lehetővé, de természetvédelmi szempontból inkább az egyszeri kaszálás, vagy a kaszálásból való teljes kivétele indokolt a fészkelő fajok miatt. Fontos a fészkelő helyek kaszálás előtti időbeni észlelése, ennek érdekében a munkagépek használatánál vadriasztó rendszert kell használni, amelyeknek az igazgatóságok a fokozott ellenőrzés ellérére ma még nem minden esetben tudnak érvényt szerezni.

A védett gyepes és kaszálók kezelésének másik módja a legeltetéses állattartás. A legeltetés a gyepes kezelésének legfontosabb módja. A terület szerkezetét, bi-

ológiai sokféleségét az állatfaj, a fajta, az egyedszám, a legeltetés módjának és idejének megválasztásával lehet befolyásolni.

A tervek között szerepel a gazdasági szempontból nem jelentős, de nagy természeti értékkel bíró erdőrészeket más gazdálkodóktól, vagy más kijelölt állami kezelőtől való átvétele.

Kiemelt feladat a természetes életközösségekre veszélyt jelentő, hazánkban nem őshonos, vagy tájidegen növény- és állatfajok visszaszorítása. Ennek kapcsán kutatási, felmérési, stratégiakészítési feladatokat kell az igazgatóságoknak megoldani.

Általános cél a nemzeti-parkok területén található természeti és kulturális értékek bemutatása, ennek során a természetbarát szemlélet kialakítása. Az igazgatóságok a szervezeten érkező ifjúsági csoportok számára biztosítani tudják a megfelelő színvonalú oktatási környezetet, mind a felszerelt oktató helyiségek, mind pedig a szabadterén és a bemutatóhelyeken alkalmazott bemutató módszerek, eszközök által.

A vadászat ellenőrzésével kapcsolatos feladatok jelentős többletet jelentettek az igazgatóságok számára. Az ellenőrzés megszigorításával 2003-ban már kedvezőek a tapasztalatok. Az ellenőrzés egyrészt a határátkelőhelyeken, másrészt a vadásztársaságok külföldi vadásztatásának ellenőrzésével folyik. A bejelentett vadászatok többsége közvetlen ellenőrzés alá került.

A költségvetési előirányzatok teljesítése

Megnevezés	2002. évi tény	2002. évi eredeti előir.	2003. évi módosított előir.	2003. évi tény	4/1	4/3
	1	2	3	4	5	6
	millió forintban, egy tizedessel				% -ban	
Kiadás	8 110,7	4 067,4	8 643,5	7 894,9	97,3	91,3
Ebből személyi juttatás	1 657,7	1 655,6	1 986,4	1 974,1	119,1	99,4
központi beruházás	505,6		469,3	469,3	92,8	100,0
Bevétel	5 258,0	670,5	4 281,5	4 080,6	77,6	95,3
Támogatás	3 398,7	3 396,9	4 362,0	4 362,0	128,3	100,0
Létszám (fő)	744,0	760,0	760,0	802,0	107,8	105,5

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi előirányzat-módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Kiadásból személyi juttatás
Eredeti előirányzat	4 067,4	670,5	3 396,9	1 655,6
Módosítások jogcímenként				
Kormány hatáskörben	71,4		71,4	78,3
Köztisztviselői minimálbér többlet	16,0		16,0	12,1
Köztisztviselői illetményr. mód.	87,4		87,4	66,2
2327/2003(XII.16.) Korm.h.	-32,0		-32,0	
Fejezeti felügyeleti hatáskörben	3 957,8	3 064,1	893,7	252,5
- Fejezeti kezelésű előirányzat átcsoport.	1 171,8	357,6	814,2	3,1
Törvényhozó és végrehajtó sz. beruh.	223,0	51,7	171,3	
Természetvédelem beruházásai	218,1	49,1	169,0	
Szigetközi térség kárainak mérséklése	30,0		30,0	
Balaton intézk. terv és nagy tavaink. v.	23,8		23,8	3,1
Védett természeti ter. védettségi szint h	633,2	256,8	376,4	
ANP jogharmonizáció műszaki megal.	5,0		5,0	
Fejezeti tartalék	38,7		38,7	
- Fejezeten belül előirányzat átadás	79,5		79,5	
- Kiemelt előir. közötti átcsoport.				179,2
- Egyéb saját bevételi többlet	2 706,5	2 706,5		51,2
Intézményi hatáskörben	546,9	546,9		19,0
- Előző évi előirányzat maradvány felh.	546,9	546,9		19,0
Módosított előirányzat	8 643,5	4 281,5	4 362,0	1 986,4

A 2003. évi költségvetés az őri létszám fejlesztésére 50 fő létszámfejlesztést biztosított, amely jelentősen hozzájárult a természetvédelmi károkozások csökkentéséhez. A kormányzati létszámcsökkentés megállapításakor a természetvédelmi hatósági, szakhatósági feladatokra tekintettel a nemzetipark-igazgatóságok mentesültek a létszámcsökkentési kötelezettség alól.

Az igazgatóságok költségvetésébe természetvédelmi vagyonkezelésre 400 M Ft épült be. Ezt az összeget egészítette ki a Kac-ból pótlólagosan nyújtott 175,8 M Ft, amelyet az igazgatóságok erdők vagyonkezelésére, lápok, szikes tavak helyrajzi számos megosztására és veszélyeztetett fajok védelmére fordíthattak. Ezen felül a Kac szakmai programokra elosztott 471,9 M Ft-ból a nemzetipark-igazgatóságok 319,9 M Ft-ot kaptak.

2003-ban az igazgatóságok erdők vagyonkezelésére, lápok, szikes tavak helyrajzi számos megosztására és veszélyeztetett fajok védelmére 175,8 millió forint Kac-ból átvett pénzüsszeget használták fel:

Nemzetipark-igazgatóságok	Az igazgatóság vagyongazdálkodásában levő területek ha	Ebből haszonbérbe adott területek ha	A haszonbérbe adott területek aránya (%)
Aggteleki NPI	6 229,5	341,6	5,5
Balaton-felvidéki NPI	10 242,3	1 584,3	15,5
Bükk NPI	30 926,1	20 823,8	67,3
Duna-Dráva NPI	16 813,6	4 351,3	25,9
Duna-Ipoly NPI	12 133,8	3 107,8	25,6
Fertő-Hanság NPI	10 763,0	404,0	3,8
Hortobágyi NPI	82 460,0	58 786,6	71,3
Kiskunsági NPI	45 171,3	21 400,1	47,4
Körös-Maros NPI	27 317,2	5 842,7	21,4
Őrségi NPI	1 581,9	2,4	0,1
Összesen	243 638,9	116 644,7	47,9

Saját vagyongazdálkodásban maradnak azok a területek, amelyek mezőgazdasági hasznosítás szempontjából kevésbé értékesek, mindamelllett a terület vonzókörében a mezőgazdaságból élők száma kevés, a gazdálkodáshoz szükséges feltételeket nem tudják megteremteni.

Saját kezelésben maradnak azok az osztatlan közös tulajdonban lévő területek, ahol a tulajdonostársakkal nem jött létre egyezség, továbbá ahol a terület adta lehetőségek alapján élőhely rekonstrukciós tevékenység folyik, vagy a közeljövőben terveznek, továbbá ahol a természetvédelmi érdekek érvényesülése a használatba adás esetén nem garantálható.

A nemzetipark-igazgatóságok saját hasznosításában lévő és a haszonbérbe kiadott állatállományai a 2002. december 31-i állapothoz viszonyítva 2003. év végére átlagosan 15 %-kal nőttek. A racka, a magyar szürke marha, bivaly és mangalica állomány esetében a növekedés jelentősebb. Az év végi állomány a következő volt:

	darab
Magyar szürke	2390
Magyar tarka	67
Ló	277
Racka	2006
Cigája	421
Kecske	10
Bivaly	438
Szamár	6
Mangalica	91
Kutya	12

Központi beruházások

A központi beruházások forrásait a Törvényhozó és végrehajtó szervek beruházásai (223 M Ft), valamint a Természetvédelem beruházásai (218,1 M Ft), valamint saját intézményi bevételi többletek (28,2 M Ft) biztosították.

A beruházásokból természetvédelmi szakmai célokat szolgáló létesítmények (állattartó telepek, oktatóközpontok, bemutató létesítmények, kutatóházak, vásárlása, építése és rekonstrukciója, istálló, élőhely- és barlangrekonstrukció) terepjáró gépjárművek, mezőgazdasági eszközbeszerzések valósultak meg.

A megvalósult beruházások pénzforgalmi adatai:

- ingatlanok vásárlása, létesítése	262,9 M Ft
- földterület vásárlás	6,4 M Ft
- gépek, berendezések és felszerelések vásárlása	26,5 M Ft
- járművek vásárlása	87,5 M Ft
- Beruházási kiadások általános forgalmi adója	86,0 M Ft
Összesen	469,3 M Ft

Gazdasági társaságban való részvétel

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság az AGROGEO Agrárfejlesztő Földtani Fővállalkozó Kft 3000 e Ft-os törzstőkéjének résztulajdonosa 500 ezer forint üzletrésszel, 17 %-os részaránnyal.

Az AGROGEO Kft a környezet- és természetkímélő gazdálkodás meghonosításával foglalkozik (természetes ásványi anyagok, szennyvíziszap mezőgazdasági felhasználása) és az intézmény az ehhez kapcsolódó szakmai érdekeltsége miatt vesz részt a Kft. munkájában.

A társaság úgy döntött, hogy a 2002. évi 754 eFt mérlegeredmény nem kerül felosztásra, azt a társaság fejlesztési célokra fordítja.

Lakásépítés, lakásvásárlás támogatása

	ezer forint
Lakásépítési, lakásvásárlási számla nyitó állomány	2 951
Költségvetési forrásból Alap növelése	8 753
Saját költségvetésbe visszafizetés miatt Alap csökkent.	1 000
Munkáltatói kölcsön kifizetés 17 fő részére	6 500
Visszatörlesztések, kamatok összesen	1 842
Kezelési költség, egyéb elszámolt kiadások	350

Lakásépítési, lakásvásárlási számla záró állomány	5 696
Kölcsonök állománya 2003. XII. 31-én	9 012

Előirányzat maradvány elszámolása

Az előző évi előirányzat maradvány 546,9 millió forint volt, melyből 540,1 millió forint került felhasználásra, 2004. évre áthozott, fel nem használt maradvány 6,8 millió forint.

A 2003-ben keletkezett előirányzat maradvány 547,7 millió forint, amelyből kiadási megtakarítás 748,6 millió forint, bevételi lemaradás-200,9 millió forint.

6. cím Környezetvédelmi területi szervek

A címhez tartozó 12 környezetvédelmi felügyelőség a környezetvédelem egyes szakterületeinek (levegőtisztaság-védelem, a vizek mennyiségi és minőségi védelme, a hulladékok káros hatásai elleni védelem, a zaj- és rezgésvédelem, a radioaktív sugárzás elleni védelem) területi szakigazgatási és első fokú hatósági feladatait látja el. A beszámolási év folyamán szervezeti változás vagy átszervezésből adódó feladat-átcsoportosítás nem volt.

Az elmúlt évek során a környezetvédelmi felügyelőségek hatósági, szakhatósági feladatai egyre bővültek, ami egyre több munkát hárított a felügyelőségek zajvédelemmel foglalkozó szakemberekre is. Ugyancsak többlet terhet jelentett a felügyelőségek részére a környezeti zaj adatbázis működtetése, ami gyakorlatilag a környezeti zajra vonatkozó vizsgálati eredmények nyilvántartását biztosító rendszer feltöltését jelenti.

Az egyre bővülő feladatok elvégzését nehezítette a felügyelőségeknél jelentkező létszámhiány, ezért a kötelezően ellátandó hatósági feladatok mellett, az adatbázis feltöltése csak lassú üteműben folyt. 2003. évben a felügyelőségek számára a költségvetés által biztosított 50 fő létszámfejlesztés következtében a létszámgondok enyhültek.

A felszín alatti vizeket érintő terhelések adatbázisának (FAVI) feltöltése keretében a környezetvédelmi felügyelőségek rögzítik az illetékességi területükön található állattartó telepek, különös tekintettel a nitrátérzékeny területeken található adatokat. A téma keretében Hajdúböszörmény területén folynak vizsgálatok a talajvíz szennyezettségének feltárására, különös tekintettel a nitrát helyzetre, valamint folytatódnak a debreceni BIOGAL Rt. talaj-, illetve rétegvíz-szennyezés-

sel kapcsolatos vizsgálatok és egy országos települési nitrát felmérés keretében sekélymélységű kutakból történik mintavétel és elemzés.

A felszín alatti vizek minőségét érintő tevékenységekkel kapcsolatos 33/2000. (III. 17.) Korm. rendelet, és a felszín alatti víz és a földtani közeg minőségi védelméhez szükséges határértékekről szóló 10/2000. (VI.2.) KöM-EüM-FVM-KHVM együttes miniszteri rendelet végrehajtása elsősorban az iparvállalatokra és a koncentrált állattartó telepekre hárul. A végrehajtás ellenőrzése, a szükséges hatósági eljárások lefolytatása a területileg illetékes környezetvédelmi felügyelőségek kötelezettsége. A feladatok bővülése miatt ezen a szakterületen is létszám-bővítésre volt szükség.

A környezetvédelmi felügyelőségek részére több képzési, konzultációs fórum szervezésére került sor a hatályba lépő új jogszabályok ismertetésére, a bevezetésükből adódó tapasztalatok, problémák megvitatására, a hulladékgazdálkodással kapcsolatos regionális tervezési, valamint engedélyezési és hatékony ellenőrzési feladatok ellátásához szükséges felkészülés elősegítésére, a mosószer ellenőrzésének uniós gyakorlatának megismerésére.

A laboratóriumok technikai fejlesztése keretén belül több felügyelőségen hulladék-mintavételi eszközök beszerzésére került sor, a mosószer hatóanyag tartalmának mérésére alkalmas laboratórium kiépítése befejeződött. A mérési módszerre való akkreditálás megtörtént.

A költségvetési előirányzatok teljesítése

Megnevezés	2002. évi tény	2003. évi eredeti előir.	2003. évi módosított előir.	2003. évi tény	4/1	4/3
	1	2	3	4	5	6
	millió forintban, egy tizedessel				% -ban	
Kiadás	7 712,3	5 916,3	8 481,4	8 160,8	105,8	96,2
Ebből személyi juttatás	3 300,7	3 235,9	3 805,6	3 752,1	113,7	98,6
központi beruházás	646,4		371,6	371,6	57,5	100,0
Bevétel	2 400,7	376,5	2 287,6	2 297,9	95,7	100,5
Támogatás	5 777,3	5 539,8	6 193,8	6 193,8	107,2	100,0
Létszám (fő)	1 322,0	1 399,0	1 399,0	1 384,0	104,7	98,9

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi előirányzat-módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Kiadásból személyi juttatás
Eredeti előirányzat	5 916,3	376,5	5 539,8	3 235,9
Módosítások jogcímenként				
Kormány hatáskörben	198,8		198,8	190,7
Köztisztviselői minimálbér többlet	53,9		53,9	40,8
Köztisztviselői illetményr. mód.	197,8		197,8	149,9
2327/2003.(XII.16.) Korm.h.	-52,9		-52,9	
Fejezeti felügyeleti hatáskörben	1 900,5	1 445,3	455,2	379,0
- Fejezeti kezelésű előirányzat átcsoport.	619,8	143,5	476,3	48,5
Törvényhozó és végrehajtó sz. beruh.	110,2	50,0	60,2	
Környezetvédelem beruházásai	263,8	93,5	170,3	
Szigetközi térség megfigyelő rendszere	31,4		31,4	4,5
Balaton intézk. terv és nagy tavaink. v.	115,7		115,7	24,9
ANP intézményfejl. technikai feltét.	70,0		70,0	19,1
Fejezeti tartalék	28,7		28,7	
- Fejezeten belül előirányzat átadás	-21,1		-21,1	
- Kiemelt előir. közötti átcsoport.				23,9
- Egyéb saját bevételi többlet	1 301,8	1 301,8		253,3
Intézményi hatáskörben	465,8	465,8		53,3
- Előző évi előirányzat maradvány felh.	465,8	465,8		53,3
Módosított előirányzat	8 481,4	2 287,6	6 193,8	3 805,6

A 2003. évi költségvetés a bővülő környezetvédelmi hatósági, szakhatósági feladatok színvonalának javítására 50 fő létszámfejlesztést biztosított. A kormányzati létszámcsökkentés megállapításakor az EU jogharmonizációra és a hatósági, szakhatósági feladatokra tekintettel a felügyelőségek mentesültek a létszámcsökkentési kötelezettség alól.

A működési bevételek döntő többsége az alaptevékenységgel kapcsolatos szolgáltatásokból származik (Laboratóriumi víz-, levegő- és zajvizsgálatokkal kapcsolatos bevételek). A laboratóriumi vizsgálatokra 2003. évben jelentős igény mutatkozott, melynek következtében a bevételek 70 %-kal túlteljesültek.

Központi beruházások

Elkészült és átadásra került a Nyugat-dunántúli Környezetvédelmi Felügyelőség laboratórium épülete, valamint megkezdődött az Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi Felügyelőség székházának a bővítése. A Tiszántúli Környezetvédelmi Felügyelőség székház-építésének az engedélyeztetése és közbeszerzési eljárása befejeződött, a beruházás tényleges kezdésére 2004-ben került sor.

A Törvényhozó és végrehajtó szervek beruházásai, valamint a Környezetvédelem beruházásai előirányzat terhére megvalósult további beruházások: gépjárművek, laboratóriumi berendezések, bútorok, épület-berendezések beszerzése, kisebb rekonstrukciós munkák.

A megvalósult beruházások pénzforgalmi adatai:

- ingatlanok vásárlása, létesítése	188,9 M Ft
- földterület vásárlás	1,7 M Ft
- gépek, berendezések és felszerelések vásárlása	59,3 M Ft
- járművek vásárlása	48,6 M Ft
- Beruházási kiadások általános forgalmi adója	73,1 M Ft
Összesen	371,6 M Ft

Lakásépítés, lakásvásárlás támogatása

	ezer forint
Lakásépítési, lakásvásárlási számla nyitó állomány	7 287
Költségvetési forrásból Alap növelése	11 400
Költségvetés javára Alap csökkentése	2 140
Munkáltatói kölcsön kifizetés 36 fő részére	13 200
Visszatörlesztések, kamatok összesen	8 144
Kezelési költség, egyéb elszámolt kiadások	516
Lakásépítési, lakásvásárlási számla záró állomány	10 975

Kölcsönök állománya 2003. XII. 31-én 25 683

Előirányzat maradvány elszámolása

Az előző évi előirányzat maradvány 465,8 millió forint volt, mely teljes egészében felhasználásra került.

A 2003-ban keletkezett előirányzat maradvány 330,9 millió forint, amelyből kiadási megtakarítás 320,5 millió forint, bevételi többlet 10,4 millió forint.

7. cím Vízügyi területi szervek

A címhez a beszámolási időszakban 12 vízügyi igazgatóság tartozott. Az egyes vízügyi igazgatóságok nevében is megjelenő területi illetékessége, valamint székhelye azonos a környezetvédelmi felügyelőségekével.

A vízügyi igazgatóságok köztisztviselői törvény hatálya alá történő besorolásával kapcsolatban a vízügyi igazgatóságok dolgozóit képviselő országos reprezentatív szakszervezet (Vízügyi Országos Szakszervezet) az Alkotmánybírósághoz for-

dult. Az AB 2002. novemberben hozott döntése értelmében a vízügyi igazgatóságok a köztisztviselői törvény hatálya alá tartoznak.

Az Alkotmánybíróság döntésének végrehajtásához szükséges szabályozási és pénzügyi háttér megteremtése és a tényleges végrehajtás a II. félévben realizálódott. Ennek keretében a szakszervezettel több ízben egyeztetésre került sor a döntés végrehajtására vonatkozó kormány-előterjesztés tervezetéről, majd a kormány-döntés után annak végrehajtásáról. A köztisztviselővé való átsorolás mintegy 2300 főt érintett. A közalkalmazotti és a köztisztviselői törvény eltérő illetményrendszeréből származó elszámolásokat és a pénzügyi rendezéseket visszamenőlegesen, az Alkotmánybíróság 2002. november 27-ei határozatának napjáig kellett elkészíteni.

A jogerős határozatokban megállapított vízkészlet járulék (vkj.) behajtása a VIZIG-ek adóhatósági jogkörének gyakorlati alkalmazása tekintetében továbbra is gondot jelent, mert a VIZIG-ek nem rendelkeznek a végrehajtás foganatosításához a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényben előírt képesítésű szakértőkkel.

2003. évben jelentős csapadékhiány és így aszályos vízháztartási helyzet alakult ki. A vízhiányt tetézte az a rendkívül hosszú és az átlagosnál jóval melegebb időszak, amely április végétől szeptember elejéig tartott. A környezetvédelmi és vízügyi miniszter az országosan aszályosnak minősített időjárás kezdő napját 2003. áprilisi 15-ben, befejező napját 2003. november 15-ben határozta meg. A vízügyi igazgatóságok vízfelhasználást korlátozó, illetve vízpótlási intézkedései következtében katasztrófális helyzet végül is nem alakult ki, a megtett intézkedéseik viszont a költségvetésüket igen súlyosan terhelte.

A költségvetési előirányzatok teljesítése

Megnevezés	2002. évi tény	2003. évi eredeti előir.	2003. évi módosított előir.	2003. évi tény	4/1	4/3
	1	2	3	4	5	6
	millió forintban, egy tizedessel				% -ban	
Kiadás	34 021,0	16 015,0	34 788,5	33 742,0	99,2	97,0
Ebből személyi juttatás	8 580,7	8 447,3	11 476,6	11 243,6	131,0	98,0
központi beruházás	8 764,5		7 184,6	7 184,3	82,0	100,0
Bevétel	14 690,1	5 428,1	15 863,7	15 221,9	103,6	96,0
Támogatás	22 001,9	10 586,9	18 924,8	18 924,8	86,0	100,0
Létszám (fő)	5 259,0	4 859,0	4 856,0	5 135,0	97,6	105,7

millió forintban, egy tizedessel

2003. évi előirányzat-módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támo- gatás	Kiadásból személyi juttatás
Eredeti előirányzat	16 015,0	5 428,1	10 586,9	8 447,3
Módosítások jogcímenként				
Kormány hatáskörben	1 851,0		1 851,0	1 260,1
Köztisztviselői illetményr. mód.	204,3		204,3	154,7
2221/2003.(IX.19.) Korm.h.	600,0		600,0	454,5
2221/2003.(IX.19.) Korm.h.	600,0		600,0	252,0
Létszámcsökk. többletkiadása	550,9		550,9	398,9
2327/2003(XII.16.) Korm.h.	-104,2		-104,2	
Fejezeti felügyeleti hatáskörben	14 144,4	7 657,5	6 486,9	1 769,2
- Fejezeti kezelésű előirányzat átcsoport.	7 119,4	667,5	6 451,9	100,0
Vízügyi szervek beruházásai	96,0		96,0	
Egyéb vízminőségvédelem	254,9		254,9	
Vízbázisvédelem	1 412,5	189,3	1 223,2	
Vízrajz	184,7	17,9	166,8	
Balatoni vízminőségvédelem	801,4	51,4	750,0	
Nagymaros feletti befejezetlen védtt. r.	1,0		1,0	
Elsőrendű árvízvédelmi művek fejl.	1 179,9	113,2	1 066,7	
Folyó- és tószabályozás	409,9	23,9	386,0	
Nagyműtárgyak rekonstrukciója	541,3	28,6	512,7	
Dombvidéki vízrendezés	309,2	41,4	267,8	
Síkvidéki vízrendezés	884,6	17,4	867,2	
Vízpótló és elosztó rendszerek	167,7	49,3	118,4	
Duna-Tisza-közi homokhátság vízv..	135,0		135,0	
Balatoni vízkárelhárítás	57,1	3,2	53,9	
Vízkezelés gazdálkodási létesítmények	251,9	131,9	120,0	
Vízkezelési művek fenntartása	395,6		395,6	100,0
Távlati ivóvízbázisok fenntartása	32,2		32,2	
Kutatási feladatok	4,5		4,5	
- Fejezetben belül előirányzat átadás	35,0		35,0	
- Előző évi előirányzat maradvány felh.	-144,2	-144,2		
- Kiemelt előir. közötti átcsoport.				211,3
- Egyéb saját bevételi többlet	7 134,2	7 134,2		1 432,5
Intézményi hatáskörben	2 778,1	2 778,1		25,4
- Előző évi előirányzat maradvány felh.	2 778,1	2 778,1		25,4
Módosított előirányzat	34 788,5	15 863,7	18 924,8	11 476,6

A 2003. évi tényletszám tartalmazza a közmunkások, illetőleg a közhasznú munkát végzők (pályázat útján foglalkoztatott munkások) létszámát is. A kormányzati létszámcsökkentés a vízügyi igazgatóságokat 292 fővel érintette, amelynek végrehajtása 2003. végéig befejeződött.

A költségvetési gazdálkodás legszűkebb keresztmetszete a karbantartási, fenntartási területen jelentkezett, mivel az üzemelési és szakigazgatási tevékenység maradéktalan ellátása mellett a karbantartásokra minimális forrás állt rendelkezésre.

A 2003. évi ár- és belvív-védekezés többletkiadásainak a felét finanszírozta a központi költségvetés általános tartaléka, a másik felét a VICE és az igazgatóságok költségvetése biztosította.

A Vízügyi céllelőirányzat területi működtetésével összefüggő feladatok ellátását a VIZIG-ek kiemelt feladatként kezelik, mind a vízkészlet-járulék (vkj.), mind a VICE pályázattal kapcsolatos feladatok tekintetében, továbbá ellátják a vízügyi céllelőirányzathoz pályázat útján elnyert támogatások felhasználásának ellenőrzését, melynek fejében a VICE 2003. évben 3,4 milliárd forint átadott pénzeszközt biztosított.

Az igazgatóságok többletbevételüket tárgyi eszközök beszerzésére, alapfeladat finanszírozására fordították, illetve vállalkozási tevékenység keretében az eredeti előirányzatot lényegesen meghaladó volumenű kormányzati beruházást végeztek saját kivitelezésben.

Az egyéb saját bevételi többletekből a Vízügyi céllelőirányzathoz átvett pénzeszköz 3,3 milliárd forint volt, amelyet ár- és belvízi védekezésre, aszálykárrel kapcsolatos vízpótlásokra használtak fel.

A tárgyi eszközök értékesítésből származó bevétel 258,8 M Ft volt, amely döntően szórvány telkek, funkciót veszített gátórházak értékesítéséből származnak, illetve olyan ingatlanok eladására kerül sor, amelyeket nem éri meg az igazgatóságoknak felújítani. A tárgyi eszközökből származó bevételeket az igazgatóságok a saját beruházásaik finanszírozására fordították.

Központi beruházások

A Törvényhozó és végrehajtó szervek beruházásai, valamint a Vízügyi szervek beruházásai előirányzat a Felső-Tisza-vidéki VIZIG, a Közép-Duna-völgyi VIZIG, a Közép-dunántúli VIZIG, a Közép-Tisza-vidéki VIZIG és a Tiszántúli VIZIG irodaház infrastruktúra fejlesztésére és rekonstrukciójára került felhasználásra.

A megvalósult beruházások pénzforgalmi adatai:

- immateriális javak vásárlása	324,6 M Ft
- ingatlanok vásárlása, létesítése	5 006,0 M Ft

- gépek, berendezések és felszerelések vásárlása	397,0 M Ft
- járművek vásárlása	109,6 M Ft
- Beruházási kiadások általános forgalmi adója	1 347,1 M Ft
Összesen	7 184,3 M Ft

A vízvédelmi és vízgazdálkodási központi beruházások jelentős része a vízügyi intézmények költségvetésén keresztül valósult meg, ezek a beruházások a kormányzati feladatok végrehajtásánál és a fejezeti kezelésű előirányzatok felhasználásánál kerültek bemutatásra.

Vállalkozási tevékenység

A vízügyi igazgatóságok gazdasági társaságokba kiszervezett vállalkozási tevékenységén túlmenő vállalkozás keretében végzik a vízügyi beruházások kivitelezését, valamint szabad kapacitásuk egy részében szolgáltatásokat végeznek az önkormányzatok, vállalkozások és a lakosság részére, amely elsősorban mélyépítési munkából áll. A vállalkozási tevékenységből származó bevételek évek óta csökkenő tendenciát mutatnak, mivel a saját vállalkozásban végezhető központi beruházások volumene csökkent.

A vállalkozási tevékenységből származó bevétel 2003. évben 1.263,8 M Ft volt.

Gazdasági társaságban való részvétel

A címhez tartozó intézmények gazdasági társaságokban való tulajdonosi részese-
dése a következő (ezer forintban):

Szegedi Vízügyi Építőipari és Szolgáltató Kft.	225 638
VÍZPART Kft.	4 400
Vízvár MBSZ Kft.	144 770
Vízhasznosítási Kft.	121.286
Dráva Vízépítő Kft.	17 200
Gátépítő Kft.	66 580
SAVIÉP Kft.	21 019
FETIVÍZ Kft.	116 953
Felsőszabolcsi Halászati Termelő KKT	5 000
FEVIÉP Kft.	120 960
ÉPVIZKÖR Kft.	76 030
DUNAKŐ Kft.	26 000
Biztonsági Üzem Kft.	97 660
KÖTIVIÉP Kft.	297 000
Vasi VÍZ-KÖR Kft.	183 048

Aduviép Kft.	9 450
Bajai Országos Közforgalmú Kikötő Kft.	7 000
Ciklon Kft.	700
ÉDUVÍZ Kft.	142 365
Pannon Hajózási és Vízügyi Kft.	49 855
VÍZINSZÓ Kft.	2 060
RÓNA-IM Kft.	230 540

A gazdasági társaságok 2002. évi elszámolt eredményéből származó 2003. évi osztalék és hozambevétel 207,5 millió forint volt.

Lakásépítés, lakásvásárlás támogatása

	ezer forint
Lakásépítési, lakásvásárlási számla nyitó állomány	38 140
Költségvetési forrásból Alap növelése	922
Költségvetés javára Alap csökkentése	319
Munkáltatói kölcsön kifizetés 63 fő részére	23 389
Visszatörlesztések, kamatok összesen	33 125
Kezelési költség, egyéb elszámolt kiadások	4 153
Lakásépítési, lakásvásárlási számla záró állomány	44 326
Kölcsönök állománya 2003. XII. 31-én	100 049

Előirányzat maradvány elszámolása

Az előző évi költségvetési előirányzat maradvány és vállalkozási tartalék 2 765,9 millió forint volt, amely teljes egészében felhasználásra került.

A 2003-ban keletkezett költségvetési előirányzat maradvány és vállalkozási tartalék 404,7 millió forint, amelyből kiadási megtakarítás 666,5 millió forint, bevételi lemaradás -261,8 millió forint, valamint vállalkozási tevékenység eredménye 79,7 millió forint.

10. cím Fejezeti kezelésű előirányzatok

Az előirányzatok felhasználása az államháztartási törvény szerint egyrészt fejezeten kívüli felhasználás esetén közvetlen átutalással, másrészt fejezeten belül valamely intézmény részére feladat- és előirányzat átadással történik. Az első esetben a feladat teljesítése a fejezeti kezelésű előirányzatoknál, a második esetben annál a címnél jelenik meg, melyikhez az átvevő intézmény tartozik.

A fejezeti kezelésű előirányzatok előző évi maradványa fejezeten belüli felhasználás esetén pénzeszköz átadással kerülnek a megvalósító intézményekhez.

A költségvetési előirányzatok teljesítése

Megnevezés	2002. évi tény	2003. évi eredeti előir.	2003. évi módosított előir.	2003. évi tény	4/1	4/3
	1	2	3	4	5	6
	millió forintban, egy tizedessel				% -ban	
Kiadás	55 139,0	80 312,7	97 942,2	44 870,5	81,4	45,8
Ebből személyi juttatás		397,0	170,9			
központi beruházás	800,4	17 888,0	7 732,9	938,4	117,2	12,1
Bevétel	24 250,3	18 496,9	43 812,3	23 860,4	98,4	54,5
Támogatás	47 610,0	61 815,8	54 129,9	54 129,9	113,7	100,0
Létszám (fő)						

... millió forintban, egy tizedessel

2003. évi előirányzat-módosítások levezetése	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Kiadásból személyi juttatás
Eredeti előirányzat	80 312,7	18 496,9	61 815,8	397,0
Módosítások jogcímenként				
Országgyűlés hatáskörében	2 222,0		2 222,0	
Önkormányz. céltámogatás átcso.	2 222,0		2 222,0	
Kormány hatáskörben	5 180,6		5 180,6	
1022/2003.(III.27.) Korm.h.	1 400,0		1 400,0	
1075/2003.(VII.30.) Korm.h.	250,0		250,0	
207/2003.(XII.10.) Korm.rend.	17,2		17,2	
2281/2003.(XI.11.) Korm.h.	10,2		10,2	
2327/2003(XII.16.) Korm.h.	-618,9		-618,9	
Célelőirányzatok közp. bevétel mód	4 122,1		4 122,1	
Fejezeti felügyeleti hatáskörben	10 226,9	25 315,4	-15 088,5	-226,1
- Fejezeti kezelésű előirányzat átcso.	-15 013,8		-15 013,8	-197,1
Törvényhozó és végrehajtó sz. beruh.	-611,7		-611,7	
Meteorológiai szolgáltatás beruházásai	6,9		6,9	
Környezetvédelem beruházásai	-170,3		-170,3	
Természetvédelem beruházásai	-169,0		-169,0	
Vízügyi szervek beruházásai	-260,0		-260,0	
Kiemelt városok szennyvízkezelése	-352,9		-352,9	
Duna Bp. Szap közötti szakasz rend.	-201,6		-201,6	
Felső-Tisza-vidéki árvízvéd. rendszer f.	-1 428,9		-1 428,9	
Bodrogi közti árvízvédelmi rendszer fejl.	-413,3		-413,3	
Közép-Tiszai árvízvédelmi rendszer	-1 026,1		-1 026,1	

Egyéb regionális víziközmű hálózat f.	-403,2		-403,2	
Balatoni regionális víziközmű hálózat	-999,4		-999,4	
Egyéb vízminőségvédelem	-254,9		-254,9	
Vízbázisvédelem	-1 333,5		-1 333,5	
Vízrajz	-166,8		-166,8	
Balatoni vízminőségvédelem	-793,7		-793,7	
Nagymaros feletti befejezetlen véd. r.	-101,0		-101,0	
Vízügyi informatikai rendszer	-68,0		-68,0	
Elsőrendű árvízvédelmi művek fejleszt	-1 718,8		-1 718,8	
Folyó- és tószabályozás	-386,0		-386,0	
Nagyműtárgyak rekonstrukciója	-512,7		-512,7	
Dombvidéki vízrendezés	-267,8		-267,8	
Síkvidéki vízrendezés	-867,2		-867,2	
Vízpótló és elosztó rendszerek	-118,4		-118,4	
Duna-Tisza-közi homokhátság vízv..	-135,0		-135,0	
Balatoni vízkárelhárítás	-53,9		-53,9	
Vízkezelés gazdálkodási létesítmények	-120,0		-120,0	
Infrastruktúra fejlesztési feladatok	-3,2		-3,2	
Szigetközi térség megfigyelő rendszere	-32,0		-32,0	-4,5
Szigetközi térség kárainak mérséklése	-30,0		-30,0	
Balaton intézk. terv és nagy tavaink v.	-153,0		-153,0	-30,2
Védett természeti ter. védeltségi szint h	-376,4		-376,4	
Duna-Tisza-közi homokhátság körny. f	-14,0		-14,0	
Vízkárelhárítási művek fenntartása	-395,6		-395,6	-100,0
Távlati ivóvízbázisok fenntartása	-32,2		-32,2	
Kutatási feladatok	-51,8		-51,8	
Informatikai eszközfenntartás	-16,9		-16,9	
Főtisztviselői kar illetményének finansz	-10,2		-10,2	-7,7
ANP intézményfejl. technikai feltét.	-120,0		-120,0	-19,5
ANP jogharmonizáció műszaki megal.	-75,0		-75,0	-3,6
ANP hulladékgyűjt. intézményrendszer	-99,8		-99,8	
EU környezetvéd. támogatás. pályáz. f.	-64,0		-64,0	-1,6
EU integrációs vízügyi feladatok	-54,6		-54,6	
Uniós projektek előkészítése	-226,0		-226,0	
Környezetvédelmi alap célfeladatok	-130,0		-130,0	-30,0
Fejezeti tartalék	-201,9		-201,9	
- Más fejezettől előirányzat átvétel	136,0		136,0	
- Más fejezethez előirányzat átadás	-210,7		-210,7	
- Kiemelt előir. közötti átcsoportosítás				-29,0
- Előző évi előirányzat maradvány felh.	22 027,9	22 027,9		
- Egyéb saját bevételi többlet	3 287,5	3 287,5		
Módosított előirányzat	97 942,2	43 812,3	54 129,9	170,9

Az egyes fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásainak jogcím szerinti módosítását a következő táblázat mutatja be.

Fejezeti kezelésű előirányzatok 2003. évi kiadási előirányzat-módosításainak levezetése

millió forintban, egy tizedessel

	Eredeti előir.	OGY	Kormány	Fejezeti hatáskörben						Módosított előir.	
		hatáskörben		Bevételi többlet	Előir. maradv.	Átcsoportosítások					
						Fej. kez. előir. között	Más fejezet-től	Más fejez. intézm. Meghat. feladatra	Tovább finansz. Meghat. feladatra		
Törvényhozó és végrehajtó szervek beruház.	1 400,0				273,8					-611,7	1 062,1
Meteorológiai szolgáltatás beruházásai	182,0				573,0					6,9	761,9
Környezetvédelem beruházásai	290,0				93,5					-170,3	213,2
Természetvédelem beruházásai	220,0				49,1		36,0			-169,0	136,1
Vízügyi szervek beruházásai	260,0				2,5					-260,0	2,5
Kiemelt városok szennyvízkezelése	2 367,0				992,4					-352,9	3 006,5
Duna Bp. Szap közötti szakaszának rend.	203,0				0,1					-201,6	1,5
Felső-Tisza-vidéki árvízvédelmi r. fejl.	2 629,0				527,9					-1 428,9	1 728,0
Bodrogközi árvízvédelmi rendszer fejl.	609,0									-413,3	195,7
Közép-Tiszai árvízvédelmi rendszer	706,0		1 000,0							-1 026,1	679,9
Egyéb regionális víziközmű hálózat fejl.	406,0				127,2					-403,2	130,0
Balatoni regionális víziközmű hálózat	1 845,0				0,1					-999,4	845,7
Egyéb vízminőségvédelem	276,0				17,7					-254,9	38,8
Vízbázisvédelem	1 420,0				395,8					-1 333,5	482,3
Vízrajz	177,0				72,3					-166,8	82,5
Balatoni vízminőségvédelem	741,0		250,0		51,4					-793,7	248,7
Nagymaros feletti befejezetlen védtöltések r.	101,0				0,3					-101,0	0,3
Vízügyi informatikai rendszer	68,0									-68,0	
Elsőrendű árvízvédelmi művek fejlesztése	1 347,0		400,0	1,6	138,2		100,0			-1 718,8	268,0
Folyó- és tószabályozás	406,0				69,8					-386,0	89,8
Nagyműtárgyak rekonstrukciója	575,0				28,6					-512,7	90,9
Dombvidéki vízrendezés	271,0				41,4					-267,8	44,6
Síkvidéki vízrendezés	880,0				17,4					-867,2	30,2

	Eredeti előir.	OGY		Kormány	Fejezeti hatáskörben						Módosított előir.
		hatáskörben		Bevételi többlet	Előir. maradv.	Átcsoportosítások					
						Fej. kez. előir. között	Más fejezet-től	Más fejez. intézm. Meghat. feladatra	Tovább finansz.	Saját int. Meghat. feladatra	
Környezetvédelmi Phare (HU-0204)	1 382,5										1 382,5
Környezetvédelmi Phare (HU-03xx)	206,2										206,2
ISPA támogatásból megvalósuló programok	20 415,0	2 222,0	-518,9			-4 297,7					17 820,4
Győr város szennyvíztisztító telep fejl.					1 256,0	1 416,9					2 672,9
Hajdú-Bihar m regionális hulladékgazd.					472,3	785,0					1 257,3
Szeged szennyvízkez. csatornahálózat					1 466,7	974,6					2 441,3
Miskolc regionális hulladékgazd.						440,0					440,0
Techn. segítségny. Pécs, Cegléd, Sajó						44,0					44,0
Támogatás ISPA monitoring biz.						31,8					31,8
Techn. segítségnyújtás Főv. m. jogú városok											
ISPA pályázati tenderdok.						233,5					233,5
Bp. központi szennyvíztisztító telep						220,4					220,4
Vaskúti hulladékgazdálkodási rendszer fejl						78,1			-78,1		
Tisza-tavi hulladékgazdálk.				12,7		6,4					19,1
Szakértői segítségnyújtás Kohéziós Alap						67,0					67,0
EU környezetvéd. támogatások pályáz. f.	150,0				112,1					-64,0	198,1
EU integrációs vízügyi feladatok	54,6									-54,6	
Uniós projektek előkészítése	326,0		-100,0							-226,0	
Környezetvédelmi alap célfeladatok	27 141,8		5 728,0		12 828,0					-130,0	45 567,8
Környezetvédelmi alap célf. svájci segély				1 034,8							1 034,8
Vízügyi célelőirányzat	9 700,0		-1 605,8	1 300,0	63,8						9 458,0
Fejezeti tartalék	201,9									-201,9	
Összesen	80 312,7	2 222,0	5 180,7	3 287,4	22 027,9	0,0	136,0	-132,6	-78,1	-15 073,8	97 942,2

10 / 1 Beruházások

A Beruházások előirányzata a költségvetés tervezésekor a fejezeti kezelésű előirányzatok között szerepel, a felhasználásakor pedig a feladatfinanszírozás szabályai szerint előirányzat átadással kerül az intézmények költségvetésébe.

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma			millió forint
8 / 1 / 1 Törvényhozó és végrehajtó szervek beruházásai			
- saját intézmény (10 db)	235,7		235,7
8 / 1 / 2 Meteorológiai szolgáltatás beruházásai			
- saját intézmény (1 db)	569,8		569,8
8 / 1 / 3 Környezetvédelem beruházásai			
- saját intézmény (2 db)	93,5		93,5
8 / 1 / 4 Természetvédelem beruházásai			
- saját intézmény (5 db)	49,1		49,1
8 / 1 / 5 Vízügyi szervek beruházásai			
- saját intézmény (1 db)	2,5		2,5

A 10/1/1–10/1/5 címrendhez tartozó beruházások előirányzatából megvalósított fejlesztések az egyes címeknél kerültek bemutatásra.

10 / 1 / 6 Kiemelt városok szennyvízkezelése

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	Meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma			millió forint
-önkormányzat/intézménye (6 db)	940,2		940,2

A fővárosi Központi Szennyvíztisztító Telep beruházásának előkészítése kapcsán a tervezési munkák (EU technikai segítségnyújtás keretében svéd-magyar konzorcium készíti a kivitelezésre vonatkozó EU - Kohéziós Alap pályázati dokumentációt) és a szennyvíztisztító telep területének megvásárlása történt meg, melyekhez a tényleges felhasználás teljes egészében a 2002. évi maradvány terhére történt, összesen 865 millió forint támogatási értékkel.

Veszprém város szennyvíztelepi beruházása műszakilag a tervezett ütemnek megfelelően haladt, az éves tervezett teljesítés a II ütem egészére megtörtént, a

maradvány-összeg 42.740 ezer Ft a kivitelező késedelmes teljesítési miatt benyújtott kötbér számla feletti vita miatt nem lett kiegyenlítve.

Szekszárd város beruházásnak 2003-as évre tervezett műszaki fejlesztési feladatai elkészültek, a 19.935 ezer Ft értékű maradvány összegéről szóló számla pénzügyi kiegyenlítése folyamatban van. A beruházás technikai lezárása áthúzódik 2004-re, az állami támogatást kapott beruházási részt teljes egészében befejezték 2003-ban, a próbaüzem áthúzódik 2004-re.

Tatabánya térség regionális szennyvíziszap kezelése beruházáson a szentgyörgypusztai iszaptárolók műszaki átadása megtörtént. A második oldali energia ellátás kiépítésre kerülő 20kv-os távvezetéke – az engedélyezési eljárás elhúzódása miatt 2003-ban nem valósult meg. A kiépítést követően alakítható ki az új transzformátor állomás rácsatlakozása.

Tata városi szennyvíztisztító fejlesztés célja az 5.000 m³/d (csúcsterhelés 6.000 m³/d) névleges kapacitású, üzemelő szennyvíztisztító telep technológiai fejlesztése korszerű tisztítási technológia és műszaki megoldás biztosításával. A beruházáshoz a környezetvédelmi engedély kiadásra került.

10 / 1 7 Vizkérelhárítás

10 / 1 / 7 / 1 Duna Budapest-Szap közötti szakaszának rendezése

A Duna 1695 fkm-ben lévő hajózási akadályok megszüntetésének szerződés szerinti munkái elkészültek, az 1799-1794 fkm szelvények között tervezett sarkantyúk építése, a tervezett kömennyiség beépítése megtörtént.

A monitoring rendszer üzemeltetése során az észlelések folyamatosan történtek a Határvízi Bizottság által előírt mérésekkel kiegészítve. A tervezések közül a Patkányosi mellékágrendszer rehabilitációjának ajánlati dokumentációja elkészült. A dömösi gázló rendezéséhez a környezetvédelmi engedély kiadásra került.

10 / 1 / 7 / 2 Felső-Tisza-vidéki árvízvédelmi rendszerek fejlesztése

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	Meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma		millió forint	
- saját intézmény (1 db)	527,9		527,9

A töltésfejlesztés a Tisza bal partján Tizsakóród-Tizsacsécse, Olcsvaapáti, a Szamos folyón Olcsvaapáti-Panyola, Szamosszeg, Szamoskér szakaszai elké-

szültek. A megközelítő utak helyreállítása, a folyószabályozási munkák és az őrtelepek, védelmi központok felújítása 2004-ben fejeződik be.

Az ukrán távadatmérő rendszer fejlesztésének műszaki átadása, üzembe helyezése megtörtént. A hagyományos magyar észlelőhálózat, a számítástechnikai rendszer és a hírközlő rendszer tervezett fejlesztése megvalósult, továbbá a fenntartó és védelmi gépek beszerzése megtörtént.

10 / 1 / 7 / 3 Bodrogközi árvízvédelmi rendszer fejlesztése

A tervezett töltésfejlesztési munkák Gávavencsellő, Tiszabercel, Tiszakarád, Vencsellő térségét érintik. A Gávavencsellő-Tiszabercel (Tisza jp 14+60-17+500 tkm) térségét érintő töltésfejlesztés 85 %-ban valósult meg. A Tiszabercel-Tiszakarád (Tisza jp 21+600-24+250 tkm) közötti fejlesztés előminősítési eljárása és az érintett területek tulajdonjogának rendezése folyamatban van. A Vencsellő térségét érintő (Tisza jp 9+650-14-600 tkm) 2002-ben elkészült, műszaki átadás-átvételi eljárása és pénzügyi teljesítése 2003-ban realizálódott.

A tiszakarádi fakadóvíz-elvezetés II. ütem tervezett munkái elkészültek, a műszaki átadás-átvételi eljárás folyamatban van. A kenézlői gravitációs zsilip megszüntetése, valamint a tiszakarádi szivattyútelep környezetének árvízi biztonságát szolgáló beavatkozások elkészültek, műszaki átadás-átvételi eljárás mindkét munkánál lezárult.

10 / 1 / 7 / 4 Közép-Tiszai árvízvédelmi rendszer fejlesztése

Elkészült a Tárház-Téglaházi szakasz, a műszaki átadása megtörtént; a Guttenberg téri védműerősítés tervének engedélyezési eljárása a lakossági egységes hozzájárulás hiányában időben elhúzódik, a Gábor Áron téri szivattyúk és villamos energia ellátást biztosító trafó állomás próbaüzeme folyamatban van.

A tiszaligeti parapetfal műszaki átadása megtörtént, az üzembe helyezési eljárás megkezdődött. A tiszaligeti körtöltéshez szükséges pénzügyi fedezet hiányában csak a közmű kiváltásokra került sor. Terv szerint valósult meg a védelmi informatikai fejlesztés, a védelmi anyag és eszköz beszerzés. A 2003-as munkák tervei, valamint a Szolnok 10.02/1 és a Tiszaroffi gátórház engedélyes tervei időben elkészültek.

A Vásárhelyi Terv Továbbfejlesztéséhez kapcsolódó „Megvalósítási terv” készítése a Tisza-völgyi árapasztó rendszer I. ütemére, valamint a kapcsolódó kistérségekben az életfeltételeket javító földhasználati és fejlesztési program kidolgozása I. ütemét a VIZITERV Kft. elkészítette.

Az 1022/2003.(III.27.) Korm. határozattal biztosított 1 milliárd forint felhasználásával tervezett munkák Tiszaroff, Tószeg és Tiszalök térségét érintik. Tiszaroffnál a tervezett töltéshelyezés (Tisza bp 125+600-126+200 tkm), valamint partbiztosítás, partvédelem (Tisza bp 125+630-125+980 tkm) előkészítő munkái folyamatban vannak, a tényleges kivitelezői munkák a 2004. tavaszi várható árhullámok levonulását követően kezdődnek meg. A gátórház kiviteli munkái megkezdődtek. Tószeg térségében az 1a ütem munkái kezdődtek el, amely magában foglalja a csapadékvíz árvédelmi töltésen való átvezetését szolgáló 3. sz. zsilipes átereszt megépítését, és a Közös-csatorna műtárgyának zárasi biztonságát javító felújítását. A Tiszalöki vlp üzemképességének biztonságát szolgáló beavatkozásokat az ÉVIZIG elkészítette, a műszaki átadás megtörtént.

10 / 1 / 8 Egyéb regionális víziközmű hálózat fejlesztése

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma	millió forint		
- saját intézmény (1 db)	126,8		126,8

Közép-Nógrád Mátrai RV vízellátó rendszer összekötése I-II. ütem: 2060 fm DN 200-as GÖV vezeték fektetése és üzempróbája eredményesen megvalósult.

Velence-tavi térség regionális szennyvízelvezető és ivóvízellátó rendszer fejlesztése: Az Agárdi szennyvíztisztító telep vízjogi létesítési engedélyezési tervét a tervező átadta, amely a szükségesnek ítélt korrekciók miatt módosításra a tervezőnek visszaadásra került. A környezetvédelmi hatástanulmány elkészült, a környezetvédelmi engedélyt a felügyelőség kiadta.

Pécs-Mohács regionális vízműrendszer fejlesztése: A vízjogi létesítési engedély meghosszabbítása megtörtént. A derítő szerkezetkész állapotra elkészült, a technológiai szerelés megkezdődött.

Gesztrédi Vízmű távvezeték építése: A kiadott vízjogi létesítési engedélyt a Nyírerdő Rt. megfellebbezte. Az új eljárás lefolytatással összefüggésben felmerült a tervek korszerűségi felülvizsgálata.

Dunakanyar jobbpárt regionális vízműrendszer fejlesztése I. ütem, 1. szakasz: A Pilisjászfalu-Tinnye összekötő vezeték vízjogi létesítési engedélyeztetése megtörtént.

Dorog-Esztergom térség vízellátásának fejlesztése I. ütem I. szakasz: A karsztkút fúrása (a tervezett 300 m mélységig) és bekötése megtörtént, műszaki átadása lezárult.

KFCS vízmű technológiai fejlesztése: A beruházás műszaki átadás-átvétele, üzembe helyezése megtörtént, a pénzügyi teljesítés 2004. évben valósul meg.

10 / 1 / 9 Balatoni regionális víziközmű hálózat fejlesztése

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	meghatározott feladatra
Kedvezményezett köre és száma		millió forint	
- saját intézmény (1 db)	0,1		0,1

Balatonakarattya térség csatornázása és szennyvíztisztítása V/1-2. ütem: A szennyvíztisztító telep bővítése során az építési, gépészeti és egyéb munkák befejeződtek.

Balatonmária térség csatornázása és szennyvíztisztítása II. ütem: A 2180/2001.(VII.13.) Korm. határozatban foglalt gyorsítási programnak megfelelően csatlakozó települések – Főnyed, Tikos, Szegerdő, Hollád – főművi rendszerének kialakítása – forrás hiányában – csak 2003-ban kezdődhetett meg a közbeszerzési eljárás megindításával.

Keszthely térség csatornázása és szennyvíztisztítása IV./2 ütem: A 2003. évi tervben a Sármellék-Zalavár szennyvíz főgyűjtő kivitelezésének indítása szerepelt. A szennyvízelvezetés engedélyezési tervekészítéséhez a nyomvonal kiválasztása az érintettek bevonása miatt lelassult.

Badacsony térség csatornázása és szennyvíztisztítása II. ütem: A 2180/2001.(VII.13.) Korm. határozatban foglalt gyorsítási program szerint elkészült a IV. ág (Nemesgulács-Kisapáti főgyűjtő és átemelő), továbbá a II. ág II. szakasz (Badacsonytomaji strand melletti főgyűjtő) kivitelezéséhez a közbeszerzési eljárás megindult.

Balatonfüred csatornázása és szennyvíztisztítása V/1. ütem: A nyugati főgyűjtő létesítményei elkészültek, az üzempróbákat a vállalkozó elvégezte, a próbaüzem befejeződött.

Balaton térség regionális szennyvízelvezetése és szennyvíztisztítása: A műszaki átadás-átvétel és a próbaüzem lezárult. A „nyári” Vízmű 2003. májusban újra indult. Az ÁNTSZ által előírt AOX határérték-vizsgálatok elkészültek.

Keszthelyi szennyvíztisztító telep technológiai korszerűsítése: A kivitelezési munkák befejeződtek, a próbaüzem megtörtént.

Kis-Balaton térség szennyvízelvezetési alrégió: A Kis-Balaton térségi szennyvízelvezetés (Garabonc, Nagyrada, Zalamerenye, Zalaszábar) kivitelezési munkái Zalabaszari átemelők és nyomóvezetékek építésével megkezdődtek.

10 / 1 / 10 Egyéb vízminőség-védelem

10 / 1 / 10 / 1 Egyéb vízminőség-védelem

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma	millió forint		
- saját intézmény (2 db)	17,7		17,7

A 2003-ra tervezett munkák közül

- A Kiskörei tározóhoz kapcsolódó vízminőség-védelmi kishajó elkészült;
- A Fertő-tó vízminőség-védelmi beavatkozásainak készültsége 100 %-os;
- A Velencei-tavi Intézkedési Terv végrehajtása során a nádrehabilitációs munkák áthúzódtak 2004-re, a partfal rekonstrukció, a betorkolló vízfolyások (Császárvíz, Rovákja, Vereb-Pázmándi stb.) rendezése, a mederőrtelepek (Pátkai, Dinnyési) nyílászáróinak cseréje, a labor fejlesztés megvalósult;
- A kárelhárítási felszerelések beszerzése 6 VIZIG részére megtörtént;
- A kárelhárítási helyek kiépítésére a Benta, a Duna, a Dráva, a Zala, a Száraz-ér és a Felső-Tisza kijelölt pontjain került sor;

A beruházások közül a Bükkös-patak Szentendre vízhozam-mérő műtárgy megépítése második éve húzódik.

10 / 1 / 10 / 2 Vízbázisvédelem

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma	millió forint		
- saját intézmény (10 db)	395,8		395,8

Az ivóvízvédelmi beruházások keretében 2003. év folyamán összesen 162 db üzemelő vízbázison voltak folyamatban diagnosztikai vizsgálatok. Az üzemelő vízbázisok közül 2003-ban 30 vízbázison indultak el beruházások és 58 vízbázi-

son volt tervezve a diagnosztika befejezése. A 2003-ban befejezésre tervezett beruházásokból 7 vízbázis esetében nem fejeződtek be a munkálatok. Összességében 1997-2003. között 207 üzemelő vízbázison fejeződtek be a beruházások, így a következő években még 307-nél kell a beruházásokat elindítani.

A távlati vízbázisok keretében 2003-ban 12 beruházás volt folyamatban. A program keretében 2003-ban egy beruházás indult (Debrecen, Nyírség modell). 1993-2003. között a jelenleg nyilvántartott 75 db távlati vízbázisból 47 vízbázison fejeződtek be a beruházások.

10 / 1 / 10 / 3 Vízirajz

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	Meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma			millió forint
- saját intézmény (6 db)	72,3		72,3

Az előirányzat az állami vízrajzi tevékenység elláthatóságához szükséges fejlesztéseket, így az Országos Vízrajzi Távmérő Hálózat megvalósításához, a vízrajzi adatátvitel (kommunikáció) és adatbázis fejlesztéshez szükséges munkákat, beruházásokat tartalmazza. A feladat végrehajtásában a 12 VIZIG és az OVF vesz részt, melynek keretében vízrajzi hálózat fejlesztés, korszerűsítés, távmérő hálózat kialakítása, vízrajzi adatátvitel és adatbázis fejlesztés, valamint műszerbeszerzés valósult meg.

10 / 1 / 11 Balatoni vízminőség-védelem

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	Meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma			millió forint
- saját intézmény (2 db)	51,4		51,4

A Balatoni Intézkedési Terv végrehajtása során a főbb feladatok: a Keszthelyi-öböl lepelkotrása, a nádrehabilitáció, a betorkolló vízfolyások torkolati szakaszának rendezése, a siófoki üzemi kikötő és a hajópark rekonstrukciója, valamint a mederörtelepek infrastrukturális fejlesztése. E munka keretén belül 43 településre a szabályozási vonal véglegesítése is megtörtént. A nádaratás a munka természetéből adódóan 2004-re húzódott át.

Az alsóörsi hajótároló átalakítása során több, mint 6000 m³ mederkotrás, továbbá partfal megerősítés és járda építés került kivitelezésre.

Az 1075/2003.(VII.30.) Korm. határozattal biztosított 250 millió forintból a strandok és kikötők kotrásából kikerülő iszap elhelyezése, a medertisztító hajó folyamatos üzemeltetése és a parti szakaszok tisztítását végző környezetvédelmi tábor megszervezése, döntéselőkészítő tanulmányok, tervek készítése valósult, illetve valósul meg.

10 / 1 /12 Nagymaros feletti befejezetlen védtöltések rendezése

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	Meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma	millió forint		
- saját intézmény (1 db)	0,3		0,3

A tervezett főbb munkák közül elkészült az Által-ér torkolati szakaszának helyreállítása, valamint folyamatban van a Szöny-Füzitői csatorna tulajdonjogi rendezése.

A kormányzati beruházás keretében 2004-ben Tát térségében - a Gazdasági és Közlekedési Minisztériummal közös beruházásban - megkezdődött a közös nyomvonalon futó elkerülő út építése, oly módon, hogy azt a későbbiekben (a II. ütem, a mellékvízfolyások vissza-töltéséhez, kiépítése után) árvédelmi fővonalaként funkcionálhasson.

10 / 1 /13 Vízügyi informatikai rendszer fejlesztése

A beruházás célja a vízügyi objektumok törzsadat kezelő rendszerének fejlesztése, az ágazat megjelenítése az interneten és egyéb célú információs rendszer fejlesztése. A beruházás fejlesztés eredményei az OVF (OKTVF)-nél jelennek meg.

10 / 1 /14 Vízkárelhárítás egyéb beruházásai

10 / 1 /14 / 1 Elsőrendű árvízvédelmi művek fejlesztése és rekonstrukciója

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	Meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma	millió forint		
- saját intézmény (9 db)	139,8		139,8

A program célja a nem kielégítő védképességű elsőrendű árvízvédelmi művek védbiztonságának fejlesztése, térségükben az elvárható árvízvédelmi biztonság megteremtése, az árvizek kártételei elleni megelőző tevékenység biztosítása.

A töltéserősítési és fejlesztési munkák a Mosoni-Duna, a Duna és a Tisza nem kielégítő védképességű töltésszakaszait érintik. Jelentős fejlesztési munkák folynak a Kerka-völgy és a Körös-völgy árvízvédelmi biztonságának megteremtése érdekében. Ez az előirányzat finanszírozza az 51-es főközlekedési út felújításához kapcsolódva a Pólyafoki zsilip rekonstrukciójának jelentős részét is.

A tervezési munkák a Dunaszentpál-Mecsér, Komárom-Almásfüzitő térségeire, a Körös-hidak vizsgálatára, valamint a Rába jobbparti területek védelmét szolgáló fejlesztés előkészítésére irányultak.

A 2002. évi maradványok felhasználásával befejeződött az Ercsi védelmi központ rekonstrukciója, a Bajánsenyei őrtelep I. üteme, a Szandaszőlősi védelmi központ pihenő épülete, a Tiszadobi Andrassy-gát, a Tiszaeszlár-Rakamaz között kerékpárútként is funkcionáló töltés burkolat, a Tiszalöki vlp II tábla emelőberendezésének rekonstrukciója. Befejeződött a Vasszentmihály árvízvédelmét szolgáló töltésfejlesztés, valamint a magyar-román határvízi kapcsolatok fejlesztését szolgáló beruházás.

2003-ban elkészült a Mosoni-Duna és a Szentendrei sziget töltésfejlesztésének 2003. évi üteme, a Makádi bekötőtöltés fejlesztésének előkészítése, a Duna jp töltések Közép-dunántúli és Dél-dunántúli szakaszának 2003. évi üteme, a Pólyafoki zsilip átépítése, a Kerka-völgy árvízvédelmét szolgáló Alsószenterzsébeti árvízcsúcs-csökkentő 2003. évi üteme, a Csongrád város árvízvédelmét szolgáló beruházás 2003. évi üteme, a Tisza Szeged-országhatár közti szakaszának 2003. évi üteme, a Fekete-körös partbecsúszás helyreállítása, a HB hármazsilip rekonstrukciója, az atkaszigeti őrtelep rekonstrukciója.

10 / 1 / 14 / 2 Folyó- és tószabályozás

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	Meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma			millió forint
- saját intézmény (4 db)	69,8		69,8

Szabályozási munkákkal érintett: a Fertő-tó, a Balaton (Siófok-Kiliti), a Rábca, a Duna (Ercsi, Szermle-Báta, Sirina), a Tisza (Tiszatardos, Körös-torok), a Sajó (Ónod), valamint a Bodrog vízi-út fejlesztése. A tervezett munkák közül a Sió-

fok-kiliti mederelzáró műtárgy rézsűburkolatának munkái, valamint a jégtörő hajók rekonstrukciója során egy jégtörő hajó rekonstrukciója 2004-ben valósul meg, a többi tervezett beruházás megvalósult.

10 / 1 / 14 / 3 Nagyműtárgyak rekonstrukciója

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma	millió forint		
- saját intézmény (2 db)	28,6		28,6

A költségvetési lehetőségek függvényében 2003 évben is folytatódtak a műtárgyak rekonstrukciós munkái. A csökkenő anyagi források a legszükségesebb helyreállítási munkák elvégzését tették lehetővé

- Vecserei zsilip rekonstrukciója elkészült;
- Kvassai zsilip II. ütem II. sz. gépcsoportjának rekonstrukciója elkészült, azonban az alacsony vízállás miatt a próbaüzem 2004-re halasztódott;
- Tassi zsilip térvilágítás, a bp-i partvédelem, a 15 m³/s-os zsilip és az 5 m³/s-os zsilip rekonstrukciója befejeződött;
- Csóri duzzasztó 2003-ra tervezett ütemének műszaki átadása megtörtént;
- Lankóczi szivattyútelep gépészeti berendezéseinek legyártása elkészült;
- A Kiskörei vízlépcsőnél elkészült az üzemi híd, a bakdaru energiaellátása, a külső információs pont és rendszer, a világítási rendszer, a fűtési rendszer, a felvízi ideiglenes elzárások tervezett rekonstrukciója, valamint az üzemen kívül helyezett iparvágány megszüntetése,
- Békési duzzasztó rekonstrukciójának 2003. évi üteme megvalósult.

10 / 1 / 14 / 4 Dombvidéki vízrendezés

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	Meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma	millió forint		
- saját intézmény (3 db)	41,4		41,4

A 2002. évi maradványokból a Nagy-Pázsda torkolati műtárgy, a Szent László vízfolyás, a Völgységi patak, a Répce és a Kozár-Bozó áthúzó munkái elkészültek.

A 2003. évi előirányzatból az Átal-ér alvízi levezető rendszer, és Nagypádzsa rekonstrukciója, a Galga-patak és a Szentlélek patak rekonstrukciójának folytatására került sor. A Dunántúl több területén elsősorban lokális beavatkozások történtek, mint például a Völgységi-patak, a Torna-patak, a Gaja-patak, a Szent László vízfolyás, a Kis-Koppány, a Pécsi-víz, a Vasas-Belvárdi vízfolyás, a Cupi-patak, a Kozár-Bozó-patak, a Ronyvát, a Rédei-Nagy-patak és az Eger-patak. A korlátozott pénzügyi lehetőségek miatt legtöbb esetben csak a belterületeket veszélyeztető szakaszok rendezését lehetett elvégezni.

10 / 1 / 14 / 5 Síkvidéki vízrendezés

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	Meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma		millió forint	
- saját intézmény (3 db)	17,4		17,4

Befejeződött a Kimlei belvízcsatorna torkolati műtárgyának átépítése, a Szunyogi-zsilip, az NKFCs szivárgókon 8 db vízszinttartó műtárgy, a Nagyfoki belvízcsatornán 7 db műtárgy, a 22. belvízcsatornán a 8-T jelű műtárgy, a Léta-éren a vasúti műtárgy, a Fancsika-I. lecsapoló műtárgy, a Csaroda 15+455 km-ben lévő zsilip és a Penyigei tározó műtárgyának rekonstrukciója.

Szivattyútelepi rekonstrukció két helyen indult: a Karapancai szivattyútelepen és a Hattyasi szivattyútelepen. Közel 20 szivattyútelepet érintettek azok a gépészeti rekonstrukciók, amelyek halaszthatatlanok voltak a telepek üzembiztonságának megteremtéséhez.

10 / 1 / 14 / 6 Vízpótló és elosztórendszerek

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		Működésre	Meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma		millió forint	
- saját intézmény (2 db)	49,3		49,3

2003-ra tervezett főbb munkák:

- A Szigetköz mentett oldali vízpótlása keretén belül a Keresztfal zsilip üzembehelyezését követően az Alsó-Szigetköz vízellátását biztosító Parlagnyilasi csatorna 1152 fm hosszban új nyomvonalon épült meg;
- A Kis-Rába többcélú vízgazdálkodási rendszer rekonstrukciójának a Barbacsi-töltő kiviteli terve elkészült;

- A kettős működtetésű csatornák és tározók tervezett rekonstrukciója megvalósult;
- A CIVAQUA program tervezési és engedélyezési munkái folytatódtak;
- Az FKFCS rekonstrukciójának 2003. évi üteme elkészült.

10 / 1 / 14 / 7 Duna-Tisza közti homokhátság vízvisszatartása, vízpótlása

A vízpótlás speciális célprogram, melynek keretében meg kell valósítani a víz visszatartását, a domborzat adta lehetőségek szerint tározók építését. A programban érintett ADUVIZIG, ATIVIZIG és KÖVIZIG a 2003. évre ütemezett feladatokat elvégezték.

10 / 1 / 14 / 8 Balatoni vízkárelhárítás

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	Meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma	millió forint		
- saját intézmény (1 db)	3,2		3,2

A balatoni vízszintszabályozás keretében a kiöntések által okozott károk enyhítése, minimalizálását szolgáló mederrendezési munkákat kell megvalósítani a Sió csatornán. 2003. évben elkészült a VI/1. ütem szakaszainak megvalósítási terve, valamint az L/1. ütem 51+900 fkm közti szakaszának kivitelezési munkája. A Donát-patak torkolati szakaszának rendezése megkezdődött.

10 / 1 / 15 Vízkészlet gazdálkodási létesítmények

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma	millió forint		
- saját intézmény (1 db)	131,9		131,9

A beruházások célja a különböző hasznosítási célú víztereken (tavakon, holtágakon, tározókon) szükséges rehabilitációs jellegű beavatkozások megalapozása és végrehajtása, valamint a térségi vízpótló rendszerekben az optimális víz szétosztást támogató fejlesztések megvalósítása.

Az előirányzatból 2003. évben a Közép-Duna-völgyi VIZIG RSD vízminőségvédelmi kotrászt végzett.

10 / 1 /16 *Infrastruktúra fejlesztési feladatok*

Az előirányzat a vízgazdálkodási és vízkárelhárítási beruházások döntés-előkészítését szolgálja (hullámterek vizsgálata, az előző évek hatásainak elemzése, a vízpótlási feladatok elemzése, az ivóvízminőség-javító programok előkészítése) Az előirányzathoz az OVF hatáskörében Nemzeti Szennyvízkezelési-tisztítási Program felülvizsgálata, laboratórium fejlesztés valósult meg.

10 / 2 *Ágazati célelőirányzatok*

10/2/1 *Szigetközi térség megfigyelő rendszere*

A Duna eltereléséből eredő károk mérséklésére ideiglenes kárenyhítő intézkedésként az ártéri ágrendszerek és a mentett oldali csatornák vízellátását különböző vízpótlási módokkal próbálták megoldani. 1993-ban az ún. szivárgó csatorna vízének megosztásával, 1994-ben a Dunából történő vízszivattyúzással, 1995-ben pedig a Duna 1843 fkm-es szelvényében épített fenékküszöb általi duzzasztással. A vízpótló rendszert az Észak-dunántúli Vízügyi Igazgatóság üzemelteti.

A hidrológiai, vízminőségi és biológiai megfigyelések éves értékelését a két fél által elfogadott és kölcsönösen átadásra kerülő Nemzeti Jelentések alapján a magyar és a szlovák fél Közös Éves jelentést készít a fenékküszöbös vízpótlás hatásairól. A KvVM a jelentéseket az érintett tárcák, valamint az Országgyűlés Környezetvédelmi Bizottsága részére minden évben megküldi.

A monitoring - mely eredményeinek a döntés-előkészítésben van különösen jelentős szerepe -további üzemelési költségei e keret terhére kerülnek kifizetésre.

10 / 2 / 2 *Szigetközi térség kárainak mérséklése*

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma			millió forint
- más fejezet intézménye(1 db)	1,0		1,0
- önkormányzat/intézménye (1 db)	4,0		4,0

2003-tól a feladat a Miniszterelnöki Hivatal területfejlesztési feladatkörébe került.

A Miniszterelnöki Hivatalról szóló 148/2002. (VII.1.) Korm. rendelet 3. sz. melléklete II/1/y pontja értelmében a 69/1992. (XI.6.) OGY határozat végrehajtásának felelőse a MEH Magyar Terület- és Regionális Fejlesztési Hivatal, ezért fejezetek közötti átcsoportosítással a keretből 60 millió Ft-ot a MEH részére átadtunk. A térség ökológiai rehabilitációját a Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság koordinálja.

10 / 2 / 3 Balaton intézkedési terv és nagy tavaink védelme program

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma	millió forint		
- önkormányzat/intézménye (1 db)	2,0		2,0

Az 1038/1999.(IV.21.) Korm. határozattal módosított 1068/1996. (VI.21.) Korm. határozat a Balaton ökológiai állapotának védelmére és a vízminőség javítására vonatkozó intézkedési tervről, valamint a 2158/1998. (V.27.) Korm. határozattal módosított 1031/1995. (IV.19.) Korm. határozat a Velencei-tó turisztikai és természeti értékeinek megőrzését, a vízminőség javítását elősegítő intézkedési tervről 2003-ra is számos olyan feladatot határozott meg, amelyek végrehajtásáért elsőhelyi felelősséggel a KvVM tartozik.

A Balatont érő külső és belső tápanyagterhelés csökkentése témakörben:

A 2001-ben hatályba lépett, a Balaton és vízgyűjtője vizeinek vizsgálati és minősítési rendjéről szóló 16/2001. KöM-KöViM-EüM együttes utasításnak és az előző évi tapasztalatoknak megfelelően alakultak a 2003. évi vizsgálatok és feladatok.

- Léggöri nedves kiülepedés meghatározása, a léggöri száraz kiülepedés meghatározásához kiépült a mérőállomás a szükséges eszközök beszerzésével,
- A pontszerű forrásokból származó szennyezőanyag terhelés ellenőrzése, szabályozása, a Kis-Balaton hatásának ellenőrzése rendszeres vizsgálatokkal,
- A Balaton belső tápanyag terhelésének csökkentése érdekében üledékmonitor üzemeltetése, a Kis-Balaton tározóinak mederüledék vizsgálata,
- A Balatont érő diffúz bel- és külterületi szennyezés terhelés csökkentése érdekében automata mintavevők üzemeltetése, külső terhelés vizsgálata nagy gyakorisággal, a belterületi vizek terhelés vizsgálata kijelölt mintaterületeken,
- A Balatoni Adatbank és Információs Rendszer, az ezt tápláló monitoring rendszer üzemeltetése, korszerűsítése, a közvélemény rendszeres tájékoztatásához szükséges további mérések elvégzése, a Balaton mindenkori állapotáról szóló vizsgálatokról gyorsjelentések, tájékoztatók, sajtóanyagok készítése a Somogy, Zala és Veszprém megyei ÁNTSZ Állomások közreműködésével, az információk megjelentetése az Interneten, a KvVM honlapján.

A Velencei-tó védelme érdekében

- Egységes vízminőségi és üledék monitoring működtetése a Velencei-tóban, a Velencei-tó biodiverzitást monitorozó rendszerének fejlesztése, integrálása az egységes monitor rendszerbe, eredményeinek értékelése,
- Természetvédelmi állapotfelmérés folytatása, a Velencei-tó térségének kiemelkedő természeti értékei EU szempontok alapján,
- A Velencei-tavi úszólápok orchidea termőhely rehabilitációjának megalapozása.

A Tisza-tó védelme érdekében

- Tisza-tó ökológiai állapotának vizsgálata, víz, üledék és élővilág vizsgálatok,
- A biodiverzitás megőrzését és a tó természetvédelmi kezelését megalapozó ökológiai, anyag és energiaforgalmi vizsgálatok,
- A Tisza-tó környezetfejlesztési programjának vizsgálata, digitális alaptérkép, geodéziai felmérés,
- A Tisza-tavi Információs és tájékoztatási rendszer kialakítása II. ütem és üzemeltetése, megjelenítés a KvVM honlapján.

10 / 2 / 4 Védett természeti területek védettségi szintjének helyreállítása program

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma			millió forint
- saját intézmény (10 db)	256,8		256,8

Az előirányzat terhére 2003-ban vásárolt (kisajátított) területek művelési ág szerinti bontását az alábbi táblázat mutatja:

szántó	585,15
gyep	4010,18
nádas	151,94
erdő	545,73
kivett	162,86
kert, szőlő	0,40
összesen:	5456,26

10 / 2 / 5 Energia Központ Kht. közhasznú feladatai

Az „Energia Központ” Energiahatékonysági, Környezetvédelmi és Energia Információs Ügynökség Kht. létrehozásáról, valamint az 1107/1999.(X.8.) Korm. határozat végrehajtásáról szóló 1031/2000.(IV.7.) Korm. határozat alapján

„Energia Központ” Energiahatékonysági, Környezetvédelmi és Energia Információs Ügynökség Kht. finanszírozását elkülönítetten kell tervezni az alapítók részesedésének arányában. A Környezetvédelmi Minisztérium társasági részesedése a Kht-ban 25 %, ennek megfelelően 24 millió forint került átutalásra.

10 / 2 / 6 Duna-Tisza-közi homokhátság vízpótlásának környezetvédelmi feladatai

A 105/1995.(XI.1.) OGY határozat, valamint a 2271/1999.(X.22.) Korm. határozattal kiadott Cselekvési Program rendelkezik a Duna-Tisza közti homokhátság vízpótlásáról. Az előirányzat a Cselekvési Program 4. pontjában meghatározott hidro-meteorológiai és felszín alatti víz mennyiségi és minőségi viszonyaira vonatkozó mérő- és megfigyelőrendszerek üzemeltetési kiadásait finanszírozza.

10 / 2 / 7 Vízkárelhárítási művek fenntartása

Az előirányzat a vízügyi igazgatóságok kezelésében lévő vízkárelhárítási létesítmények fenntartási, üzemeltetési kiadásaihoz járul hozzá.

10 / 2 / 8 Távlati ivóvízbázisok fenntartása

A távlati vízbázisok gondozása évenként a szakági működés, a vízminőségi mérések vizsgálatával kapcsolatos, valamint a vízrajzi üzemeltetési és karbantartási kiadásokat foglalja magába. Az üzemeltetést a VIZIG-ek végzik, ehhez nyújt részbeni támogatást az előirányzat.

10 / 2 / 11 A főtisztviselői kar illetményének finanszírozása

Az előirányzat technikai jellegű, a Miniszterelnökség fejezettől évközi előirányzat módosítással a főtisztviselői kar többletjuttatása címen átvételre kerülő támogatás fogadására szolgál.

10 / 2 / 12 Kutatási feladatok

Az előirányzat a vízügyi tevékenységek alkalmazott kutatásokkal történő megalapozottságát segíti elő, amely a rendelkezésre álló adatállományok és információk jobb hozzáférhetőségét, vizeink állapotának megismerését, vízgazdálkodási létesítmények számbavételét, a beavatkozások hatásainak értékelését jelenti.

10 / 2 / 13 Informatikai eszközfenntartás

Az előirányzat alapvetően a rendszer-felügyeleti tevékenység ellátását segíti elő, amely az OVF belső hálózatának és munkaállomásainak rendszerfelügyeletét és karbantartását, a vízügyi intranet hálózat (adat és beszédátvitel) rendszerfelügyeletét, az ágazati Windows2000 activ directory és serverközi adatátvitel felügyeletét, a vírusvédelemre és Internet kapcsolatok felügyeletét és üzemeltetését jelenti.

10 / 2 / 14 2003. október 15-i földgáz-áremelés ellentételezése

A Kormány 207/2003.(XII.10) Korm. rendelete alapján év végén kapott támogatás tényleges felhasználására 2004-ben került sor.

10 / 2 / 31 Fejezeti kezelésű előirányzatok technikai maradványa

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma			millió forint
- saját intézmény (9 db)	133,4	133,4	
- egyéb (önrevízió és elvonás kp.kv.)	1 152,9		1 152,9

Az előirányzat technikai jellegű, a fejezeti kezelésű előirányzatok előző évi maradványaival kapcsolatosan előírt költségvetési befizetések teljesítésére létesült.

10 / 2 / 33 NKP Környezetvédelmi szakmai programok támogatása

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	Meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma			millió forint
- saját intézmény (1 db)	1,5		1,5

Az előirányzat a Nemzeti Környezetvédelmi Program keretében tájékoztató, tudatformáló tanulmányok és tervek elkészítését, az ezekhez szükséges információk gyűjtését és értékelését, az adatbázis karbantartását, a szakmai programok rendezésének támogatását finanszírozta.

10 / 5 EU csatlakozás környezetvédelmi Nemzeti Programjai és kormányzati feladatai

10 / 5 / 1 ANP intézményfejlesztés technikai feltételeinek megteremtése

Az előirányzat a közösségi vívmányok átvételének Nemzeti Programja (ANP) keretében az EU csatlakozás követelményeinek kielégítéséhez szükséges eszköz beszerzéseket és informatikai fejlesztéseket finanszírozta.

2003-ban megvalósult fontosabb feladatok:

- Százhalombattai légszennyezettségi mérőhálózat fejlesztése,
- Budapesti imissziós mérőhálózat köztéri közönségtájékoztató rendszerének kialakítása,
- Budapest XI. kerület zajtérképének elkészítése,
- Laborfejlesztés, műszerbeszerzés a környezetvédelmi felügyelőségeknél,
- Területi hulladékgazdálkodási tervek kidolgozási feltételeinek biztosítása.

10 / 5 / 2 ANP jogharmonizáció műszaki megalapozása, szabványosítás

Az előirányzat az ANP-ben meghatározott, az EU-konform jogszabályok hazai bevezetésének hatásait vizsgáló műszaki-gazdasági hatástanulmányok elkészítéséhez, az előkészítés szakaszában lévő új jogszabályok műszaki tartalmának meghatározásához, a szabványosítási feladatok megvalósításához nyújt fedezetet, melynek keretében megvalósult feladatok:

- Víz Keretirányelvből adódó jogharmonizációs feladatok ellátása a felszíni és felszín alatti vizek tekintetében;
- Elérhető legjobb technikákkal kapcsolatos szakmai anyagok, kiadványok készítése;
- Az ökológiailag sérülékeny területek kijelölését megalapozó szakmai anyag készítése;
- Biohulladék kezelés, szelektív hulladékgyűjtés programjának támogatása, hulladéklerakására és átvételére vonatkozó követelményrendszer kidolgozása.

10 / 5 / 3 ANP Hulladékgazdálkodás intézményrendszerének fejlesztése

Az előirányzat rendeltetése a hulladékgazdálkodási törvény és végrehajtási szabályainak hatályba lépésével szükségessé váló oktató program megvalósításának, szakmai információkat tartalmazó szakmai anyagok készítésének, a szelektív hulladékgyűjtés megvalósulása érdekében szükségessé váló nagyarányú tudatformálási tevékenységnek a finanszírozása.

2003. évben finanszírozott feladatok:

- továbbképzés, oktatási programok,
- népszerűsítő kiadványok,
- önkormányzatok hulladékgazdálkodási szakreferenseinek felkészítése,
- települési szilárdhulladék-lerakók rekultivációs programjainak kidolgozása,
- a települési hulladékgazdálkodás tervezésével, fejlesztésével kapcsolatos koncepciók, szabványok kidolgozása.

10 / 5 / 4 Phare támogatásból megvalósuló programok

10 / 5 / 4 / 2 Környezetvédelmi Phare program (HU-9807)

A projekt 2001-ben került lezárásra. Egy APEH határozat alapján 16,3 M Ft. összegű ÁFA-t vissza kell utalni, amely 2003. évi maradványként jelenik meg.

10 / 5 / 4 / 3 Környezetvédelmi Phare program (HU-9911)

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma			millió forint
hazai társfinanszírozás megmaradt összegének visszautalása Kac-ba	2,1		2,1

A 9911 projektnél a végső kifizetés garancia ellenében történt. A tényleges teljesítés során a teljes összeg nem került felhasználásra, a Nemzeti Alapnak visszautalásra került összeg: 75.594,85 EUR – a Kac-nak visszautalt összeg: 2.061 eFt.

10 / 5 / 4 / 5 Környezetvédelmi Phare program (HU-0004)

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	Meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma			millió forint
- saját intézmény (13 db)	733,8		733,8

A HU0004-01. sz. projekt célja a magyarországi levegőtisztasági monitoring rendszer fejlesztése, ezen belül a levegő-minőségi akkreditációs rendszer kidolgozása, a minőségbiztosítási kézikönyv kidolgozása, az EU interkalibrációs módszerének átvételének segítése, továbbá képzés a magyar szakértők számára. A projekt keretében, összesen mintegy 2 M€ összértékben mérőműszerek és infor-

matikai eszközök kerültek beszerzésre a monitoring rendszer számára. Az eszközök üzembe helyezése megtörtént.

A HU0004-02. sz. projekt keretében egy átfogó hulladékgazdálkodási információs rendszer kiépítésére került sor, valamint szakmai segítségnyújtásra a felügyelőségek számára a regionális hulladékgazdálkodási tervezés során. Az informatikai fejlesztés magában foglalta mind az országos hulladékgazdálkodási rendszer létrehozását, valamint a hozzá kapcsolódó eszközbeszerzést, összesen mintegy 1,3 M € értékben.

Mindkét program pénzügyi lezárása megtörtént 2003. szeptemberében.

10 / 5 / 4 / 6 Környezetvédelmi Phare program (HU-0102)

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma		millió forint	
- saját intézmény (14 db)	551,6		551,6

A 2001-es országprogram környezetvédelmi projektje - „Környezetvédelmi Jogharmonizáció” – négy önálló twinning alprojektből és egy-egy szolgáltatási és beruházási szerződésből áll. (A HU2001/IB/EN/03 „A SEVESO Direktíva átvétele” című projekt végrehajtása a Belügyminisztérium feladata.)

A „Környezetvédelmi jogharmonizáció a Környezet- és természetvédelmi Főfelügyelőségnél és Környezetvédelmi Felügyelőségeknél” című twinning program célja a következő:

- Szennyezés csökkentő programok kialakítása a felszíni vizekbe kiömlő szennyező anyagokra
- A vízminőségi adatokhoz való jobb nyilvános hozzáférés elősegítése
- A Közösségi Joganyag alkalmazásával kapcsolatos jelentések készítésének elősegítése
- A Környezeti Hatásvizsgálat támogatása

A program végrehajtása 2003. februárban kezdődött és jelenleg is zajlik. Költségvetése 750.000 €.

A veszélyes hulladékok kezelési tevékenységének engedélyezése és ellenőrzése, és a laboratóriumi vizsgálatok kivitelezése mindenféle hulladékra a Környezetvédelmi Felügyelőségek laboratóriumaiban című twinning programunk (750.000 €) teljesítette a vállalt feladatokat:

- A kompetens szervek szakértőinek felkészítése a veszélyes hulladékok kezelési tevékenységének engedélyezésére és ellenőrzésére;
- Módszerjavaslat a veszélyes hulladékok regionális feltérképezéséhez;
- A Környezetvédelmi Felügyelőségek laboratóriumainak felkészítése a hulladék-mintavétellel és elemzésével kapcsolatos EU követelmények teljesítésére.

A program 2003. decemberében sikeresen lezárult.

Harmadik twinning projekt az IPPC Direktíva (96/61/EC) végrehajtásában nyújtott segítséget, a következő területeken:

- A direktívával kapcsolatos magyarországi jogi szabályozás végrehajtásához szükséges részletes program kialakítása;
- Azon intézményi és igazgatási keretek megerősítése melyek felelősek a szabályozás végrehajtásáért;
- Érintett engedélyező szervek alkalmazottainak képzése az engedélyezési eljárásokkal kapcsolatosan;
- Érintett ipari szakemberek képzése az engedélyezés-benyújtási eljárásokkal kapcsolatosan;
- Az IPPC Direktíva végrehajtásában érdekelt felek közötti megfelelő információáramlás biztosítására megfelelő módszerek kialakítása;
- Jól működő, EU kompatibilis, a szennyezés-kibocsátási adatok gyűjtésére, feldolgozására, közzétételére alkalmas rendszer felállítása.

A projekt keretében a szakmai munka 2003. decemberében befejeződött, 2004. februárjában még egy workshop kerül megrendezésre.

A twinning programokhoz kapcsolódóan mintegy 1,8 M € értékben további informatikai fejlesztésre is sor kerül, egy szolgáltatási és egy beszerzési projekt keretében. A projektek célja az adatok begyűjtésére, feldolgozására, közzétételére alkalmas szoftver létrehozása: belső használatú adatbázis, és egy mindenki számára hozzáférhető, nyilvános adatbázis kialakítása.

10 / 5 / 4 / 7 Észak Budapesti Szennyvíztisztító Mű folyadékfázis (HU-9811)

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	Meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma			millió forint
- önkormányzat/intézménye (1 db)	174,5		174,5

A kifizetett végszámla összege: 683 955 EUR. Ez a projekt 2002-ben a Közlekedési és Vízügyi Minisztérium megszűnését követően került a KVVM-hez,

2003. szeptemberében került lezárásra. A projektet 100%-ban Phare forrás finanszírozta.

10 / 5 / 4 / 8 Környezetvédelmi Phare program (HU-0204)

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	Meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma			millió forint
- saját intézmény (33 db)	280,1		280,1

A 2002-es országprogram egy átfogó projektet tartalmaz *A Víz Keretirányelv végrehajtásának elősegítésére*, ezen belül egy twinning, öt szolgáltatási, egy építési és egy beszerzési projekt végrehajtására kerül sor mintegy 7,7 millió € összértékben (HU0204-01).

A twinning projekt az alábbi célkitűzéseket teljesíti:

- az engedélyezési eljárás fejlesztése
- javaslattétel a felszíni és felszín alatti vizek felügyeleti monitoringjára, ismeret- és tudásanyag átadása az érintett intézményeknek
- az EU Vízügyi Keretirányelvnek alkalmazásához szükséges intézményi feltételek fejlesztése
- a felszíni vizek ökológiai monitoringjának intézményesítése

A non-twinning projektek az alábbiak:

- Vízminőség kárelhárítási tervek készítése
- Védelmi eszközök és felszerelések beszerzése
- Új védelmi technológiák
- Védelmi helyek építése, a meglévők felújítása
- IT alkalmazás a jelentés és nyilvántartáshoz
- Felszíni vizek ökológiai monitoringja
- Felszín alatti vizek kémiai állapotfelmérése

2003. év során megkezdődött a műszaki specifikációk és feladatkiírások elkészítése, az első verziók – az informatikai specifikáció kivételével – minőségellenőrzését a KPSZE végzi.

A 2002-es országprogramban szerepel még egy önálló twinning projekt (HU0204-02, 0,9 M€), *A Környezetvédelmi Felügyelőségek intézményi fejlesztése*, az alábbi célkitűzésekkel:

- A Felügyelőségek kapacitás-fejlesztése az EU jogharmonizációból adódó megnövekedett elvárásoknak megfelelően:

- javaslatétel az intézményi háttér szükséges változtatására, a Felügyelőségi rendszer SWOT elemzését követően
- a szakemberek képzése (300 fő) a bővülő EU feladatokkal kapcsolatban (pl.: engedélyezési eljárások módosulása)
- a jövőbeni képzési rendszer megoldására egy 18 fős oktatói csoport kialakítása és felkészítése

A program végrehajtása folyamatban van.

10 / 5 / 4 / 9 Környezetvédelmi Phare program (HU-03xx)

A költségvetésbe előzetes információk alapján felvett előirányzat HU-0304 projektszámmal realizálódott az Unióval létrejött pénzügyi megállapodásnak megfelelően. Az előirányzat rendeltetésének meghatározására és felhasználására 2004. évben kerül sor.

10 / 5 / 5 ISPA támogatásból megvalósuló projektek

A 2000. évi ISPA keretből támogatásban részesülő projektek esetében aláírásra kerültek a fő kivitelezési szerződések a szegedi hulladékgazdálkodási program kivételével.

2003. év nyarán megkezdődtek a Hajdú-Bihar megyei hulladékgazdálkodási projekt megvalósítási munkái, illetve a szegedi csatornázási munkák. A győri szennyvíztisztítási, a szolnoki és miskolci hulladékgazdálkodási programok fizikai kivitelezése ez év elején elindult.

A szegedi hulladéklerakó átépítésére kiírt pályázat értékelésének eredményét az Európai Bizottság Magyarországi Delegációja nem hagyta jóvá, és a Bizottság Regionális Főigazgatóságának utasítására új tendert kellett kiírni. Az infrastrukturális munkákra vonatkozó átdolgozott tenderfelhívás határidő előtt megjelent, így sikerült elkerülni, hogy a projektet töröljék Brüsszelben.

A 2001-es projekteknél a többszöri kényszerű átdolgozás után elkészültek a tender dokumentációk, amelyeket a Delegáció jóváhagyását követően 2003. december folyamán megjelentettünk. A kivitelezési munkák a közbeszerzési eljárás sikeres lebonyolítását követően 2004. év nyarán és őszén kezdődhetnek meg. Pozitív példaként említhető, hogy a pécsi csatornázási projekt szolgáltatási szerződéseinek közbeszerzési eljárása még 2003 nyarán elindult, így a szerződések 2004. év elején aláírásra kerülhetnek, a program megvalósítása tehát sikeresen folyik – a kezdeti problémák dacára a program nem lehetetlenült el.

A 2002-es projekteknel a Homokhátság, Nyugat-Balaton és Dél-Balaton hulladékgyűjtési programok Pénzügyi Megállapodását a magyar fél is aláírta. Megkezdődött a tenderdokumentumok előkészítése.

A 2003-as évi ISPA keretet is teljes mértékben sikerült lekötni. Brüsszelben 2003. májusban aláírták az Észak-Balaton térségi hulladékgyűjtési projekt Pénzügyi Megállapodását, illetve októberben elfogadásra került 3 szennyvíztisztítási projekt (Debrecen, Kecskemét, Szombathely). A szennyvízkezelési programok magyar társfinanszírozását az Európai Fejlesztési Banktól igényelt hitelből biztosítja a költségvetés. Decemberben a sikeres előkészítés után aláírásra került a felek közötti hitelszerződés.

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma			millió forint
<i>10 / 5 / 5 / 1 Győr város szennyvíztisztító telepének fejlesztése</i>			
- önkormányzat/intézménye (1 db)	914,8		914,8
<i>10 / 5 / 5 / 2 Hajdú-Bihar megyei regionális hulladékgyűjtési program támogatása</i>			
- önkormányzat/intézménye (3 db)	501,7		501,7
<i>10/5 /5/3 Szeged térségi szennyvízkezelési rendszer és csatornahálózat fejlesztése</i>			
- önkormányzat/intézménye (1 db)	1 719,4		1 719,4
<i>10 / 5 / 5 / 6 Miskolc, regionális hulladékgyűjtési program támogatása</i>			
- önkormányzat/intézménye (1 db)	391,6		391,6
<i>10/5/5/8 Technikai segítségnyújtás Pécs, Cegléd, Sajó-Bódva ISPA projektek kidolgozásához</i>			
- saját intézmény (1 db)	12,3		12,3
<i>10 / 5 / 5 / 10 Támogatás ISPA monitoring bizottság ülések szervezéséhez</i>			
- saját intézmény (1 db)	2,1		2,1
<i>10 / 5 / 15 Tisza-tavi hulladékgyűjtési rendszer fejlesztése</i>			
- önkormányzat/intézménye (1 db)	15,5		15,5
<i>10 / 5 / 17 Szakértői segítségnyújtás a Kohéziós Alapból finanszírozandó környezetvédelmi projektek előkészítéséhez</i>			
- saját intézmény (1 db)	63,0		63,0

10 / 5 / 6 EU környezetvédelmi támogatások pályázati feltételeinek megteremtése

2003. évi teljesítés levezetése	Kiadás	Kiadásból	
		működésre	meghatározott feladatra
Kedvezményezettek köre és száma			
- saját intézmény (1 db)	94,3		94,3

Az előirányzat az EU előcsatlakozási pályázati támogatások (ISPA, Phare), valamint a csatlakozást követően a strukturális alapok és a Kohéziós Alap pályázatainak elnyerésére való felkészülés finanszírozásához járult hozzá.

10 / 5 / 7 EU integrációs vízügyi feladatok

Az előirányzat az Európai Unióban a vízgazdálkodás működésének szabályait tartalmazó Víz Keretirányelv magyarországi bevezetését segíti elő az 1189/2002.(XI.7.) Korm. határozat által meghatározott ütemezés szerint.

10 / 5 / 8 Uniós projektek előkészítése

Az előirányzat rendeltetése a Kohéziós Alapból finanszírozásra kerülő projektek pályázati és műszaki előkészítése a végső kedvezményezettek támogatása érdekében központi felhasználással. A főbb 2003. évi feladatok:

- minőségbiztosítási eljárásrend kidolgozása,
- műszaki, gazdasági feladatok elvégzéséhez szakértői bázis igénybevétele,
- szervezetfejlesztési és humánerőforrás gazdálkodási tanácsadás,
- az új PRAG és az EU-konform közbeszerzési tevékenység elvégzése,
- PR tevékenység,
- Észak-Kelet-Pest megyei hulladékgazdálkodási ISPA projekt hulladéklerakó helyszíneire projektváltozatok kidolgozása.

10/8 Környezetvédelmi és vízügyi célelőirányzat

10/8/1 Környezetvédelmi alap célfeladatok

A Környezetvédelmi alap célfeladatok (Kac) működését alapvetően a 3/2003 (III.7) KvVM rendelet, és a hozzá kapcsolódó 8/2003 (K.Ért.4) KvVM utasítás szabályozza.

A Kac 2003. évi kerete a 3/2003 (III.7) KvVM rendeletben foglaltak szerint

- 90 %-ban pályáztatási eljárás keretében környezet, és természetvédelmi fejlesztésekre, programokra, továbbá tevékenységekre, intézkedésekre és ezek megalapozására (részben a hagyományos pályázati kiírás formájában, részben közbeszerzési törvény rendelkezései alapján),
- 3%-a kárelhárításra, valamint külön jogszabályokban megjelölt egyéb kiadásokra, kötelezettségek teljesítésére,
- 7%-a pedig Kac működtetési feladatokra és tartalékként használható fel.

A KAC 2003. évi pályázati felhívása 29 alcélban hirdette meg környezetvédelmi és természetvédelmi célú programok, fejlesztések, tevékenységek és intézkedések támogatását, az alábbiak szerint:

A „Zöld falu, zöld város” fő célján belül kiemelést érdemel a *kistelepülések fejlesztését szolgáló környezetvédelmi intézkedések* támogatása, amelynek keretében a hátrányos helyzetű, 2000 főnél kisebb lakosszámú települések kaphattak kisebb környezetvédelmi problémák megoldásához, települési környezetvédelmi program elkészítéséhez támogatást. A program sikeres volt, összesen 872 db pályázat részesült támogatásban 987 M Ft összegben.

A megújuló energiaforrások, energiatakarékos megoldások hasznosítását célzó rendszerek kialakítása körében az iparosított technológiával készült lakóépületek fűtési, hőszigetelési és melegvíz-ellátó rendszerének korszerűsítéséhez volt kérhető támogatás, e témakörben 5 db pályázat 507 M Ft támogatásban részesült.

E főcél keretén belül került meghirdetésre a *Barnamezős beruházások előkészítése, szennyezett területek kármentesítése* cél, mely keretében 11 db pályázat részesült, összesen 290 M Ft támogatásban.

Ugyancsak e körben kaphattak támogatást a települési önkormányzatok természetközeli szennyvíztisztítással és egyedi szennyvíz-elhelyezéssel kapcsolatos előkészítési, programkészítési munkái illetve az előkészített beruházások megvalósítása is. E cél 2003. évben került első alkalommal meghirdetésre, összesen 2 pályázat érkezett be, melyek sajnos nem feleltek meg a támogatási feltételeknek, így nem részesülhettek támogatásban.

A „Hulladékgazdálkodás” fő célján belül a szelektív hulladékgyűjtés megszervezése élvezett kitüntetett figyelmet. A települési hulladékáram összetevőinek - a hasznosítható vagy komposztálható komponensek, illetve a veszélyes és lerakható hulladékok - szétválasztása érdekében a szelektív gyűjtést megvalósító hulladékgyűjtő sziget, udvar, edényzet, szállítójármű, komposztálótelep is támogatásban részesülhetett.

A térségi települési hulladékgazdálkodási komplex rendszerek kialakítása az EU ISPA programjában megfogalmazott alapkövetelményeknek megfelelően támogatható, vagyis olyan nagy lakosszámot érintő, gazdaságos (minimálisan 100.000 fő), komplex hulladékkezelést megvalósító, terület illetve nyersanyag-takarékos beruházás, amely megfelelő műszaki védelemmel ellátott és amely egyidejűleg biztosítja a szelektív hulladékgyűjtés kiépítését. Előnyt jelentett, ha a térségi rendszer kiépítése mellett a pályázó felvállalta a műszaki védelemmel ellátott, feleslegessé vált lerakó rekultivációját, illetve ha felvállalta a térség vadlerakóinak felszámolását. A műszaki védelemmel nem rendelkező lerakók bezárása, rekultiválása kötelező a tulajdonos számára. Ez a kötelezettség legtöbbször

önkormányzatokat érint, a hulladékgazdálkodási törvény értelmében ezen lerakók műszaki felülvizsgálatát 2002. december 31-ig el kellett volna készíteni. E műszaki felülvizsgálat alapján rekultivációs tervet és kiviteli tervet kell készíteni, a kivitelezést támogatta a Kac. A műszaki felülvizsgálat kötelezettségének ugyanakkor az önkormányzatok csak igen kis számban tettek eleget, így a támogatás elnyeréséhez először a felülvizsgálatot kellett elvégeztetni. A Hulladékgazdálkodás témakörében 23 db pályázat, összesen 83 M Ft támogatásban részesült.

A „Környezet-egészségügy” új főcélként jelent meg 2003-ban. E körben került megindításra a mozgássérültek kétütemű gépkocsijainak cseréje ill. katalizátor beszerelése. A 2003. évben e témakörben 47 db pályázó részesült, összesen 1,8 millió Ft támogatásban.

A korábbi évekhez hasonlóan a tárca folytatta a *biológiai eredetű allergének koncentrációjának csökkentését* célzó programját, elsősorban a nagy területre kiterjedő, vegyszermentes védekezéssel, kaszálassal, kézi gyomirtással illetve a fűvesítéssel és fatelepítéssel megvalósított pollencsökkentéssel, mely témakörben 93 pályázó részesült támogatásban, összesen 63 M Ft összegben. Új elemként jelent meg a pályázati felhívásban, - a kormányzati szándéknak megfelelően - a *cigánytelepek környezetének rendezése, az ott előforduló környezeti ártalmak csökkentése*. E körben 87 millió Ft odaítélésére került sor, összesen 94 pályázó részére.

Ugyancsak e témakörben került meghirdetésre a Meglévő közlekedési létesítmények okozta zajterhelés elleni védekezés, zajcsökkentés cél, melynek keretén belül 1 db pályázat nyert el, összesen 49 M Ft támogatást.

A *Természetvédelem* fő célján belül a Natura 2000 program keretében a védett növény- és állatfajok, élőhelyeik megőrzése, védelme és rekonstrukciója, a barlangok, földtani-felszínalaktani értékek, védett tájak, táji értékek megőrzése, helyreállítása, természetvédelmi szempontból kiemelt jelentőségű területek megvásárlása és a természetvédelemhez kapcsolódó szemléletformálás, oktatás, nevelés részesülhetett támogatásban. E témakörben összesen 445 M Ft támogatás odaítélésére került sor, mely 34 db pályázat támogatását foglalja magában.

A *Társadalmi célú programok, tevékenységek* főcél a környezetvédelmi és természetvédelmi szemléletformálást tűzte ki céljául. Ennek keretében a társadalmi szervezetek tevékenysége, az óvodai, iskolai, közép és felsőfokú oktatási intézmények illetve tanulók, diákjaik ehhez kapcsolódó tevékenysége, továbbá a természetvédő táborok szervezése részesülhetett támogatásban. E főcél tekintetében 1145 db pályázat részesült támogatásban, az odaítélt támogatás összege 573 M Ft.

A *Tájrendezési feladatok* körében a bányavállalkozókra át nem hárítható tájrendezési feladatok tervezése és a tervek alapján végzendő kivitelezés volt támogatható. E tevékenységet a KAC a bányatörvény alapján végzi, a 2003-ban beadott pályázatok 2004-ben kerülnek elbírálásra. E témakörben összesen 246 db pályázat érkezett be, döntésre még nem került sor.

A pályázatok elbírálására a 8/2003 (K.Ért.4) KvVM utasítás értelmében 4. tematikus Munkabizottság megalakulására került sor, melyek a következők:

1. Zöld Falu, Zöld Város Munkabizottság, mely összesen 4 alkalommal ülésezett
2. Hulladék-gazdálkodási és Környezet-egészségügyi Munkabizottság, mely összesen 4 alkalommal ülésezett.
3. Természetvédelmi- és bánya-tájrendezési Munkabizottság, mely 2 alkalommal ülésezett, és a
4. Társadalmi célú programok, tevékenységek Munkabizottság, mely összesen 5 alkalommal ülésezett.

Összefoglalva, a KAC 2003. évi pályázati felhívására, a bányászati-tájrendezési pályázatok figyelembe vétele nélkül, összesen 4012 db pályázat került benyújtásra, melyek közül összesen 2331 db pályázat részesült támogatásban (58%), összesen 3 218 M Ft összegben.

Az Oktatási Minisztériummal, a Gyermek-, Ifjúsági és Sportminisztériummal, a Gazdasági és Közlekedési Minisztériummal, valamint a Miniszterelnöki Hivattal közös pályázatként meghirdetett Erdei Iskola program támogatására 100 M Ft összeget fordított a Minisztérium, továbbá 200 M Ft támogatási összeget biztosított a tárca az Ökoturizmus fogadási feltételeinek javítására kiírt (SZTP-2003-TU-12) pályázathoz a Turisztikai Célelőirányzat részére.

A Magyar Tudományos Akadémiával kötött Kutatási Együttműködési Megállapodás (2003-2005) alapján 2003-ban az alábbi három komplex kutatási projekt megvalósítását támogattuk 100,0 millió forintos összeggel:

- a.) Magyarország környezeti és természeti állapotának komplex értékelése;
- b.) A fenntartható vízgazdálkodás tudományos megalapozása az EU Víz Keretirányelv hazai végrehajtásának elősegítésére;
- c.) A globális éghajlat-változást kiváltó természeti és társadalmi-gazdasági folyamatok elemzése, a klímaváltozással összefüggő lehetséges hazai hatások ill. beavatkozások vizsgálata.

Az Oktatási Minisztériummal kötött Kutatási Együttműködési Megállapodás alapján 100,0 millió forinttal támogattuk az OM Környezetvédelmi Műszaki Fejlesztési Pályázatát. A pályázat keretében kiemelten támogatott területek:

- a termelési technológiák hulladék kibocsátásának megelőzése, csökkentése
- az ún. "tiszta termékek" kifejlesztése

- az energetikai eredetű üvegházhatású gázkibocsátás csökkenését eredményező technológiák és berendezések fejlesztése (energiatakarékos eljárások, alacsony emissziójú tüzelőberendezések és a megújuló energiaforrások felhasználását lehetővé tevő berendezések)
- a hulladékok energetikai és termelési célú hasznosítási eljárásai, illetve környezetvédelmi követelményeket kielégítő ártalmatlanítása
- a szennyvíztisztítás - elsősorban kistelepüléseken alkalmazható – hatékony, korszerű módszerei, berendezései.

A Kac meghatározott része a hét leghátrányosabb helyzetű megye környezetvédelmi, természetvédelmi célú fejlesztéseit támogatta. A kormányrendelet melléklete rögzíti a megyék javaslata alapján azokat a programokat, amelyeket támogatásban kívánnak részesíteni. A megyei Területfejlesztési Tanácsok a Minisztériummal kötött megállapodásokban foglaltaknak megfelelően pályázati felhívást tettek közzé, majd a beérkezett pályázatokat értékeltették és a pályázatok elbírálására javaslatot tettek a miniszter részére.

A decentralizált keretből a 2003. évben összesen 86 db pályázat részesült – 2003-2005. évekre ütemezett - támogatásban, 2 215 M Ft összegben.

A Kac működtetésére 6.§ (c) 2003-ban összesen 1 877 millió Ft került kifizetésre működési célú kiadásokra: Magyar Államkincstári szolgáltatás, jogi szolgáltatás, pályázatok szakértői véleményeztetése, informatikai fejlesztések, IPR rendszerrel kapcsolatos szolgáltatások, stb.

Fejlesztési célú pályázatok

Támogatásban részesült fejlesztési célú pályázatok szervezeti formáinként

Önkormányzatok	53	2 953 369
Gazdasági Társaság	13	847 825
Nemzeti Park Igazgatóság	23	346 617
Társadalmi Szervezetek	12	293 254
Egyéb (Egyéb költségvetési intézmény, felsőfokú intézmény, középiskola, önkormányzati intézmény, egyház, egészségügyi intézmény)	21	250 605
Összesen:	122	4 691 670

A 2003. évben támogatásban részesített pályázatok:

Támogatási cél/Pályázók	Támogatásban részesült pályázatok(db)	Kötelezettségvállalás (eFt)
Levegőtisztaság-védelem		
Önkormányzatok	5	171 385
Gazdasági Társaság	8	801 341
Egyéb (kötségvetési intézmény, felsőfokú intézmény, középiskola, önkormányzati intézmény, egyház, egészségügyi intézmény)	1	7 700
Összesen:	14	980 426
Zaj- és rezgésterhelés elleni védelem		
Önkormányzatok	1	49 845
Összesen:	1	49 845
Felszíni és felszín alatti vizek védelme		
Önkormányzatok	23	2 406 795
Gazdasági Társaság	2	36 274
Társadalmi Szervezetek	1	4 100
Összesen:	26	2 447 169
Barnamezős beruházások előkészítése, szennyezett területek kármentesítése		
Önkormányzatok	3	118 936
Egyéb (Egyéb költségvetési intézmény, felsőfokú intézmény, középiskola, önkormányzati intézmény, egyház, egészségügyi intézmény)	8	171 439
Összesen:	11	290 375
Hulladékgazdálkodás		
Önkormányzatok	19	199 902
Egyéb (Egyéb költségvetési intézmény, felsőfokú intézmény, középiskola, önkormányzati intézmény, egyház, egészségügyi intézmény)	5	20 082
Összesen:	24	219 984
Természetvédelem		
Önkormányzatok	2	6 506
Gazdasági Társaság	3	10 210
Nemzeti Park Igazgatóság	23	445 617
Társadalmi Szervezetek	11	297 584
Egyéb (Egyéb költségvetési intézmény, felsőfokú intézmény, középiskola, önkormányzati intézmény, egyház, egészségügyi intézmény)	7	51 384
Összesen:	46	811 301
Fejlesztési célú pályázatok mindösszesen:	122	4 799 100

A környezetvédelmet és természetvédelmet elősegítő fejlesztésekhez nyújtott támogatásokra az előző évi 24 289,6 millió Ft-al szemben 2003-ban 15 070,2 millió Ft került kifizetésre, a pályázati felhívásban meghatározott célok szerint:

Fejlesztési cél	Kifizetés 2002-évben millió	Kifizetés 2003-évben millió
<u>levegőtisztaság-védelem</u>	1 720,7	1 783,2
Zaj- és rezgésvédelem	19,0	195,5
Vízminőség-védelem	13 416,8	8 003,5
hulladékok káros hatásának csökkentése	6 292,1	3 680,3
Természetvédelem	756,2	923,0
környezet védelmét szolgáló termékek, eljárások, technológiák	11,6	32,2
Kormányhatározatból adódó feladatok	1 727,9	393,1
veszélyes anyagok kockázata elleni védekezés	8,5	59,4
Phare támogatás	336,8	-
Összesen:	24 289,6	15 070,2

Bányászati-tájrendezési pályázatok

Támogatási cél/Pályázók	Támogatásban részesült pályázatok(db)	Kötelezettségvállalás(eFt)
Önkormányzatok	24	378.638
Gazdasági Társaság	4	81.831
Nemzeti Park Igazgatóság	6	55.511
Magán személy	8	129.374
Egyéb költségvetési intézmény, felsőfokú intézmény, középiskola, önkormányzati intézmény, egyház, egészségügyi intézm.	2	22.488
	44	667.842

Bányászati-tájrendezési célú pályázatok esetében nyújtott támogatásokra az előző évi 2092,1 millió Ft-al szemben 2003-ban 743,5 millió Ft került kifizetésre.

A társadalmi célú környezet- és természetvédelmi programok, tevékenységek kategóriába tartozó pályázatok (mely a társadalmi szervezetek tevékenysége, az óvodai, iskolai, közép és felsőfokú oktatási intézmények illetve tanulók, diákjaik ehhez kapcsolódó tevékenysége, továbbá a természetvédő táborok szervezése, környezet és természetvédelmi kommunikáció, a települési környezetvédelmi program elkészítését, ill. az abban foglalt feladatok megvalósítását, a mozgássérültek által használt gépjárművek átalakítása, cseréje, a biológiai eredetű allergének koncentrációjának csökkentése, valamint a cigánytelepeken előforduló környezeti ártalmak csökkentése célokat foglalja magában)

Támogatási cél	Támogatott pályázatok (db)
1.1 Települési Környezetvédelmi Program kidolgozása (beleértve a TKP mellett megjelölt egyéb célokat is)	585
1.1 Levegőtisztaság-védelem, zajterhelés elleni védelem, környezet-egészségügy, természetvédelem (beleértve e célok mellett megjelölt egyéb célokat is)	180
1.1 Vízvédelem (beleértve a megjelölt egyéb célokat is)	34
1.1 Hulladékgazdálkodás (beleértve e cél mellett megjelölt egyéb célokat is)	74
<i>Zöld Falu, Zöld Város (1.1) Összesen:</i>	<i>872</i>
3.1 Mozgássérültek által használt kétütemű járművek átalakítása, cseréje	47
3.3 Biológiai eredetű allergének koncentrációjának csökkentése	93
3.4 Cigánytelepeken előforduló környezeti ártalmak csökkentése	94
<i>Környezet-egészségügy összesen</i>	<i>234</i>
5.1. Társadalmi szervezetek és alapítványok környezet- és természetvédő programjainak és tevékenységeinek támogatása	271
5.2 Környezet és természetvédelmi kommunikáció	136
5.3 Környezet- és természetvédelmi rendezvények, a környezeti nevelést szolgáló pedagógus továbbképzések, konferenciák támogatása	82
5.4 Kiemelkedő színvonalú szakdolgozatok (diplomamunkák) elismerése	42
5.5. Környezettudományi tanulmányi ösztöndíj a 2003/2004. Tanévre	20
5.6 Óvodai környezeti nevelés 2003.	142
5.7 Iskolai programok az ökológiailag fenntartható iskolafejlesztésért 2003/2004	33
5.8 Országos környezetvédelmi és természetvédelmi tanulmányi versenyek	18
5.9 A környezet- és természetvédelmi szakképzés feltételeinek fejlesztése	18
5.10 JELES NAPOK a környezet és természet védelmében	205
5.11 Természet- és környezetvédő táborok	178
<i>Társadalmi célú programok, tevékenységek összesen</i>	<i>1145</i>
MINDÖSSZESEN	2 251

A Kac terhére 2003. évben vállalt kötelezettségek:

Támogatási cél/Pályázók	Támogatásban rész- sült pályázatok (db)	Kötelezettség- vállalás (eFt)
1.1 Zöld Falu, Zöld város		
Önkormányzatok	872	987 179
Összesen:	872	987 179
3.1 Mozgássérültek által használt kétütemű járművek átalakítása, cseréje		
Magánszemélyek	47	1 794
Összesen:	47	1 794
3.3 Biológiai eredetű allergének koncentrációjának csökkentése		
Önkormányzatok	70	45 531
Társadalmi Szervezetek	15	10 190
Gazdasági Társaságok	1	1 000
Egyéb (kötségvetési intézmény, felsőfokú intézmény, középiskola, önkormányzati intézmény, egyház, egészségügyi intézmény)	7	6 366
Összesen:	93	63 087
3.4 Cigánytelepeken előforduló környezeti ártalmak csökkentése		
Önkormányzatok	71	66 571
Társadalmi Szervezetek	21	17 100
Egyéb (kötségvetési intézmény, felsőfokú intézmény, középiskola, önkormányzati intézmény, egyház, egészségügyi intézmény)	2	3 400
Összesen:	94	87 071
Társadalmi célú progr., tevékenységek		
Önkormányzatok	239	32 287
Társadalmi Szervezetek	586	602 326
Gazdasági Társaságok	54	51 041
Magánszemélyek	42	3 280
Óvodák	49	6 808
Általános iskolák	76	11 040
Középiskolák	46	12 904
Felsőfokú intézmények	16	5 639
Művelődésügyi intézmények	12	2 470
Egyéb költségvetési intézmények	9	111 752
Összesen:	1 129	839 546
Közcélú pályázatok mindösszesen:	2 235	1 978 677

A Kac 2003. évi kiadásainak és bevételeinek értékelése

millió forintban

Megnevezés	Eredeti előirányzat	Módosított előirányzat	Teljesítés
Környezet és természetvédelmi fejlesztések, programok, tevékenységek, intézkedések	23 347,6	36 819,7	20 463,5
a) Környezet és természetvédelmi fejlesztések, programok, tevékenységek (pályázatos)	14 628,4	23 699,3	15 070,2
7 leghátrányosabb helyzetű megye támogatása	1 440,0	0,0	0,0
1. Zöld Falu, Zöld Város(A,B,C)	1 500,0	3 770,5	849,9
2. Hulladékgyűjtés	200,0	382,6	0,0
3. Környezet-egészségügy	200,0	201,8	54,5
4. Természetvédelem	200,0	552,5	200,0
5. Társadalmi célú programok(F,G,D)	658,6	1 204,0	919,2
EU Integráció(E)	0,0	192,6	161,4
Kutatás-fejlesztés (H)	0,0	361,5	284,3
6. Tájérendezési feladatok	318,0	1 056,7	743,6
b) környezet és természetvéd. intézkedések	4 202,6	5 398,2	2 180,4
OKKP	1 000,0	3 345,1	408,9
Intézkedések OKKP nélkül	1 202,6	2 053,1	1 771,5
Hasznosítási rendszerek működtetése	2 000,0	0,0	0,0
Azonnali beavatkozást igénylő környezeti károkozások, külön jogszabályokban megjelölt kötelezettségek	778,3	1 933,9	1 240,4
Kac kezeléséhez szükséges működtetési költségek, tartalék	1 815,9	2 202,6	1 877,2
Informatikai fejlesztések		432,6	432,5
Termékdíj	1 200,0	4 179,0	3 109,3
KAC összesen:	27 141,8	45 567,8	27 122,9

millió forintban

Egyéb bevételek	100,0	100,0	56,7
Költségvetési támogatás	4 241,8	4 111,8	4 111,8
Központosított bevételek	22 800,0	28 528,0	28 528,0
Előző évi előirányzat maradv.igénybevétel		12 828,0	10 065,2
KAC bevételek összesen	27 141,8	45 567,8	42 761,7

A termékdíjak a tervezett 20,4 milliárd forinttal szemben 25,5 milliárd forintra teljesültek a teljesítés százaléka 124,8. A környezetvédelmi és természetvédelmi bírságok is tervezetten felül teljesültek, (111,9 %) és a támogatások visszatérülése is 139,3 %. Ezen belül ki kell emelni a gumiabroncs és a hűtőberendezések termékdíjainak igen magas teljesülését a tervezetthez képest.

Valóságos tendenciát tükröz a reklámhordozó papírok termékdíjának ilyen magas (310,3 %) teljesülése is. A bírságbevételeknél pedig a szennyvízbírság (225,1 %) és a természetvédelmi bírságok (258,4 %) alakulását kell kiemelni. A számok a környezetpolitikai célok változásával a bírságok összetételének a megváltozására lehet visszavezetni a tényleges befizetések alakulását.

A központosított bevételek 2003. évi tervezésénél az óvatosság volt jellemző, amelyet a ténylegesen realizálódó bevételek is mutatnak.

10 /8/2 Vízügyi céllelőirányzat

A vízügyi céllelőirányzat (VICE) a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (Vgtv.) 15. §-ának (8) bekezdésében foglalt rendelkezés alapján a vízgazdálkodási törvényben meghatározott közcélú feladatainak ellátását, ezen belül különösen,

- a vizek kártételei elleni védekezést,
- a vízkészletek védelmét,
- a takarékos és gazdaságos vízhasználatot (ivóvízhasználatot),
- a közcélú vízi létesítmények (víziközművek) létesítését, fejlesztését,
- a vízrajzi tevékenység fejlesztését,
- az állami vízügyi alapeladatok ellátását,
- a vízgazdálkodási kutatás és műszaki fejlesztés forrásainak kiegészítését

elősegítő előirányzat.

A Vízügyi céllelőirányzat (VICE) 2003. évi működésének és gazdálkodásának feltételrendszerét a 2003. év február 15-én hatályba lépett új vízkészletjárulék (vkj) mértékek, a Vízügyi céllelőirányzat felhasználásáról szóló 4/2003. (III. 7.) KvVM rendelet és a Vízügyi céllelőirányzat felhasználásának szabályairól szóló 9/2003. (K.Ért.4.) KvVM utasítás határozta meg.

A VICE működtetésének központi operatív feladatait az Országos Vízügyi Főigazgatóság (OVF) végezte, a területi feladatokat a vízügyi igazgatóságok (VIZIG-ek) látták el.

A bevételek alakulása

A VICE éves forrásainak alakulását alapvetően a vízkészletjárulék (vkj) költségvetési támogatás mértékeinek növelése határozza meg. A 2003. évi mérték-változások adatai a következők:

Megnevezés	2002. évi Ft/m ³	2003. évi Ft/m ³	index %	Eltérés Ft/m ³ (c-b)
A	b	c	d	e
Vízkeszletjárulék	1,90	2,40	126,3	0,50
Túlfogyasztási járulék	3,80	4,80	126,3	1,00
Engedély nélküli víz- használat	12,20	15,40	126,2	3,20
Üzemi fogyasztó	5,90	7,50	127,1	1,60

millió forintban

	2002. évi teljesítés	2003. évi eredeti előirányzat	2003. évi módosított előirányzat	2003. évi teljesítés
Vízkeszletjárulék	7 990,5	9 550,0	8 067,5	8 067,5
Visszatérítendő támogatások vissz- szatérülése	72,5	150,0	26,7	26,7
Központosított bevétel összesen	8 063,0	9 700,0	8 094,2	8 094,2
Felhalm. célú pénzeszköz-átvétel fejezeten belül			1 300,0	1 300,0
Egyéb működési bevétel	61,2			144,7
Bevételek összesen	8 124,2	9 700,0	9 394,2	9 538,9

A VICE II. fordulós beruházási pályázatának valamint a korábbi évek beruházási pályázatainak fedezete az eredeti előirányzatnál alacsonyabb VKJ bevétel miatt - 1.482,5 millió Ft-tal kisebb - nem állt rendelkezésre. Ezért december hónap folyamán a VICE-be 1,3 milliárd Ft átcsoportosításra került a Környezetvédelmi célelőirányzathoz.

Kiadások alakulása

A VICE kiadásai a bevételek felhasználásának célja és jellege szerinti csoportosításban folyó kiadásokból és tőkekiadásokból tevődnek össze.

A VICE 2003. évi tényleges kiadása 7,150,6 millió Ft volt, ez a módosított előirányzathoz viszonyítva (9.458,0 millió Ft) 75,6 %-os teljesítést jelent. Az összes kiadás 57,1 %-át működési kiadás, 42,9 %-át pedig felhalmozási célú pénzeszközátadás tette ki.

millió Ft

Megnevezés	VICE 2002. évi tény	2003. évi módosított előirányzat	2003. évi tény
Működési kiadások összesen	6.240,4	4.087,2	4.081,8
Működési célú kiadások összesen:	408,3	451,6	446,2
- áruk, szolgáltatások, áfával	408,3	451,6	446,2
= kutatás +fejlesztés	199,7	180,0	178,0
= ágazati informatika	120,1	167,6	164,2
= vízrajz	88,5	104,0	104,0
Működési célú támogatások összesen:	5.832,1	3.635,6	3.635,6
- vízügyi alapfeladatok (VIZIG-ek)	2.300,0	2.249,0	2.249,0
- vízi-társulati fenntartás (pénzeszköz átadás FVM-nek)	250,0	125,0	125,0
- VICE központi működtetése (OVF)	80,0	71,5	71,5
- VICE területi működtetése (VIZIG-ek)	303,9	288,0	288,0
- vízkár-elhárítási tartalék	2796,9	822,6	822,6
- működési célú pénzeszközátadás vízügyi intézményeknek	101,3	79,5	79,5
Működési célú támogatások összesen:	6.240,4	4.087,2	4.081,8

A vízkészletjárulék bevétel eredeti előirányzatánál közel 1,5 milliárd Ft-tal kisebb teljesítése következtében a felhasználási keretek arányosan csökkentésre kerültek; a csökkentés a vízügyi állami alapfeladatok ellátására nyújtott támogatások (vízkárelhárítási művek üzemelése-fenntartása, szakigazgatás) esetében 408 millió Ft volt.

A védekezési tartalékkeret arányosan 821 M Ft-ra csökkent, melyből a rendelkezésre állási pótlék fedezete 443 M Ft. A különbség a vízügyi igazgatóságok 2003. évi védekezési kiadásainak részbeni fedezetére került kifizetésre.

A beruházási célú VICE támogatások

Megnevezés	VICE 2002. évi tény	2003. évi módosított előirányzat	2003. évi tény	index % 2002 =100
A	b	C	d	D
	3.697,8	5.370,8	3.068,8	83,0
- ipari vállalkozásoknak	78,9	10,0	10,0	12,7
- önkormányzatoknak	2.760,3	4.757,0	2.469,6	89,5
-vítársulati beruházás, (pénzeszközátadás FVM-nek)	600,0	350,0	350,0	58,3
-felhalmozási célú pénzeszközátadás vízügyi intézményeknek	258,6	253,8	239,2	92,5

A helyi önkormányzatoknak víziközmű fejlesztéseikhez, vízrendezési beruházásaihoz a VICE pályázati támogatások keretében a 2003. évi új valamint a korábban az adott évre vállalt kötelezettségek teljesítésére rendelkezésre álló források nem kielégítő nagysága miatt december hónap folyamán a VICE-be 1,3 milliárd Ft átcsoportosításra került a Környezetvédelmi célelőirányzathoz. A 2. forduló nyertes pályázatainak támogatása 2004. évre került átutemezésre.

A FVM részére pénzeszközátadás címen 350,0 M Ft került átutalásra a vízitársulati beruházások támogatására.

Pályázatos támogatások

A 2003. évben meghirdetett VICE pályáztatás során az eddigi gyakorlattól eltérően, a pályázatok beadási lehetősége egész évben folyamatos volt szeptember 30-ával bezárólag. Az év folyamán 2 fordulóban került sor a beadott pályázatok elbírálására. Az 1. fordulóban a 2003. április 15-ig beadottak, a 2. fordulóban az április 15-e és szeptember 30-a között beadottak elbírálására került sor.

A 2003. évben is lehetett pályázni - az 1. fordulóban - szennyvíz elhelyezési beruházások esetében VICE-ből támogatás-ígérvényekre, melyeket a helyi önkormányzatok címzett és céltámogatási rendszeréről szóló 1992. évi LXXXIX. törvény (ct. törvény) módosulása értelmében a céltámogatási igénybejelentéshez kellett csatolni. A legtöbb igény szennyvíz-elhelyezési szakágra érkezett, de sok pályázat érkezett belterületi vízrendezési beruházások támogatására és a vízellátási ill. ivóvíz- minőség javító beruházásokra is.

Az 1. fordulóban vízellátásra, belterületi vízrendezésre, térségi vízgazdálkodásra beérkezett pályázatok esetében, valamennyi, kiírásnak megfelelő pályázat részesült valamilyen mértékű támogatásban, szennyvíz elhelyezési pályázatoknak, azonban, csak alig több mint a harmada.

A 2. fordulóban a szűk támogatási keret miatt csak a nagyon indokolt vízellátási, belterületi vízrendezési pályázatok részesültek támogatásban, a szennyvíz elhelyezési pályázatok közül pedig elsősorban azok, amelyek céltámogatásukat a 2002. évben kapták és a ct. értelmében beruházásukat meg kell kezdeniük.

Átutemezési kérelmek részletes vizsgálata alapján megállapítható volt, hogy a beruházók döntő része nem tudta időben megkezdeni a kivitelezést, vagy nem tudta betartani az ütemezést (közbeszerzési eljárás elhúzódása, forráshiány miatti kivitelezési nehézségek, más pályázatok elbírálásának elhúzódása, megítélésüknek bizonytalansága stb.), ezért csúszások történtek a kivitelezésben.

Belterületi vízrendezés

A pályázatok összes beruházási értéke 2583,967 millió Ft, amiből 2003-ra 774,671 millió Ft-ot, 2004-re 1277,961 millió Ft-ot, 2005-re 531,335 millió Ft-ot ütemeztek a pályázó önkormányzatok. Az igényelt VICE támogatás 1.005,960 millió Ft, vissza nem térítendő. Az igényelt támogatás ütemezése: 2003-ban 295,442 millió Ft, 2004-ben 498,568 millió Ft, 2005-ben 211,950 millió Ft.

A támogatásban részesült 9 település 5 VIZIG és 6 megye területét érinti. A december 19-ei döntést követően a második forduló támogatásban részesülő beruházásait automatikusan 2004-re kell átütemezni.

A 2003. évi belterületi vízrendezés támogatást nyert pályázatainak összesített adatai (1.+2. forduló) a következők:

Belterületi vízrendezés	Beruházás, ezer Ft-ban				Támogatás, ezer Ft-ban			
	Összesen	2003.	2004.	2005.	összesen	2003.	2004.	2005.
1 település Baranya megye	42 543	6 250	36 293	0	17 018	2 500	14 518	0
7 település B-A-Z megye	601 963	370 930	231 033	0	157 229	83 721	73 508	0
1 település Heves megye	99 760	40 000	59 760	0	39 904	16 000	23 904	0
1 település Nógrád megye	5 160	1 030	4 130	0	2 064	412	1 652	0
2 település Szabolcs-Sz-B m	52 798	52 798	0	0	18 189	18 189	0	0
3 település Zala megye	129 763	77 289	35 730	16 744	44 447	26 550	12 281	5 616
Összesen 15 település	931 987	548 297	366 946	16 744	278 851	147 372	125 863	5 616

Térségi vízgazdálkodás

Térségi vízgazdálkodás	Beruházás, ezer Ft-ban			Támogatás, ezer Ft-ban		
	összesen	2003.	2004.	összesen	2003.	2004.
2 pályázat Békés megye	141 580	116 902	24 678	20 000	15 000	5 000
1 pályázat Győr-M-S megye	21 428	21 428	0	10 000	10 000	0
2 pályázat Veszprém megye	59 650	11 652	47 998	13 899	2 412	11 487
1 pályázat Zala megye	5 000	5 000	0	2 500	2 500	0
<u>Összesen</u> 6 pályázat	227 658	154 982	72 676	46 399	29912	16 487

A pályázatos beruházási támogatások túlnyomó része az önkormányzati víziközmű fejlesztések megvalósítását szolgálta az ezen a téren – elsősorban a szennyvízelhelyezés területén - fennálló elmaradás megszüntetéséhez fűződő társadalmi és vízgazdálkodási (környezetvédelmi) érdekeknek megfelelően.

		millió Ft
Beruházási támogatás folyósítása *		2003. évi tény
Önkormányzatok	Belterületi vízrendezés	354,8
	Szennyvízelvezetés	1.886,0
	Szennyvízelvezetés-és tisztítás	61,9
	Szennyvíztisztító	-
	Szennyvízelhelyezés összesen:	2.302,7
	Térségi vízgazdálkodás	17,2
	Vízellátás	149,7
	Vízgazdálkodás	-
Önkormányzatok összesen:		2.469,6
Ipari beruházás		10,0
Beruházási támogatások összesen:		2.479,6

A KvVM pályázati felhívása az elmúlt évben rögzítette azt az alapfeltételt, hogy átütőmérést csak alaposan megindokolt, rendkívüli esetekben lehet megadni a kedvezményezettek számára. Az átütőmérési kérelmekben felhozott indokok azonban, amelyek általában az előzőekben felsoroltakat tartalmazzák jogosak, megalapozottak.

10/8/3 Környezetvédelmi alap célfeladatok, svájci segély

A Magyar Kormány és a Svájci Államszövetség Kormánya között 1993. november 16-án kötött Megállapodás értelmében – a Magyar Villamosművek Rt. visszafizetésére – a Miniszterelnöki Hivatal és az MVM között 1997. december 23-án kötött Keret Kölcsönszerződésben az MVM Rt. vállalja a Magyar-Svájci Pénzügyi Segítségnyújtásról szóló Megállapodás keretében elnyert és teljesített összeg visszafizetését hat éven keresztül, évi 1.560.000 CHF forintértékű részletben 2000. január 20-tól kezdődően.

A befolyt összegek felhasználására a Svájci Államszövetség Gazdasági Ügyek Államtitkársága, a Miniszterelnöki Hivatal és a Környezetvédelmi Minisztérium – a Kac fejezeti kezelésű előirányzatába Ellenérték Alapok befizetéséről és későbbi felhasználásáról szóló – megállapodást kötött. Az előirányzat létesítését a Magyar Államkincstár kezdeményezte, melyből 2003. évben kifizetés nem volt.

10 / 10 Fejezeti tartalék

A fejezeti tartalék a fejezethez tartozó költségvetési szerveknél felmerülő, előre nem tervezhető többletfeladatok és vis major jellegű kiadásainak finanszírozására szolgált. A tartalék 2003. évben a Duna-Ipoly NPI irodabérleti díjának, a KvVM Fejlesztési Igazgatóság létesítésének, vezetői váltások és egyéb fejlesztési kiadások többleteit finanszírozta. Az előirányzatból személyi juttatás 94,2 millió forint, munkaadókat terhelő járulék 30,0 millió forint, dologi kiadás 71,4 millió forint, intézményi beruházás 0,8 millió forint, felújítás 5,5 millió forint volt.

Fejezeti kezelésű előirányzatok 2003. évi maradványa

		<i>millió forintban, egy tizedessel</i>
10/1/1	Törvényhozó és végrehajtó szervek beruházásai	826,5
10/1/2	Meteorológiai szolgáltatás beruházásai	192,1
10/1/3	Környezetvédelem beruházásai	119,7
10/1/4	Természetvédelem beruházásai	87,0
10/1/6	Kiemelt városok szennyvízkezelése	2 066,3
10/1/7/1	Duna Budapest Szap közötti szakaszának rendezése	1,5
10/1/7/2	Felső-Tisza vidéki árvízvédelmi rendszerek fejlesztése	1 200,1
10/1/7/3	Bodrogi közti árvízvédelmi rendszer fejlesztése	195,7
10/1/7/4	Közép-Tisza vidéki árvízvédelmi rendszer fejlesztése	679,9
10/1/8	Egyéb regionális víziközmű hálózat fejlesztése	3,1
10/1/9	Baltoni regionális víziközmű hálózat fejlesztése	845,6
10/1/10/1	Egyéb vízminőség-védelem	21,1
10/1/10/2	Vízbázis-védelem	86,6
10/1/10/3	Vízrajz	10,2
10/1/11	Baltoni vízminőség-védelem	197,3

10/1/14/1	Elsőrendű árvízvédelmi művek fejlesztése és rekonstruk.	128,2
10/1/14/2	Folyó- és tószabályozás	20,0
10/1/14/3	Nagyműtárgyak rekonstrukciója	62,3
10/1/14/4	Dombvidéki vízrendezés	3,2
10/1/14/5	Síkvidéki vízrendezés	12,8
10/1/14/6	Vízpótló és elosztórendszerek	16,5
10/1/14/8	Balatoni vízkárelhárítás	14,1
10/1/15	Vízkészlet gazdálkodási létesítmények	14,9
10/1/16	Infrastruktúra fejlesztési feladatok	32,8
10/2/4	Védett természeti területek védettségi szintjének helyreáll p.	224,3
10/2/14	2003. október 15-i földgáz áremelés ellentételezése	17,2
10/5/2	ANP jogharmonizáció műsz. megalapozása, szabv.	0,4
10/5/3	ANP hulladékgazdálkodás intézményrendszerének fejleszt.	0,2
10/5/4/2	Környezetvédelmi Phare program (HU-9807)	16,3
10/5/4/5	Környezetvédelmi Phare program (HU-0004)	138,0
10/5/5/6	Környezetvédelmi Phare program (HU-0102)	161,5
10/5/5	ISPA támogatásból megvalósuló programok	6 091,3
10/5/5/1	Győr város szennyvíztisztító telepének fejlesztése	730,2
10/5/5/2	Hajdú-Bihar m. regionális hulladékgazdálk. program támog.	351,1
10/5/5/3	Szeged térségi szennyvízkezelési rendszer fejl.	483,5
10/5/5/6	Miskolc, regionális hulladékgazdálk. program támog.	20,3
10/5/5/8	Technikai segítségnyújtás Pécs, Cegléd, Sajó-Bodva pr.	-20,8
10/5/5/11	Technikai segítségnyújtás Fővárosi és megyei jogú városok	-3,4
10/5/5/12	Technikai segítségnyújtás a 2002. évi pályázati tenderdok.	-124,6
10/5/5/15	Tisza-tavi hulladékgazd. rendszer fejlesztése	1,2
10/5/5/17	Szakértői segítségnyújtás a Kohéziós Alapból finansz, pr.	0,9
10/5/6	EU környezetvédelmi támogatások pályázati feltételeinek m.	103,8
10/8/1	Környezetvédelmi alap célfeladatok	15 638,6
10/8/2	Vízügyi célelőirányzat	2 452,3
	Összesen	33 119,8

Budapest, 2004. június „ ”

Dr. Persányi Miklós
miniszter